

Krista Rantatalo

**PALLAS-YLLÄSTUNTURIN KANSALLISPUISTON
KÄVIJÄTUTKIMUS 2010**

**PALLAS-YLLÄSTUNTURIN KANSALLISPUISTON
KÄVIJÄTUTKIMUS 2010**

Krista Rantatalo
Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010
Kevät 2011
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma, yritystoiminnan suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Krista Rantatalo

Opinnäytetyön nimi: Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010

Työn ohjaaja: Anu Hilli

Työn valmistumislukukausi ja óvuosi: Kevät 2011

Sivumäärä: 85 + 46 liitesivua

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto perustettiin vuonna 2005, kun Pallas-Ounastunturin kansallispuiston ja Ylläs-Aakenustunturin alueet yhdistettiin. Tällöin puistosta tuli Suomen kolmanneksi suurin, pinta-alaltaan noin 102 000 hehtaaria. Puisto on kävijämäärien perusteella Suomen suosituin, sillä vuonna 2010 kävijöitä oli 436 000. Puisto sijaitsee Lapin läänissä, Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntien alueella. Puiston luonto on monimuotoista ja se pitää sisällään monia eri suojeluohjelmiin kuuluvia alueita, esimerkiksi lehtojen-, soiden- ja rantojen- sekä harjujen- ja vanhojen metsien suojelohjelmien alueita.

Kävijätutkimus toteutettiin 22.2.622.10.2010 välisenä aikana Metsähallituksen toimesta ja on neljäs alueelle tehtävä tutkimus. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää alueen kävijäkennettä, kävijöiden harrastuksia alueella, käynnin alueellista ja ajallista jakautumista, kävijätyytyväisyyttä ja rahankäyttöä sekä paikallistaloudellisia tulo- ja työllisyysvaikutuksia. Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla keruuajataulun mukaisesti. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään mm. alueen hoidon ja käytön suunnittelussa.

Suurin haastateltavien ryhmä koostui 55664-vuotiaista henkilöistä. Yleisimmin puistoon saavuttiin 2-5 hengen ryhmissä. Kävijöistä 94 % oli suomalaisia. Puiston kävijät voitiin jakaa käynnin keston mukaan päiväkävijöihin (77 %) ja yöpyjiin (23 %). Keskimäärin matkailijat arvioivat kuluttaneensa 66 euroa vierailunsa aikana. Kaikkiaan kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat noin 30,6 miljoonaa euroa. Kokonaistyöllisyysvaikutuksen laskettiin olevan 402 henkilötyövuotta.

Suosituimmat aktiviteetit puiston alueella koostuivat luonnon tarjoamista harrastusmahdollisuuksista, kuten murtomaahiihdosta, kävelystä, luonnon tarkkailusta ja retkeilystä. Tärkeimpinä virkistysmotiiveina pidettiin maisemia ja luonnon kokemista sekä rentoutumista. Puiston suosituimpiin vierailukohteisiin kuuluivat Kesänki, Pallastunturin seutu, Kukastunturi, Lainio, Vuontiskeron seutu, Pyhäkero sekä Aakenustunturi. Palveluiden laatu arvioitiin suurimmaksi osaksi hyväksi, sillä keskiarvo vaihteli 3,664,6 välillä, asteikon ollessa 1-5. Kävijätyytyväisyysindeksiksi saatiin 4,15. Kävijät olivat tyytyväisiä myös palveluiden nykyiseen määrään.

Asiasanat: Pallas-Yllästunturi, kansallispuisto, kävijätutkimus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Agricultural and Rural Industries, Entrepreneurship option

Author: Krista Rantatalo

Title of thesis: Pallas-Yllästunturi National Park visitor study 2010

Supervisor: Anu Hilli

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2011 Number of pages: 85 + 46

Pallas-Yllästunturi National Park was founded in 2005 when the areas of Pallas-Ounastunturi National Park and Ylläs-Aakenustunturi were united. It became the third largest park in Finland with a surface area of 102 000 hectares. Moreover, based on the number of visitors, it is the most popular park in Finland: in 2010 it had 436 000 visitors. The park is located in Lapland, more precisely in the municipalities of Enontekiö, Kittilä, Kolari, and Muonio. The nature in the park is versatile, and it contains areas belonging to many different preservation programmes such as the ones for preserving groves, swamps, beaches, ridges and old forests.

The visitor study was conducted between February 22nd, 2010 and October 22nd, 2010 by Metsähallitus, and it was the fourth study regarding the area in question. The purpose of this study was to determine the visitor structure, their activities in the area, the spatial and temporal division of visits, and visitor satisfaction as well as the visitors' use of money, and its effect on the local economy in terms of income and employment. The material was collected through questionnaires at different interview points according to the collection schedule. The results of the study are utilized, for example, in planning maintenance and use of the area.

The largest group among the interviewees consisted of people between 55 and 64 years of age. Most commonly the park was visited in groups of 2-5 people. 94% of the visitors were Finnish. Based on the duration of the visit, visitors could be grouped into day-trippers (77%) and overnighters (23%). The visitors estimated having spent an average of 66 euros during their stay. In total, the effect of their money use on the local economy was approximately 30,6 million euros. The overall effect on employment was calculated as being 402 man-years.

The most popular activities in the park area consisted of those provided by nature, such as cross-country skiing, walking, nature observation and hiking. According to the visitors, the most important motives for recreation were the scenery, experiencing nature, and relaxation. The park's most popular places of visit were Kesänki, the Pallastunturi area, Kukastunturi, Lainio, the Vuontiskero area, Pyhäkero, and Aakenustunturi. The quality of services was mostly estimated as being good, as the average score varied between 3,6 and 4,6 on the scale of 1-5. The visitor satisfaction index was 4,15. The visitors were pleased with the current quantity of services.

Keywords: Pallas-Yllästunturi, National Park, visitor study

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT	4
SISÄLLYS	6
1 JOHDANTO	8
2 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ JA KANSALLISPUISTOT SUOMESSA	9
3 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS	12
3.1 Alueen kuvaus	12
3.2 Aineisto ja menetelmät	15
4 TULOKSET	19
4.1 Kävijärakenne	19
4.1.1 Kävijöiden perustiedot	19
4.1.2 Kävijöiden seuruetiedot	23
4.2 Käynti Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa	24
4.2.1 Kohteen tärkeys	24
4.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset	25
4.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen	27
4.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus	31
4.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus ja saapuminen alueelle	35
4.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset	40
4.3 Kävijäytyvyisyys	44
4.3.1 Käynnin tarkoitus	44
4.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta	45
4.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen	51
4.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät	54
4.3.5 Kävijäytyvyisyysindeksi	56
4.4 Vapaamuotoiset ajatukset	58
4.5 Kävijälaskenta ja käyntimäärät	59
4.5.1 Kestävän luontomatkailun periaatteet ja mittarit	67
5 YHTEENVETO JA TULOSTEN TARKASTELU	68
5.1 Yhteenveto	68

5.1.1 Tuloksia koko aineistosta.....	68
5.1.2 Tuloksia Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjois- ja eteläosan kävijärakenteesta talvelta ja kesältä	71
5.1.3 Tärkeitä tuloksia puiston kehittämisen kannalta	73
5.1.4 Tärkeitä tuloksia puiston kehittämisen kannalta kesä/talvi, pohjoinen/etelä	73
6 VERTAILUA	74
6.1 Vertailua kesä- ja talviaineiston välillä kävijöiden perustiedoista.....	74
6.2 Vertailua Pallas-Yllästunturin kehittämisen kannalta tärkeiden tulosten välillä ...	75
6.3 Vertailua aikaisempiin kävijätutkimuksiin.....	76
6.3.1 Mielipiteiden muuttumisen vertailua Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan ja Pallas-Ounastunturin kansallispuiston välillä	76
6.3.2 Mielipiteiden muuttumisen vertailua Pallas-Yllästunturin kansallispuisto eteläosan ja Ylläs-Aakenustunturin alueen välillä	78
6.3.3 Vertailua koko aineiston tuloksista puiston eteläosassa.....	79
6.3.4 Yhteenveto aiempiin kävijätutkimuksiin.....	79
6.3.5 Vertailua Ylläs Green DMN asiakastyytyväisyystutkimukseen	81
7 POHDINTA.....	83
LÄHTEET.....	85
LIITTEETí ..	88

1 JOHDANTO

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen tarkoituksena oli kerätä ajankohtaista tietoa alueen kävijöistä sekä arvioida kävijöiden rahankäyttöä paikallistaloudellisen tulo- ja työllisyysvaikutuksen selvittämiseksi. Tietoa kerättiin alueen kävijärakenteesta, kuten sukupuolesta, iästä ja asuinpaikasta sekä virkistysmotiiveista. Lisäksi kerättiin mielipiteitä alueesta ja sen palveluista sekä kävijätyytyväisyydestä ja tietoa kävijöiden harrastuksista alueella. Tutkimuksessa selvitettiin myös käynnin alueellista ja ajallista jakautumista.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus oli neljäs alueelle tehtävä tutkimus. Aiemmin alueesta on tehty Ylläs-Aakenuksen alueen kävijätutkimus vuodelta 2000 ja Pallas-Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimus vuosilta 2003 ja 1998. Täten Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus vuodelta 2010 oli ensimmäinen, joka kattoi kokonaisuudessaan vuonna 2005 perustetun puiston, jossa yhdistettiin Ylläs-Aakenustunturin alueet ja Pallas-Ounastunturin kansallispuisto.

Kävijätutkimuksen tekemisessä käytettiin standartoituja menetelmiä, jotta tutkimustulokset ovat vertailukelpoisia muiden Metsähallituksen tekemien tutkimusten kanssa ja mahdollistavat muutosten seurannan alueen muiden kävijätutkimusten kanssa. Kävijätutkimuksen lisäksi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijämäärää tarkennettiin laskureilla ja haastateltavilta selvitettiin myös heidän käyttämänsä kulkureitit viikon ajalta puiston alueella.

Kävijätutkimuksesta saatua aineistoa voidaan käyttää hyödyksi mm. alueen kehittämisessä, jonka perustana toimii tutkimuksessa saadut tiedot kävijöiden odotuksista ja halutuista palveluista. Tiedot antavat perustan päätöksenteolle palvelu- ja varustetason suunnittelussa, esim. reittien ja tupien kunnossapidolle ja muille toimenpiteille. Kävijätutkimusta voidaan hyödyntää myös markkinoinnissa ja työvoiman ja muiden resurssien suunnittelussa sekä erilaisissa hankkeissa. Tähän työhön on saatu EU:n EAKR-tukea ja Tunturi-Lapin kehitys/Ruralpolis-hanke on osallistunut hankkeen toteutukseen.

Opinnäytetyöaiheeni tärkein valintaperuste oli mielenkiinnon suuntautuminen Pohjois-Suomeen. Lisäksi Metsähallituksella suorittamani harjoittelu antoi hyvät mahdollisuudet työstää opinnäytetyötäni laajemmin, sillä harjoitteluni aikana tallensin tutkimuksessa saatua aineistoa sähköiseen muotoon. Aiheeni on hyödyllinen työntilajalle, eli Metsähallitukselle, sillä tutkimuksen tulosten avulla osataan kehittää ja parantaa juuri niitä palveluja, jotka kunnostusta eniten kaipaavat. Lisäksi matkailijoiden odotukset huomioiden voidaan alueen viihtyvyyttä ja matkailijoiden tyytyväisyyttä parantaa. Aiheeni on myös ajankohtainen, sillä luonnon virkistyskäyttö ja etenkin puistojen suosio on kasvanut. Tämän vuoksi kestävään matkailuun on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota.

2 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ JA KANSALLISPUISTOT SUOMESSA

Luonnon virkistyskäytöllä tarkoitetaan kaikkea luonnonympäristössä tapahtuvaa vapaa-ajan viettoa, kuten oleskelua, liikkumista kaikissa eri muodoissa, maisemien ihailua, luonnon harrastamista, retkeilyä, telttailua, metsästystä, virkistyskalastusta, veneilyä, loma-asumista, matkailua sekä kotitarvemarjastusta ja ó sienestystä. Lyhyesti virkistyskäyttö sisältää jokamiehenoi-keuden suomat ulkoilutoiminnot, mutta myös metsästyksen ja oikeuksien ulkopuolelle jäävän virkistyskalastuksen sekä maastossa moottoroidun liikkumisen. (Sievänen 2001, 40643.)

Suomen luonto on tärkeä osa maan matkailua, sillä monet lomakohteet sisältävät aktiviteetteja luonnossa, metsässä, tuntureilla, järvillä tai merellä. Luonnon tarjoamista matkailumahdollisuuksista saadaan noin puolet matkailun kokonaistuotoista. Etenkin ulkomaalaiset matkailijat ovat kiinnostuneita hiljaisesta ja lumenpeittämästä maisemasta. (Saastamoinen, Lovén & Sievänen 2000, 7-17.)

Suomessa luonnonsuojelulla ja matkailulla on jo pitkä yhteinen historia, sillä se on alkanut 120 vuotta sitten A. E. Nordenskjöldin valtionpuistoehdotuksesta (Pekurinen 1997). Ensimmäiset lakisääteiset luonnonsuojelualueet perustettiin vuonna 1938, jonka jälkeen huomattiin matkailun aiheuttavan haittoja (Kalliola 1954, Syörinki 1957). Etenkin Lappiin suuntautuva matkailu on ollut kauan hyvin suosittua ja siellä matkailulla on pitkät perinteet. Yksi Lappiin muodostuneista matkailun kärkikohteista on Pallas, sillä sen saavutettavuus on ollut hyvien kulkuyhteyksien vuoksi erinomainen, jopa muualta Euroopasta tullessa. Alueelle rakennettiin Lapin ensimmäiset maksulliset matkailuvarustukset Pyhäkerolle 1937 ja Pallakselle 1938. Ainutlaatuisen luonnon ja matkailun suosion vuoksi alueelle perustettiin yksi Suomen ensimmäisistä kansallispuistoista. Koska Pallas-Ounastunturin kansallispuistolla on pitkä matkailuhistoria, se antaa hyvät mahdollisuudet tutkia muiden tutkimusten lisäksi luonnonsuojelun ja matkailun välisiä suhteita. (Saarinen, Jortikka & Virtanen 2000, 13615.)

Kansallispuisto on suuri, kooltaan yli 1000 hehtaarin kokoinen luonnonsuojelualue, joka on perustettu valtion maalle lain suomin edellytyksin. Puiston tärkeimpiä tehtäviä on säilyttää luonnon monimuotoisuus sekä maallemme tyypillisiä ja arvokkaita luonnon piirteitä, kuten kansallismaisemia ja muita luonnon nähtävyyksiä. Suojelullisten tehtävien lisäksi kansallispuisto on merkittävä virkistys- ja retkeilykohde, sillä se on myös kaikille avoin luonnon nähtävyys. Kansallisen merkityksen lisäksi puistot ovat tärkeitä myös kansainvälisesti. (Metsähallitus 2010a, hakupäivä 2.2.2011.)

Vuonna 2010 Suomessa oli yhteensä 35 eri kansallispuistoa, joiden yhteispinta-ala oli 8 861 neliökilometriä. Kansallispuistojen hoidosta vastaa Metsähallitus. (Metsähallitus 2010a, hakupäivä 2.2.2011.) Kaikista Suomen kansallispuistoista Lapissa sijaitsee seitsemän, myös Suomen kolme suurinta, joita ovat Lemmenjoen, Urho Kekkosen ja Pallas-Yllästunturin kansallispuistot. Lapissa sijaitsevia puistoja ovat myös Pyhä-Luoston, Perämeren, Riisitunturin sekä Oulangan kansallispuistot, joista kaksi viimeistä ovat Koillismaahan ja Lapin rajalla. (Lapin liitto 2011, hakupäivä 2.2.2011.) Kansallispuistot tarjoavat hyvät mahdollisuudet virkistykseen, retkeilyyn ja yöpymiseen, sillä monissa puistoissa, etenkin suurimmissa, on kattavat tauko- ja tulipaikat sekä opastein merkityt vaellusreitit (Metsähallitus 2011a, hakupäivä 2.2.2011). Esimerkiksi Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntiin asti ulottuvassa Pallas-Yllästunturin kansal-

lispuistossa, joka on Suomen kolmanneksi suurin puisto, on kattavat autio- ja varaustupaverkostot sekä merkityt kulkureitit ja näköalapaikat sekä tulentekopaikat.

Lemmenjoen kansallispuisto on Suomen suurin kansallispuisto ja sillä on pinta-alaa 2 860 neliökilometriä. Se on perustettu vuonna 1956 ja se sijaitsee Inarin ja Kittilän kuntien alueella. Lisäksi puisto kuuluu Euroopan laajimpiin tiettömiin ja asumattomiin alueisiin. Lemmenjoen kansallispuistolla on tärkeä merkitys luonnonsuojelulle, mutta myös porotaloudelle ja eräretkelylle. (Metsähallitus 2011b, hakupäivä 3.2.2011.)

Suomessa on vuoden 2011 alussa perustettu kaksi uutta kansallispuistoa. Maan 36. kansallispuistoksi perustettiin Sipoonkorpi, johon kuuluvat Sipoon kunnan, Helsingin ja Vantaan kaupunkien alueilla sijaitsevat valtion omistamat alueet. Uuden puiston pinta-ala on 1 857 hehtaaria. Tämän puiston tavoitteena on suojella eteläisen Suomen metsät, kalliot, suot ja perinneympäristöt, jotka sisältävät myös noin 100 uhanalaista tai silmällä pidettävää lajia. (Metsähallitus 2010b, hakupäivä 10.3.2011.) Suomen 37. kansallispuisto on Selkämeren kansallispuisto, joka on maan suurin Itämeren suojelualue. Puisto on ensimmäinen, jonka tehtävänä on suojella varsinaisia vesialueita ja meren pohjaa. Pinta-alaa puistolla on 90 000 hehtaaria, joten se on neljänneksi suurin. Puiston perustana ovat valtion omistamat aavan meren matalikot ja luodot sekä saaret. (Metsähallitus 2010c, hakupäivä 10.3.2011.)

Kansallispuistojen lisäksi Suomessa on myös paljon muita luonnonsuojelualueita ja ne kattavat yhteensä 3 306 100 hehtaaria. Muita suojelualueita ovat luonnonpuistot, soiden- ja lehtojensuojelualueet, vanhat metsät, hylkeiden suojelualueet, muut valtion luonnonsuojelualueet, Metsähallituksen perustamat luonnonsuojelualueet, yksityismaiden ja Ahvenanmaan luonnonsuojelualueet sekä erämaa-alueet. Vuonna 2010 pinta-alaltaan suurimpia suojelualueita ovat kansallispuistot (885 300 ha), soidensuojelualueet (460 400), yksityismaiden luonnonsuojelualueet (225 900) sekä luonnonpuistot (153 600). Erämaa-alueita on yhteensä 1 489 000 hehtaaria. Lisäksi on olemassa myös koskia, jokiosuoksia ja valuma-alueita, jotka on suojeltu voimalarakentamiselta koskiensuojelulailla. (Ympäristöministeriö, hakupäivä 2.2.2011.)

Suomen kansallispuistot ovat suosittuja virkistys- ja retkeilykohteita ja puistojen määrä on vuodesta 2001 vuoteen 2010 lisääntynyt viidellä puistolla. Myös käyntimäärät ovat lisääntyneet huomasti 2001-2010 välisenä aikana ja vuonna 2010 kansallispuistoihin tehtiin yhteensä 1 958 500 vierailua, kun vierailujen määrä oli vuonna 2001 yhteensä 851 800. Vuonna 2010 yhteen kansallispuistoon tehtiin keskimäärin 55 814 vierailua ja vuonna 2001 määrä oli 28 393. (Metsähallitus 2010d, Hakupäivä 2.2.2010.)

Vuonna 2010 käyntimäärältään ylivoimaisesti suosituin kansallispuisto oli Pallas-Yllästunturin kansallispuisto, jossa vierailtiin 436 000 kertaa. Muita suosittuja kansallispuistoja olivat mm. Urho Kekkosen kansallispuisto (287 500 käyntiä), Nuuksion (178 000), Oulangan (169 000), Kolin (138 500) ja Pyhä-Luoston (119 000) kansallispuistot. (Metsähallitus 2010e, hakupäivä 2.2.2011.)

Tulevaisuudessa rakentamattomat alueet, etenkin täysin koskematon luonto, tulee olemaan matkailun tärkeä vetonaula monien maiden maaseutualueilla. Muinoin matkailu on keskittynyt enemmänkin luonnon omiin nähtävyyksiin ja ihmeisiin, mutta tulevaisuudessa matkailijat ovat entistä enemmän kiinnostuneita myös täysin koskemattomasta luonnosta. Luonnossa liikkumisen ja selviytymisen taidot ovat vähenemässä, minkä vuoksi tarvitaan lisää mm. opastusta ja muita palveluja tarjoavia tahoja. Matkailun suosion kasvaessa on kuitenkin kiinnitettävä huo-

miota myös asiakkaiden segmentointiin sekä heidän arvojen tuntemiseen. Lisäksi luonnonsuojelualueiden sosiaalinen ja ekologinen kantokyky on otettava huomioon. Suomessa on kuitenkin tällä hetkellä kattavat ja hyvin kehittyneet valtion ylläpitämät luonnonsuojelu- ja retkeilyverkot, eikä luontoon perustuva matkailu ole suuresti uhattuna. Tulevaisuudessa raharesurssien väheneminen luonnonsuojelualuiden kunnossapitoon voi kuitenkin hankaloittaa verkostojen hoitoa ja ylläpitoa. (Saastamoinen, Lovén & Sievänen 2000, 7-17.)

3 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Alueen kuvaus

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto perustettiin 1.2.2005 ja se koostuu vuonna 1938 perustetusta Pallas-Ounastunturin kansallispuiston ja Ylläs-Aakenus-alueen yhteenliittymästä. Näiden alueiden lisäksi puistoon on sisällytetty Varkaankurun lehtojensuojelualue (LHA 120040), soidensuojeluohjelmaan kuuluvat Iso-Latvavuoma-Kellojätkä-Tuuliselänvuoma-Aakenustunturin alueet (SSO 120555) sekä Neuvo-Pietari (SSO 120557). Puisto sisältää myös Pallasjärven rantojensuojeluohjelma-alueen (RSO 120119), Mustakeron vanhojen metsien suojeluohjelman alueen (AMO 120291) sekä osan Enontekiön Kellotapulien harjijensuojeluohjelman alueesta (HSO 120141). Näiden lisäksi puistoon sisältyy metsä- ja tunturialueita Muoniossa ja Enontekiöllä Ounasjokivarressa, Ruototunturi-Kötkäsentunturi- Rajanselän alueella ja Kittilässä Sarvijärventievoilla. Puistoalue rajoittuu pääpiirteissään Euroopan komission hyväksymän Natura 2000 öhohjelman kohteiden FI 1300618 sekä FI 1300101 muodostamaan rajaukseen, joiden yhteispinta-ala on 97 340 hehtaaria. Natura 2000- alueeseen kuuluvat myös kansallispuistossa olevat Tornio-Muoniojoen valuma-alueen vedet. Kansallispuiston sisällä oleva Äkäskero, joka on matkailupalvelualue, on puistoon kuulumaton tila. (Metsähallitus 2008.)

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on edellä mainittujen yhteenliittymien ansiosta Suomen kolmanneksi suurin kansallispuisto, sillä pinta-alaa puistolla on 102 233 hehtaaria. Lisäksi puisto on kävijämäärältään Suomen suosituin puisto, sillä vuonna 2010 kävijöitä oli yhteensä 436 000. Puiston suosioon vaikuttavat alueen lähistöllä olevat matkailukeskukset, Levi, Ylläs ja Olos, joihin tehdään noin miljoona käyntiä vuodessa. Myös kansallispuistoa ympäröivien kylien matkailupalvelutarjonta ja puistoon suuntautuva käyttö lisää puiston käyntimääriä. Puisto sijaitsee Enontekiön, Kittilän, Kolarin ja Muonion kuntien alueella (Kuva 1). Suurin osa puiston pinta-alasta, 33,9 % (34 730 ha), sijaitsee Muonion kunnan alueella. 33,5 % pinta-alasta on Kittilän alueella, 30,4 % Enontekiön ja 2,2 % Kolarin kunnan alueella. Noin 2 700 hehtaaria, joka kattaa 2,6 % puiston kokonaispinta-alasta, on vesistöä. (Metsähallitus 2008.)

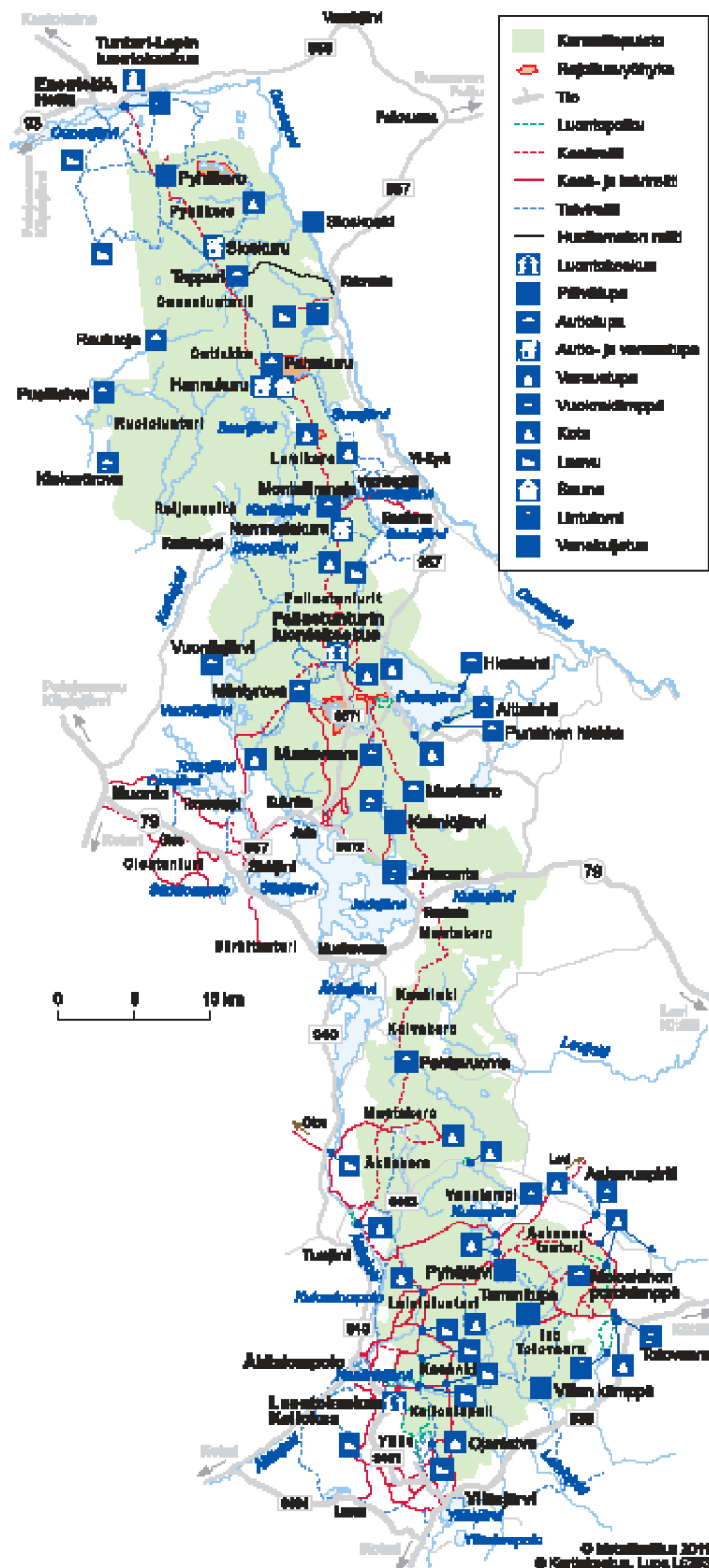

KUVA 1. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston sijainti

Puiston laajuuden vuoksi se on myös ominaisuuksiltaan hyvin monipuolinen. Tarkemmin kuvailtuna puiston pohjoisosa on luonnonoloiltaan, geomorfologialtaan ja maisemaltaan tyypillistä Tunturi-Lappia. Ominaisuudet koostuvat avoimista tuntureista, rinteiden tunturikoivikoista, mäntymetsistä, lammista, puroista, puronvarsipajukoista sekä ólehdoista. Tästä etelämmäksi mentäessä puisto muuttuu boreaalisten metsien ja soiden tunturierämaaksi. (Metsähallitus 2008.)

Monimuotoisuutensa vuoksi Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on suojelullisesti erittäin tärkeä metsien, soiden, vesistöjen, tunturien luontotyyppien ja lajiston suojelulle. Suojelun merkitystä lisää myös se, että pohjoisen havumetsävyöhykkeen metsiä ja aapasoita esiintyy EU:n alueella vain Suomessa ja Ruotsissa. Täten puisto on luontoarvojensa vuoksi myös kansainvälisesti erittäin merkittävä suojelualue. (Metsähallitus 2008.)

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto lähiympäristöineen kuuluu Suomen tärkeimpiin luontomatkailukohteisiin, sillä sen maisemat, luonto ja monipuolinen palveluvarustus houkuttelevat alueelle ihmisiä. Näin ollen puisto on myös taloudellisesti merkittävä alueen kuntien taloudelle. (Metsähallitus 2008.) Puiston laajat palvelut koostuvat mm. Pallastunturin ja Tunturi-Lapin luontokeskuksista, Kellokkaan luontokeskuksesta, laajoista polku- ja latuverkostoista, luontopoluista, pysäköintialueista, autio-, varaus- ja muista tuvista, laavuista, kodista sekä telttailu- ja tulipaikoista (Kuva 2). Lisäksi alueella on myös polkupyörä-, koiravaljakko- ja melontareittejä. Sesongista riippuen tarjolla on myös ravintola- ja kahvilapalveluita. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Kansallispuistossa on yrittäjien ylläpitämiä palveluita, kuten latukahviloita, mutta lisäksi puistoa hyödyntää yli sata muuta yritystä, jotka tarjoavat siellä mm. ohjelmapalveluita ja muita aktiviteetteja. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston hoitoa ja käyttöä tukevat rakenteet on koottu taulukkoon 1.

KUVA 2. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston palvelut 2010

TAULUKKO 1. Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot v. 2010

PALLAS-YLLÄSTUNTURIN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	2005
Sijainti	Kolari, Kittilä, Muonio ja Enontekiö kuntien alueella
Kansallispuiston pinta-ala	1020 km ²
Käyntimäärä	436 000 käyntiä vuonna 2010
Palvelut	<p>Metsähallituksen palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Luontokeskukset 3 kpl . Autio- ja päivätyvät 21 kpl . Vuokratuvat 3 kpl . Vuokratodot 2 kpl . Varaustuvat 1 kpl . Varaus-/autiotuvat 2 kpl . Latukahviot 3 kpl . Kodat, puolikodat ja laavut 32 kpl . Huolto- ja valvontatuvat 3 kpl . Muut kämpät 2 kpl . Keittokatos 1 kpl . Polttopuusuojat 27 kpl . Tulentekopaikat 23 kpl . Käymälät 57 kpl . Muut jätehuoltokohteet 14 kpl . Pitkoset 22,4 km . Venelaituri, kiinnityspaikat 3 kpl . Opastuskatokset, taulut yms. 276 kpl . Retkeilyreitit 244 km . Luontopolut 54 km . Hiihtoreitit ja latu-urat 331 km . Moottorikelkkaurat ja . reitit 18 km <p>Yrittäjien palvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> . Ohjelmapalvelutarjontaa on runsaasti mm. koiravaljakkoajeluita, opastettuja kalastus-, lumikenkä- ja luontoretkeilyä . Hiihto- ja suunnistustapahtumia . Yrittäjien ylläpitämät latukahviot 3 kpl . Huolletut hiihtoreitit, joita ylläpitävät Latuboolit
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, luontomatkailu, porotalous, tutkimus, kotitarvekalastus, marjastus ja sienestys. Vetovoimatekijöinä ovat laskettelu- ja maastohiihtomahdollisuudet ja retkeilyreitiverkosto.
Eriyistä	Alueella siirryttiin roskattomaan retkeilyyn v. 2001
Hoito ja käyttösuunnitelma	Metsähallitus 2008
Järjestyssääntö	Metsähallitus 2008
Luontomatkailusuunnitelma	Metsähallitus 2010
Reitistösuunnitelma	Valmis 2011

3.2 Aineisto ja menetelmät

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010 on ensimmäinen, joka tehtiin vuonna 2005 perustetusta puistosta. Aiemmin kävijätutkimuksia on tehty puiston pohjoisosassa olleesta Pallas-Ounastunturin kansallispuistosta vuosina 2003 ja 1998 sekä eteläosassa sijainneesta

Ylläs-Aakenuksen alueesta vuonna 2000. Kävijätutkimuksen aineisto kerättiin standardoitulla menetelmällä, jotta tutkimuksesta saatavat tulokset ovat vertailukelpoisia muiden Metsähallituksen tekemien tutkimusten kanssa ja myös muutosten seuranta tutkimusten kesken mahdollistuu. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen haastattelulomakkeeseen on lisätty kolme aluekohtaista kysymystä, mutta muutoin lomake muodostuu kaikille yhteisistä kysymyksistä. Lomakkeessa olevat vastausvaihtoehdot on valittu standardoituista vaihtoehdoista, siten että ne ovat alueelle sopivat. Kävijätutkimukseen osallistuneilta selvitettiin lisäksi mitä reittejä he ovat kulkeneet tai suunnittelivat kulkevansa vastauspäivää ympäröivän viikon aikana. Tämä osuus haastattelusta suoritettiin haastattelijan tekemänä. Tällä menetelmällä saatiin selville kävijöiden käyttämien reittien kävijämäärä kun tulokset suhteutettiin kävijäseurannan laskureiden tuloksiin puiston sisäänmenoreiteillä.

Kävijätutkimus toteutettiin 22.2.2010-22.10.2010 välisenä aikana, mikä jakautui talvi- ja kesäjaksoon. Talvikauden aineistonkeruu suoritettiin 22.2.2010-30.4 ja kesäkauden 1.6.2010-22.10 välisenä aikana. Keruupäiviä ei toukokuussa ollut ollenkaan, sillä retkeilijöiden määrä oli vähäinen ja keli-rikko hankaloitti kulkemista. Kesäkuussa ei suoritettu aineiston keruuta viikonloppuisin ja lokakuussa keruupäiviä oli kaksi viikossa johtuen työvoimaresursseista ja matkailijoiden vähäisestä määrästä. Retkeilijöiden vähyyden vuoksi helmi- ja lokakuun haastattelupaikat sijoittuvat Ylläksen lähireiteille ja Pallastunturin luontokeskukseen. Muulloin keruupäiviä pidettiin koko puiston alueella. Jotta otos saadaan vastaamaan alueen todellista käyttöä, keruupisteet ja niistä tavoiteltava haastattelujen määrä voidaan jakaa samassa suhteessa kävijöiden määrän ja alueellisen jakautumisen kanssa (Liite 1).

Otantakehikossa ja aineistonkeruusuunnitelmassa asetettiin haastattelumäärien tavoitteet keruupisteittäin. Lisäksi myös arvioitiin kävijämäärä sekä keruupäivät yhteensä sekä jaettiin keruupäivien määrä kesä- ja talvikaudelle. Kävijätutkimuksen perusjoukko muodostui tutkimuksen aikana kaikista 15 vuotta täyttäneistä henkilöstä, jotka saapuivat otantapisteelle. Tutkimuksessa ei haastateltu henkilöitä, jotka olivat vasta menossa puiston alueelle. Haastateltaviksi henkilöiksi otettiin kaikki otantapisteen ohi kulkevat henkilöt saapumisjärjestyksessä, mikäli haastattelijä ei ollut juuri neuvomassa edellistä haastateltavaa tai täyttämässä haastattelulomaketta hänen puolestaan. Täten kaikki haastattelupisteen ohi kulkevat matkailijat eivät välttämättä vastanneet kyselyyn. Osa vastaajista myös kieltäytyi kyselystä ajanpuutteen tai jonkin muun seikan vuoksi. Keruupäivien ajankohta vaihteli suunnitellusta aikataulusta ja keruupäivissä joustettiin lisäämällä tai vähentämällä niitä työvoimaresurssien mukaan. Myös sääolosuhteet aiheuttivat muutoksia suunniteltuun aikatauluun. Tutkimukseen arvottiin myös lisäpäiviä (Liite 2).

Havaintojen jakautuminen haastattelupaikoittain

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston aineiston keruupaikat kattoivat tärkeimmät puiston alueen taukopaikat sekä Pallastunturin luontokeskuksen ja Luontokeskus Kellokkaan (Taulukko 2). Kaiken kaikkiaan keruupaikkoja oli yhteensä 40 kappaletta. Eniten vastauksia (11 %) kertyi Kesänkijärven laavulla, jossa on myös kahvio. Muita eniten haastatteluja keränneitä kohteita olivat Kotamaja (8 %) ja Pyhäkero (7 %). Aineiston keruupaikkojen, joissa paikalla oli haastattelijä, lisäksi vastauksia kerättiin myös autio- ja varaustupien keruulaatikoista, joihin kävijät saattoivat ne jättää. Myös postitse palauttaminen oli mahdollista.

Vastaustapa

Aineiston keruuseen osallistui yhteensä 15 haastattelijaa. Suurin osa haastatteluista suoritettiin siten, että kävijä täytti lomakkeen itse (76 %). Muita vastaustapoja olivat paperilomakkeen täyttäminen kyselypisteessä, jossa ei ollut haastattelijaa (11 %) ja paperilomakkeen palauttaminen postitse (9 %). Myös haastattelijan täyttämää lomakkeita kertyi jonkin verran (5 %). Kokonaisuudessaan haastatteluun osallistui 3 071 matkailijaa (Taulukko 3). Aineiston keruuta suoritettiin suomen-, englannin- ja saksankielisillä lomakkeilla, mutta suosituin kieli oli suomi. Täytetyistä lomakkeista 95 % oli suomenkielisiä, 3 % englannin- ja 2 % saksankielisiä (Taulukko 4).

Haastatteluaineistojen lisäksi haastattelijat pitivät keruupäiväkirjaa jokaisena haastattelupäivänä. Siihen kerättiin ylös aineistonkeruuseen vaikuttavia tekijöitä, kuten säätilaa, keruun kestoa, suuret ryhmät, kävijöiden määrä haastattelukäynnissä, kerättyjen lomakkeiden lukumäärä ja lisäksi haastattelijan havaintoja ja tuntemuksia tekijöistä, jotka vaikuttavat keruuseen. Päiväkirjaan voitiin merkitä myös vapaamuotoisista keskusteluista kävijöiden kanssa esille nousseita asioita. Päiväkirjasta saatuja tietoja voidaan verrata keruusuunnitelmaan. Lisäksi päiväkirjoista saaduista tiedoista voi olla hyötyä aineiston edustavuuden tarkastelussa sekä tulevien kävijätutkimusten suunnittelussa.

TAULUKKO 2. Havaintojen jakautuminen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa 2010

Haastattelupaikka	kpl	%
Kesänkijärvi laavu/kahvio	352	11
Kotamaja	232	8
Pyhäkero	230	7
Kahvikeidas	194	6
Hannukuru	150	5
Montellin maja	157	5
Latvamaja	166	5
Varkaankuru (kesä)	167	5
Pyhäjärvi	155	5
Pallastunturin luontokeskus	116	4
Nammalakuru	116	4
Mustavaaran Porokämpä	92	3
Keimiöjärvi at	82	3
Mäntyrova	80	3
Villen kämpä (Totovaara)	77	3
Tahkokuru	93	3
Punainen hiekka (kesä)	56	2
Sioskuru (talvi)	70	2
Tulivuoripuisto (kesä)	63	2
Tammitupa (talvi)	75	2
Luontokeskus Kellokas	50	2

Haastattelupaikka	kpl	%
Varkaankurun kota Pallas (talvi)	17	1
Pallasjärvi	16	1
Peurakaltio	30	1
Linkukero (kesä)	20	1
Äkäsmylly (kesä)	35	1
Romanssикаhvio Pallas (talvi)	30	1
Totovaara/Porokämpä	45	1
Tappuri	20	1
Pallaskota	43	1
Vuontisjärvi (Muonio)	2	0
Hietajärvi (kesä)	4	0
Pahtavuoma (kesä)	2	0
Hangaskuru	2	0
Karhukota	1	0
Pahakuru	8	0
Rautuoja	10	0
Rihmakurun kota	11	0
Kutujärven niittyperä	1	0
Pippovuoma	1	0
Yhteensä	3 071	100

TAULUKKO 3. Vastaustapa

Vastaustapa	kpl	%
paperilomake haastattelupaikalla asiakkaan täyttämänä	2 319	76
paperilomake kyselypisteessä, jossa ei haastattelijaa (esim. postilaatikko tai autiotupa)	336	11
paperilomake postitse	271	9
paperilomake haastattelupaikalla haastattelijan täyttämänä	145	5
Yhteensä	3 071	100

TAULUKKO 4. Kyselylomakkeen kieli

Lomakkeen kieli	kpl	%
suomi	2 904	95
englanti	95	3
saksa	72	2
Yhteensä	3 071	100

Tutkimuksen haastatteluista tehdyt havainnot

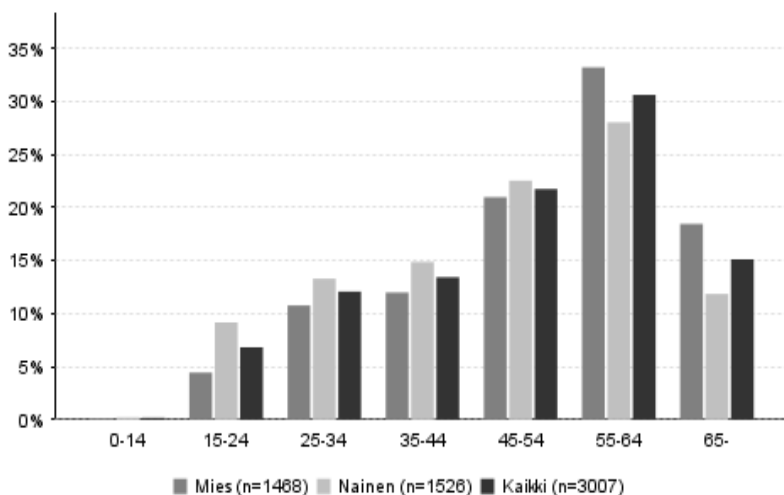
Tutkimusta tehdessä kävi ilmi, että kaikki haastateltavat eivät tienneet kansallispuiston rajoja ja mikä lasketaan lähialueeksi. Lisäksi monet pitivät palveluiden rakenteiden määrää koskevaa kysymystä liian työläänä, eikä siihen saatu jokaiselta haastateltavalta vastausta. Myös rahankäyttöä arvioitiin alakanttiin. Etenkin rahankäyttö kansallispuiston sisällä väärästi tuloksia, sillä osa kävijöistä ei ottanut arvioinnissa huomioon lähialueella kulutettua rahaa, kuten majoitusku-
luja. Vaikeuksia tuotti myös se, että osa kävijöistä täytti kyselylomakkeet matkansa alkuvai-
heessa, eivätkä näin ollen osanneet arvioida koko matkan aikana kuluttamaansa rahamäärää.
Monet jättivät rahankäyttö-kysymykseen kokonaan vastaamatta.

4 TULOKSET

4.1 Kävijärakenne

4.1.1 Kävijöiden perustiedot

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksessa saatiin 3 071 täytettyä lomaketta, joista 1542 saatiin talvella. Tutkimukseen osallistuneiden sukupuolijakauma oli melko tasainen, sillä miesten osuus oli 49 % ja naisten 51 %. Kaikkien tutkimukseen vastanneiden keski-ikä oli 50 vuotta. Miesten keski-ikä oli kuitenkin 52, kun naisilla se oli hieman alhaisempi, 48 (Taulukko 5). Puiston suurin kävijäryhmä koostui 55-64-vuotiaista, joita oli yhteensä 31 % kaikista kävijöistä (Kuva 3). Näistä miehiä oli 33 % ja naisia 28 % (Taulukko 6). Todellisuudessa kaikkien puistossa kävijöiden keski-ikä on alhaisempi, koska haastateltavaksi otettiin vain yli 15 vuotiaat. Kävijöistä ylemmän ja alemman yliopisto- tai korkeakoulututkinnon omaavia oli yhteensä 47 %. Myös opistotasaisen tutkinnon omaavia oli runsaasti, 28 %. Kävijöistä 15 %:lla oli ammattikoulututkinto ja 9 %:lla ei ollut ammatillista tutkintoa lainkaan. (Taulukko 7).

KUVA 3. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna ikäluokittain

TAULUKKO 5. Vastanneiden ikäjakauma

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
keski-ikä	51,93	47,95	49,90
iän keskihajonta	14,36	15,17	14,91
minimi-ikä	13	13	13
maksimi-ikä	86	86	86
moodi	63	62	63
mediaani	55	51	53

TAULUKKO 6. Vastanneiden ikäjakauma sukupuolen mukaan jaoteltuna

Ikäluokka	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
0-14	2	0	3	0	5	0
15-24	65	4	140	9	205	7
25-34	158	11	203	13	363	12
35-44	176	12	227	15	404	13
45-54	308	21	344	23	654	22
55-64	488	33	428	28	921	31
65-	271	18	181	12	455	15
Yhteensä	1 468	100	1 526	100	3 007	100

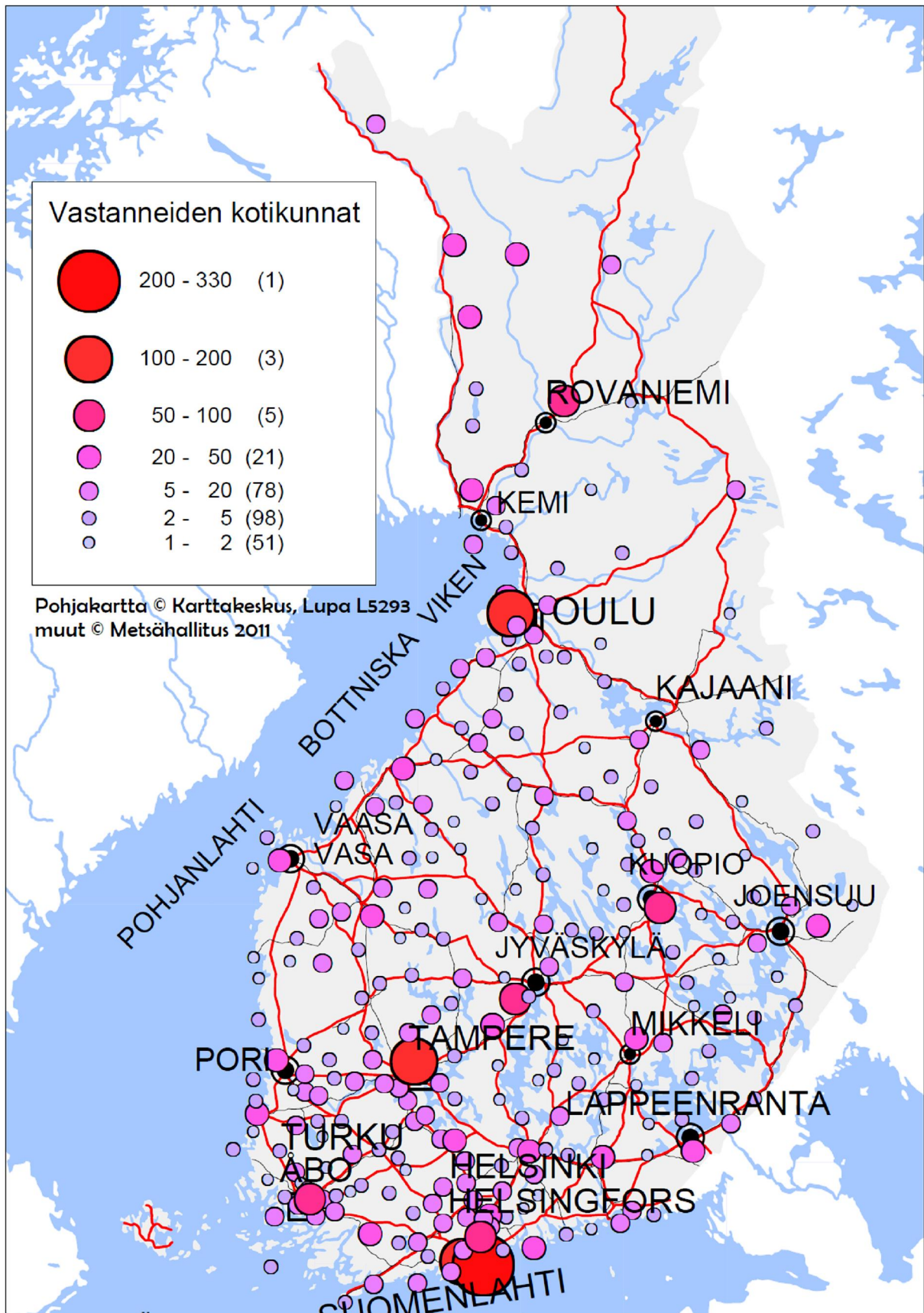
TAULUKKO 7. Vastanneiden ammatillinen koulutus

Ammatillinen koulutus	kpl	%
ylempi yliopisto- tai korkeakoulu- tutkinto	958	32
opistotasoinen tutkinto	845	28
ammattikoulu	443	15
alempi yliopisto- tai korkeakoulu- tutkinto	449	15
ei ammatillista tutkintoa	280	9
Yhteensä	2 975	100

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät olivat suurimmaksi osaksi suomalaisia (94 %), mutta ulkomaalaisiakin kävijöitä oli (Taulukko 8). Matkailijoita saapui puistoon ympäri Suomea. Eniten suomalaisia matkailijoita saapui alueelle Etelä-Suomesta, sillä vastaajista 12 % oli Helsingistä, 6 % Espoosta, 5 % Oulusta, 4 % Tampereelta ja 3 % Jyväskylästä, 3 % Turusta ja 3 % Vantaalta. Muiden suomalaisten matkailijoiden asuinkunnat jakautuivat tasaisesti ympäri Suomea (Kuva 4). Suurin osa ulkomaalaisista saapui Saksasta, Sveitsistä ja Iso-Britanniasta Näiden jokaisen maan kävijöiden osuus koko kävijämäärästä oli 1 %. Muiden ulkomaalaisten matkailijoiden kotimaa sijaitsi suurimmaksi osaksi Euroopassa, mutta heitä tuli myös Yhdysvalloista, Venäjältä, Kanadasta sekä Australiasta (Taulukko 8).

TAULUKKO 8. Vastanneiden kotimaa

Kotimaa	kpl	%
Suomi	2 890	94
Saksa	42	1
Sveitsi	23	1
Iso-Britannia	16	1
Itävalta	16	1
Ruotsi	14	0
Tšekki	13	0
Yhdysvallat	10	0
Ranskan tasavalta	8	0
Viro	5	0
Alankomaat	4	0
Puola	3	0
Tanska	3	0
Belgia	3	0
Venäjä	2	0
Liettua	2	0
Espanja	1	0
Norja	1	0
Unkari	1	0
Kanada	1	0
Australia	1	0
Yhteensä	3 059	100

KUVA 4. Vastanneiden kotikunnat

4.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Suurin osa, 76 %, kävijöistä saapui Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon 2-5 hengen seurueessa. 18 % kävijöistä saapui yli kuuden hengen seurueessa ja 7 % oli alueella yksin (Taulukko 9). Tutkimuksen mukaan seurueen koon keskiarvo oli 5 henkilöä. Alle 15-vuotiaita seurueessa oli tyypillisimmin 3 ja heidän syntymävuotensa oli tavallisimmin 2001 (Taulukko 10). Seurueista 55 % koostui oman perheen jäsenistä, 28 % ystävistä, 8 % muista sukulaisista tai 3 % kerhosta tai yhdistyksestä (Taulukko 11). Muutoin seurueet koostuivat työtovereista, koululuokasta, opiskeluryhmästä ja eläkeläisryhmästä. Vastausvaihtoehtona oli myös jostakin muusta (2 % vastauksista), joista puolet oli seurakuntalaisista koostuvia ryhmiä (noin 1 % kaikista ryhmistä), muita olivat AA-kerho, asiakasvieraat, urheiluseurueet, rippikoululaiset, mökkinaapurit, partiolaiset tai yhtiökumppanit.

TAULUKKO 9. Vastanneiden seurueiden ryhmäkoko

Seurueen koko	kpl	%
2-5 hengen seurue	2 301	76
6 tai useamman hengen seurue	544	18
yksin	198	7
Yhteensä	3 043	100

TAULUKKO 10. Seuruetta kuvaavia tunnuslukuja

Muuttuja	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Seurueen koko yhteensä	2 845	5,4	8,66	2	2	3	5	100
Alle 15-vuotiaita	535	2,7	4,37	1	1	2	3	41
Liikuntaesteisiä	27	1,6	0,89	1	1	1	2	4
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	763	2 001,0	4,62	1 955	1 998	2 000	2 004	2 010

TAULUKKO 11. Seurueen koostumus

Seurueen koostuminen	kpl	%
oman perheen jäsenistä	1 561	55
ystävistä	786	28
muista sukulaisista	233	8
kerhosta, yhdistyksestä tms.	98	3
jostakin muusta, mistä?	45	2
työtovereista	40	1
koululuokasta	27	1
opiskeluryhmästä	20	1
eläkeläisryhmästä	21	1
ohjelmapalveluyrityksen asiakkaista	9	0
matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän ryhmä	4	0
Yhteensä	2 844	100

4.2 Käynti Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa

4.2.1 Kohteen tärkeys

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä 67 % mainitsi kansallispuiston matkan ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi, kun taas noin kolmannes piti puistoa yhtenä matkan suunnitelluista kohteista. Matkan muita suunniteltuja kohteita kansallispuiston lisäksi olivat mm. Levi (21 %), Ylläs (16 %), Kilpisjärvi, Käsivarren alue (12 %), Pohjois- Ruotsi ja Norja (9 %), Inari-Saariselkä (9 %), Olos (6 %), Ylläsjärvi-Äkäslompolo (5 %) sekä Muonio (2 %) ja muu paikka Muonion alueella (3 %). Vain 4 % vastaajista on kertonut puiston olevan ennalta suunnittele-maton kohde matkan varrella (Taulukko 12). Matkan pääkohde oli tällöin Ylläs, Levi (42 %), Pohjois-Ruotsi ja Norja (37 %), Kilpisjärvi (17 %) ja Tornionjoki (4 %).

TAULUKKO 12. Kohteen tärkeys

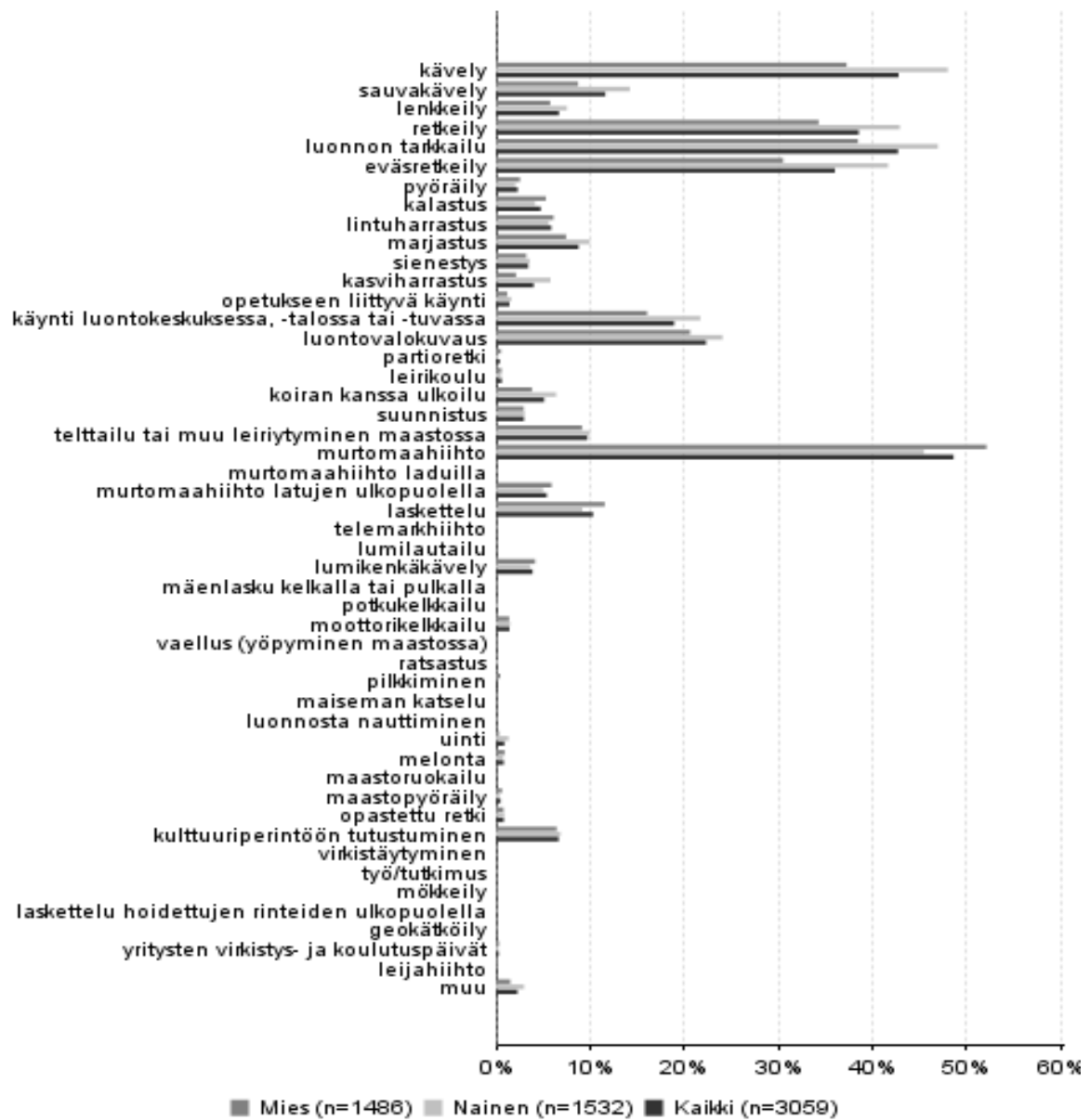
Kohteen tärkeys	kpl	%
matkasi ainoa tai tärkein kohde	1 978	67
yksi matkasi suunnitelluista koh-teista	872	30
ennalta suunnittele-maton kohde matkan varrella	104	4
Yhteensä	2 954	100

4.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneista 49 % ilmoitti harrastavansa alueella murtomaahiihtoa. Kävelyn ja luonnontarkkailun osuus oli 43 %. Vastanneista 39 % ilmoitti harrastavansa retkeilyä, 36 % eväsretkeilyä ja 22 % luonnonvalokuvausta. Vastanneista 19 % aikoi vierailla luontokeskuksessa, -talossa tai -tuvassa. Muita aktiviteetteja, joihin vastaajat aikovat osallistua, olivat sauvakävely, laskettelu, telttailu tai muu leiriytyminen maastossa ja marjastus (Kuva 5).

Miesten suosituin harrastus oli murtomaahiihto (52 %) ja naisten kävely (48 %). Miesten keskuudessa suosittua oli myös luonnontarkkailu (38 %), kävely (37 %) ja retkeily (34 %). Naisten keskuudessa muita suosittuja aktiviteetteja olivat mm. luonnontarkkailu (47 %) murtomaahiihto (45 %) ja retkeily (43 %). Tyypillinen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa kävijä harrasti 1-3 aktiviteettiä. Vastaajista 55 % ilmoitti näin. Vastanneista 34 % harrasti 4-6 aktiviteettiä. 7-9 aktiviteettiä ilmoitti harrastavansa 10 % kävijöistä. Vastanneista pienin osuus, 1 %, ilmoitti harrastavansa vähintään 10 eri aktiviteettiä. (Taulukko 13).

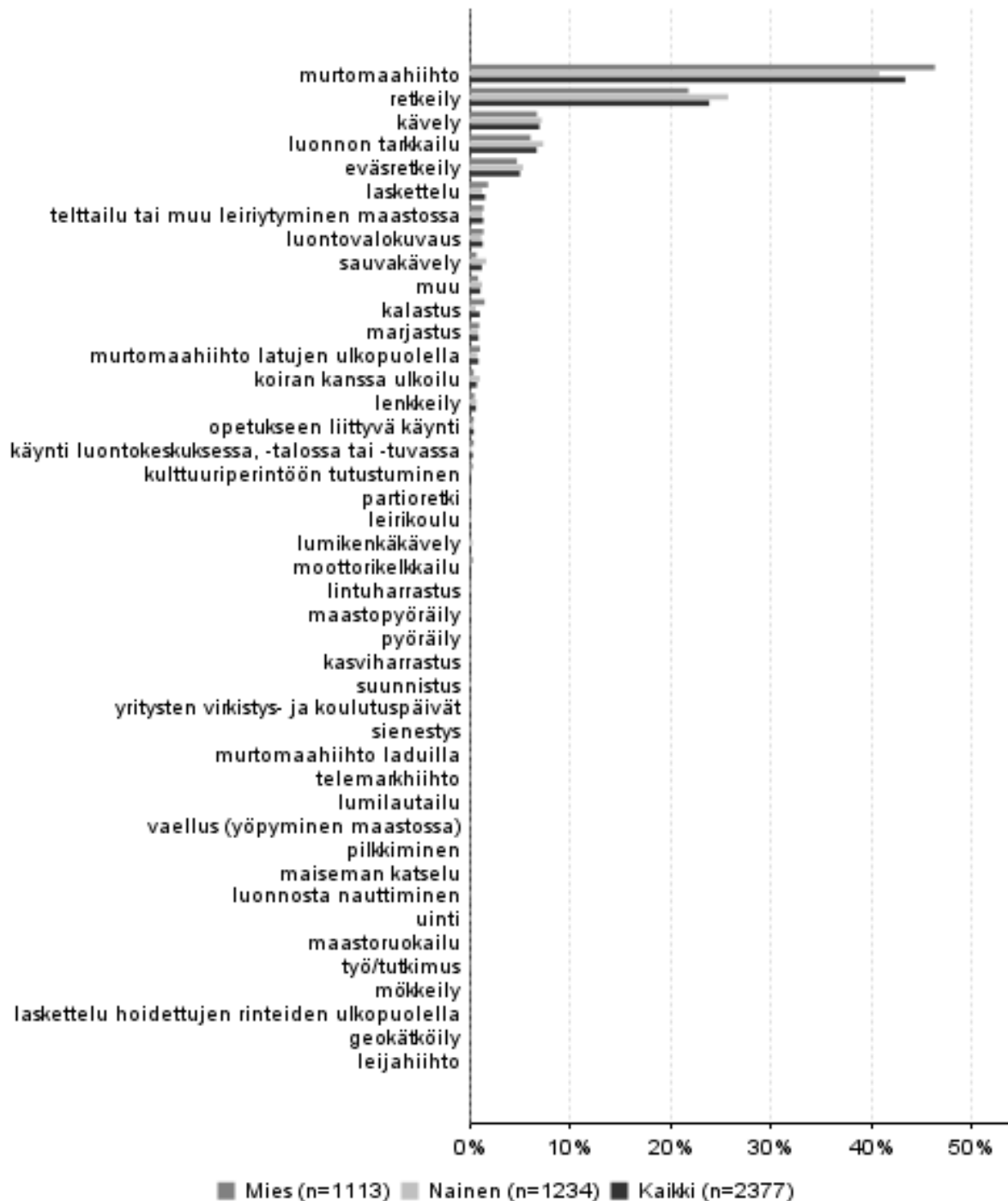
Tutkimuksessa selvitettiin myös vastanneiden kaikkein tärkein aktiviteetti. Tärkeimmät aktiviteetit koostuivat murtomaahiihdosta (43 % vastaajista), retkeilystä (24 %), kävelystä (7 %), luonnontarkkailusta (7 %), eväsretkeilystä (5 %), ja laskettelusta (2 %). Osa vastaajista piti tärkeimpänä harrastuksena mm. telttailua tai muuta leiriytymistä maastossa, luonnonvalokuvausta, sauvakävelyä, kalastusta, marjastusta, murtomaahiihtoa latujen ulkopuolella, koiran kanssa ulkoilua ja lenkkeilyä (Kuva 6).

KUVA 5. Pääasialliset aktiviteetit, joihin vastanneet osallistuvat tai aikovat osallistua tällä käynnillä

TAULUKKO 13. Aktiviteettien lukumäärä käyntiä kohden

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1-3 aktiviteettia	899	60	769	50	1 694	55
4-6 aktiviteettia	456	31	563	37	1 028	34
7-9 aktiviteettia	119	8	178	12	301	10
10 aktiviteettia tai enemmän	12	1	22	1	36	1
Yhteensä	1 486	100	1 532	100	3 059	100

KUVA 6. Vastanneiden kaikkien tärkein aktiviteetti tällä käynnillä

4.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston tärkeimpiä vierailukohteita olivat Kesänki, Kellostapuli (53 %), Pallastunturin seutu (40 %) sekä Kukastunturi, Lainio (33 %), Vuontiskeron seutu (25 %), Pyhäkero; Ounastunturi (20 %) ja Aakenustunturi (19 %). Muita suosittuja kohteita olivat Lainiojoen seutu, Piippokero; Hietajärvi, Äkäskeron seutu, Keimiötunturi (Jerisjärvi), Pyhätun-

turin seutu, Pallasjärven seutu ja Mäntyrovan seutu. Vähemmän suosittuja kohteita olivat Outakka ja Pahtavuoma (Rauhala). Muina kohteina on mainittu mm. Tulivuoripuisto (2 %) (60 kertaa), Pyhäjärvi (5 kertaa) ja Sammaltunturi sekä Kahvikeidas (4 kertaa) (Taulukko 14 Kuva 7 ja 8).

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kohteista virkistysvyöhykkeeseen kuulumattomilla alueilla liikkui n. 3 % kävijöistä, Pyhätunturin Rajalammen alueella 1 % ja Outakan alueella 2 %. Virkistysvyöhykkeeseen kuulumattomille alueille ei opasteta ihmisiä retkeilemään, koska ne halutaan säilyttää koskemattomina ja kulumattomina, mutta alueilla kulkeminen ei kuitenkaan ole kiellettyä. Muut kohteet sen sijaan kuuluvat virkistysvyöhykkeeseen ja näillä alueella kävijöitä oli huomattavasti enemmän. Haastatelluista lähes puolet liikkui 5 kilometrin säteellä matkailukeskuksista tehden päiväretkiä alueelle.

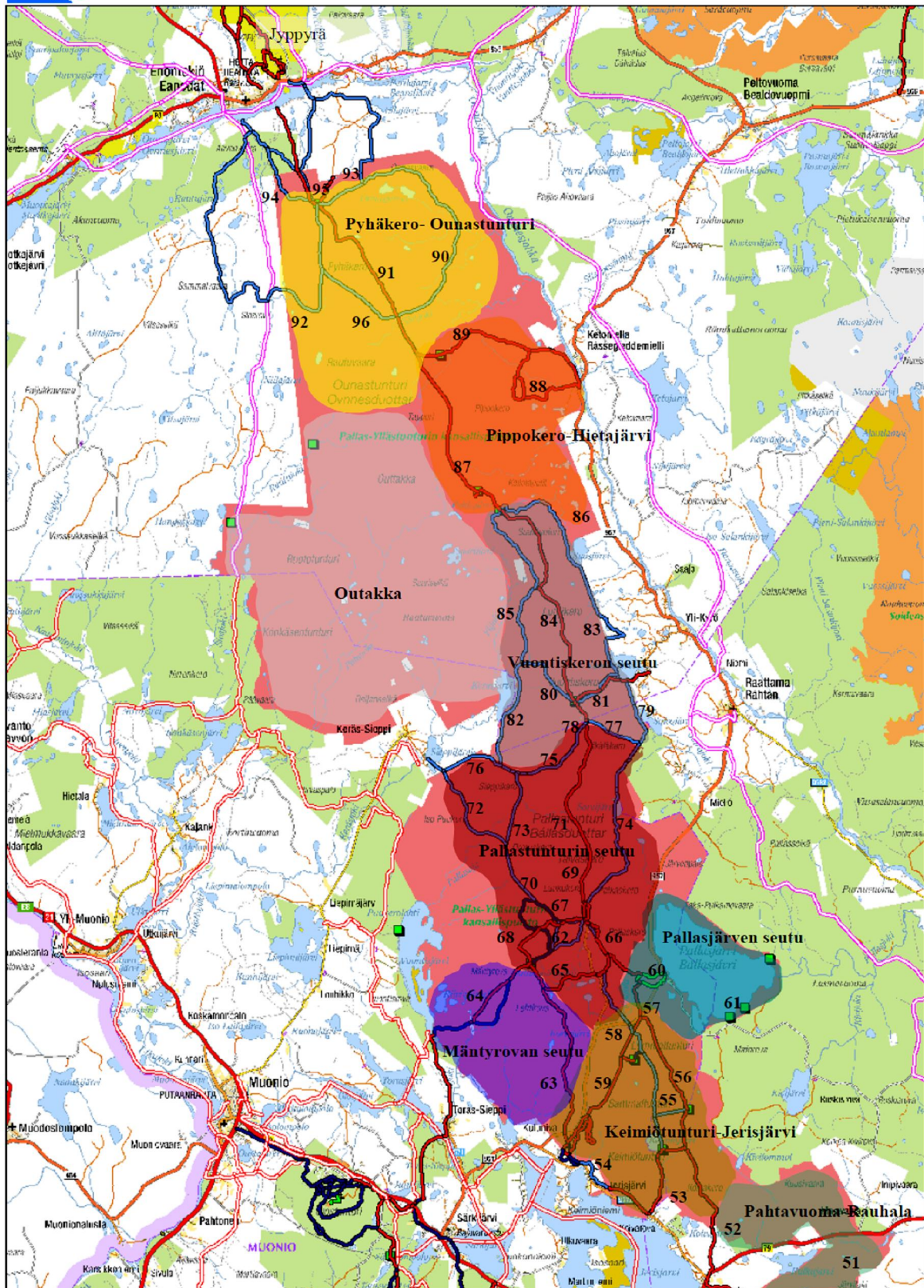
TAULUKKO 14. Käyntien alueellinen jakautuminen

Käyntikohde	kpl	%
Kesänki, Kellostapuli	1 590	53
Pallastunturin seutu	1 204	40
Kukastunturi, Lainio	983	33
Vuontiskeron seutu	766	25
Pyhäkero, Ounastunturi	592	20
Aakenustunturi	568	19
Lainiojoen seutu	457	15
Pippokero, Hietajärvi	446	15
Äkäskeron seutu	413	14
Keimiötunturi (Jerisjärvi)	375	12
Pyhätunturin seutu	323	11
Pallasjärven seutu	309	10
Mäntyrovan seutu	235	8
muualla, missä?	112	4
Outakka	51	2
Pahtavuoma (Rauhala)	41	1
Vastanneita yhteensä	3 014	

Pallas-Yllästunturi reittinumerointi ja käyntialuekartta puiston pohjoisosa

1:250000
© Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

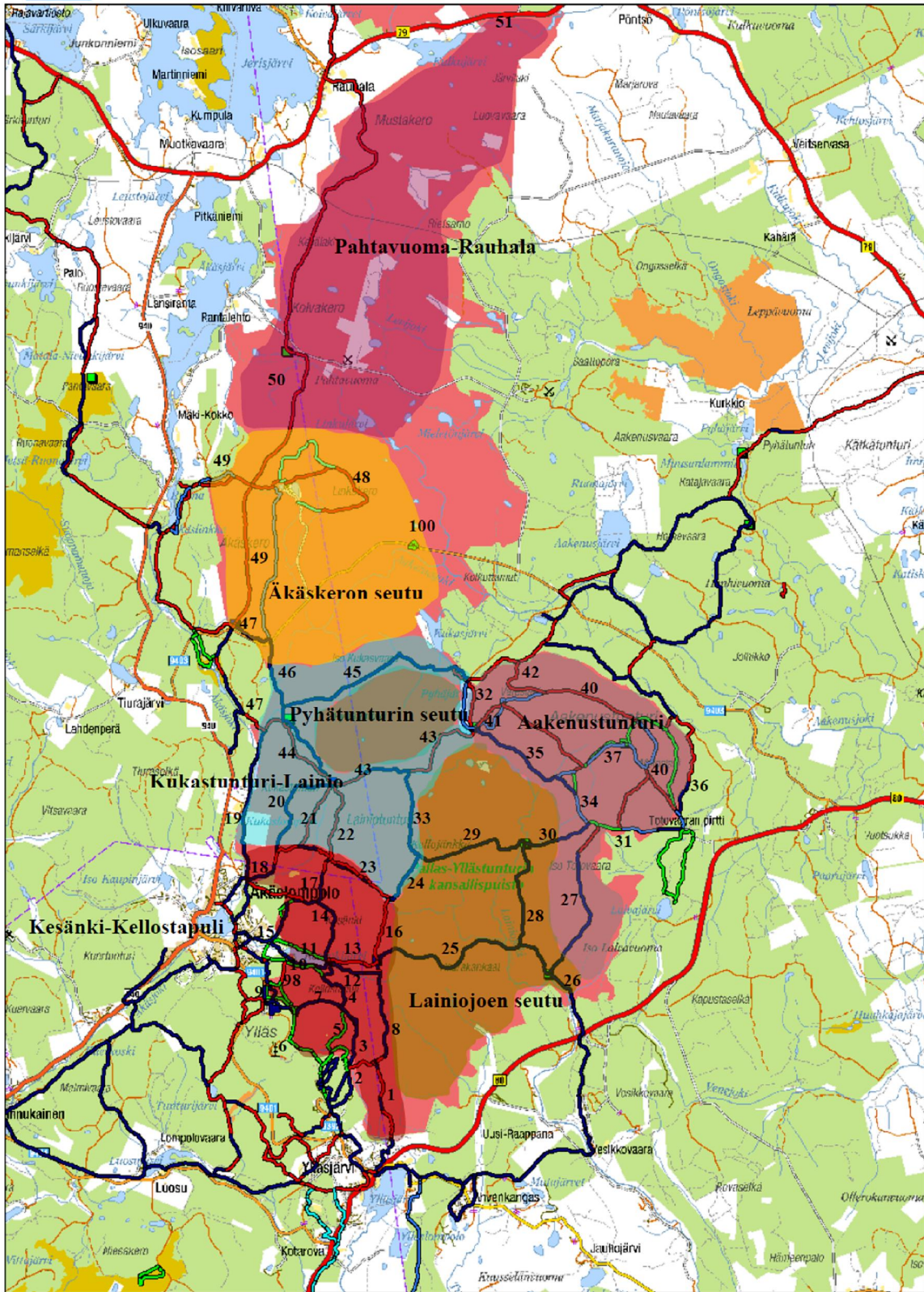

KUVA 7. Käyntialueet ja reittinumeroitukset puiston pohjoisosassa

Pallas-Yllästunturi reittinumerointi ja käyntialuekartta puiston eteläosa

1:200 000
© Metsähallitus 2008
© Maanmittauslaitos 1/MML/08

KUVA 8. Käyntialueet ja reittinumeroitukset puiston eteläosassa

4.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Vuoden 2010 Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä ensi kertaa alueella vieraili 20 %, kun taas 80 % oli käynyt alueella aikaisemminkin. Ensikertalaisista 18 % oli miehiä ja 21 % naisia (Taulukko 15). Kyselyyn vastanneet olivat käyneet alueella viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin 9 kertaa (Taulukko 16). Kyselyyn vastanneiden ensimmäinen käynti puiston alueella on tapahtunut keskimäärin vuonna 1990 ja viimeisin vuonna 2008 (Taulukko 17).

Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto alueella

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät voidaan jakaa päiväkävijöihin, jotka viiptyvät alueella alle vuorokauden sekä yöpyjiin, joiden käynnin kesto on yli vuorokauden. Kävijöistä 77 % oli päiväkävijöitä. Heidän käyntinsä kesto alueella vaihteli 0-13 tuntiin, ollen keskimäärin 4,3 tuntia. Vastaaajista 23 % oli yöpyjiä. Heidän käyntinsä kesto vaihteli 1-15 vuorokauteen, mutta keskimäärin alueella vietettiin 3,8 vuorokautta (Taulukko 18). Puiston kävijät yöpyivät pääosin matkailukeskuksissa, joista tehtiin päiväretkiä alueelle. Kesäaikaan yöpyjien määrä kansallispuistossa lisääntyi, etenkin puiston pohjoisosassa, jossa on kattavampi varaus- ja autiotupaverkosto.

TAULUKKO 15. Käynnin toistuvuus sukupuolen mukaan

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	243	18	296	21	543	20
Käynyt aikaisemmin	1 078	82	1 083	79	2 176	80
Yhteensä	1 321		1 379		2 719	

TAULUKKO 16. Aikaisempien käyntikertojen määrä

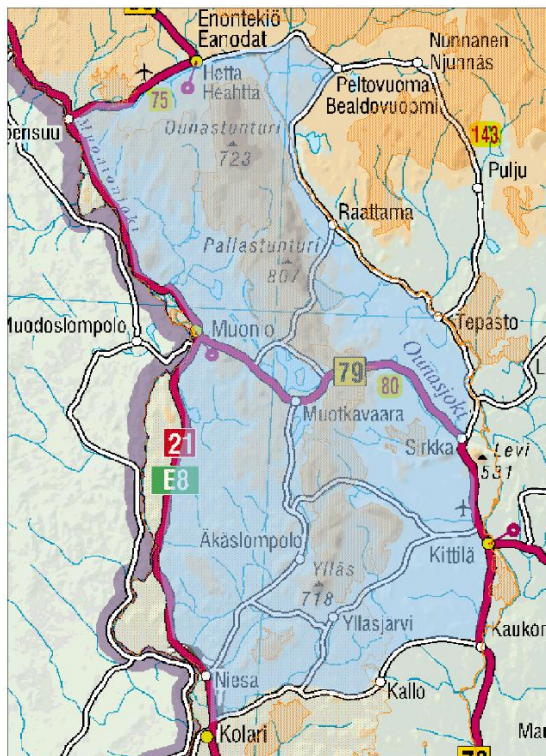
Muuttuja	n	Keski-arvo	Keski-haj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	2 176	9,2	16,68	0	3	5	10	200

TAULUKKO 17. Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
				Min	25%	Med	75%	Max
Ensimmäisen kerran käynyt vuonna	2 073	1990	13,84	1941	1980	1992	2003	2010
Ensimmäisen kerran käynyt 'n' vuotta sitten	2 073	19,5	13,84	0	7	18	30	69
Viimeksi käynyt vuonna	1 990	2008	3,45	1973	2009	2009	2010	2010
Viimeksi käynyt 'n' vuotta sitten	1 990	1,7	3,45	0	0	1	1	37

Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto yhteensä, lähialue

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ja sen lähialueen (Kuva 9) kävijöistä 3 % oli päiväkävijöitä ja heidän viettämänsä aika vaihteli 0-20 tuntiin, tyypillisimmin kesto kuitenkin oli 5,5 tuntia. Yöpyjiä puistossa ja sen lähialueella oli 97 %. Heidän viipymisensä alueella vaihteli 1-90 vuorokautteen, mutta tyypillisin viipyminen alueella kesti keskimäärin 7,2 vuorokautta (Taulukko 19).

© Metsähallitus 2010. © Maanmittauslaitos 1/MML/10.

KUVA 9. Pallas-Yllästunturin kansallispuisto ja tässä tutkimuksessa määritellyt lähialueet

TAULUKKO 18. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	2 183	77	4,3	4	4	0	13
Miehet	1 068	49	4,4			0	13
Naiset	1 084	50	4,3			0	13
Yöpyjät	643	23	3,8	4	3	1	15
Miehet	290	45	3,9			1	15
Naiset	340	53	3,7			1	10
Yhteensä	2 826						

Yöpymisten määrä alueella yöpymistavoittain

Vastaajista 373 henkilöä (40 %) ilmoitti yöpyvänsä autiotuvassa. Keskimäärin autiotuvassa yövyttiin 2 yötä. Toiseksi eniten (30 %) yöpymisiä oli kävijöiden omassa majoitteessa (laavu, telta tms.), jossa yövyttiin keskimäärin 3 yötä. Myös varaustupa oli yksi suosituimmista yöpaikoista, sillä 161 vastaajaa (17 %) ilmoitti yöpyvänsä niissä. Varaustuvissa vietettiin keskimäärin 2 yötä. Vähemmän suosittuja yöpaikkoja olivat kota ja laavu (9 %), vuokratuvat (2 %) sekä asuntoauto- tai vaunu (0,6 %). Autiotupia, varaustupia, vuokratupia, omia majoitteita sekä kotia ja laavuja käytti yöpymiseen yhteensä 834 matkailijaa (98 %). (Taulukko 20).

Yöpymisten määrä alueen lähistöllä yöpymistavoittain

Kun tarkastellaan yöpymisiä Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähialueella, suosituin majoitusmuoto oli vuokramökki, jota ilmoitti käyttäneensä 42 % kävijöistä. Keskimäärin vuokramökissä vietettiin seitsemän yötä. Toiseksi suosituin yöpaikka oli oma mökki, jossa 456 kävijää (17,9 %) ilmoitti yöpyvänsä. Omassa mökissä vietettiin keskimäärin 10 yötä. Kolmanneksi suosituin majoitusmuoto oli hotelli, jossa ilmoitti yöpyvänsä 450 kävijää (17,7 %). Hotellissa yövyttiin keskimäärin viisi yötä. Näiden lisäksi 255 kävijää (10 %) ilmoitti yöpyvänsä lomaosakkeessa ja viettävänsä siellä keskimäärin seitsemän yötä. Melko moni, 106 vastaajaa (4,1 %), ilmoitti yöpyvänsä asuntoautossa tai -vaunussa, keskimäärin viisi yötä. Ystävien, tuttujen ja sukulaisten luona yöpyi 131 vastaajaa (4,8 %), keskimäärin viisi yötä. Omassa majoitteessa yöpyi (mm. telta, laavu) 1,6 % ja kotona 0,6 % vastaajista (edellä poimittu vastaukset myös kohdasta muualla). Muita vähemmän suosittuja yöpymistapoja puiston lähialueella olivat autio- ja vuokratuvat sekä laavut (0,1 %), leirikeskukset (0,4 %), maatilamajoitukset (0,3 %) ja työntekijän tai ammattijärjestön mökit (0,5 %) (Taulukko 21).

TAULUKKO 19. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto yhteensä, lähialue

Kävijäryhmä	n	Osuu s %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	82	3	5,5	5	5	0	20
Miehet	33	40	5,7			0	15
Naiset	48	59	5,4			0	20
Yöpyjät	2 684	97	7,2	7	7	1	90
Miehet	1 316	49	7,4			1	90
Naiset	1 332	50	7,1			1	76
Yhteensä	2 766						

TAULUKKO 20. Yöpymisten määrä alueella yöpymistavoittain

Yöpymistapa	n	Osuu s %	Keski- arvo	Keski- haj.	Prosenttipisteet				
					Min	25%	Med	75%	Max
autiotuvassa	373	40	2,3	1,45	1	1	2	3	9
omassa majoitteessa (laavu, teltta tms.)	279	30	2,5	1,34	1	1	2	3	7
varaustuvassa	161	17	2,3	1,26	1	1	2	3	7
kodassa tai laavussa	85	9	1,6	1,58	1	1	1	2	15
vuokratuvassa	21	2	3,4	2,13	1	2	3	6	7
asuntoautossa tai -vaunussa	6	1	1,8	1,17	1	1	2	2	4
muualla	12	1	3,1	2,15	1	1	3	4	7

TAULUKKO 21. Yöpymisten määrä Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähistöllä yöpymistavoittain

Yöpymistapa	n	Osuus %	Keskiarvo	Keskihaj.	Prosenttipisteet				
					Min	25%	Med	75%	Max
vuokramökissä	1 072	42	6,5	3,45	1	5	7	7	55
hotellissa	450	18	4,7	3,40	1	2	5	7	40
omassa mökissä	456	18	9,7	9,62	1	5	7	10	75
lomaosakkeessa	255	10	6,8	2,77	1	6	7	7	23
asuntoautossa tai -vaunussa	106	4	5,2	4,61	1	2	4	7	31
ystävän tai sukulaisen luona	131	4	4,6	3,12	1	2	5	7	15
omassa majoitteessa (laavu, teltta tms.)	40	2	1,6	1,06	1	1	1	2	5
leirikeskuksessa	13	1	6,3	1,70	4	5	7	7	9
muualla	35	1	8,4	12,37	1	4	7	7	90
autiotuvassa	2	0	2,0	0,00	2	2	2	2	2
vuokratuvassa	1	0	1,0		1	1	1	1	1
kodassa tai laavussa	3	0	1,0	0,00	1	1	1	1	1
maatilamajoituksessa	7	0	3,7	2,63	1	1	5	6	7

4.2.5 Kävijöiden aiempi retkeilykokemus ja saapuminen alueelle

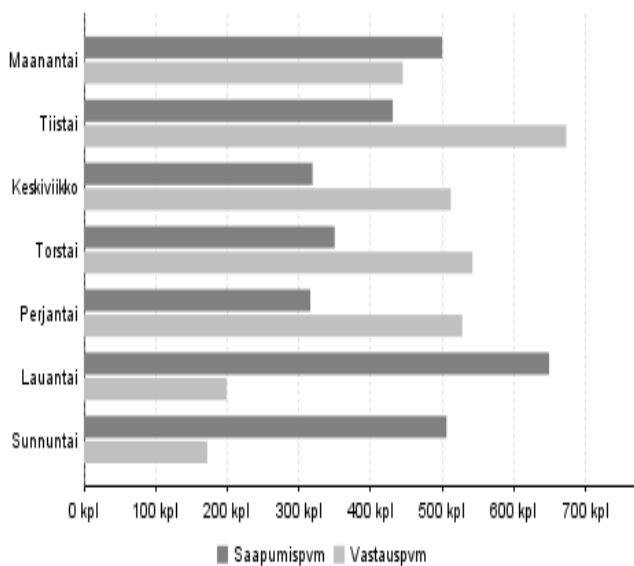
Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiltä tiedusteltiin millaisia retkiä he ovat tehneet viimeisen viiden vuoden aikana. Suurin osa vastaajista (72 %) kertoi tehneensä pitkiä, yli 10 kilometrin, omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä. Vastaajista 21 % sanoi tehneensä lyhyitä, alle 10 kilometrin, omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa, kun taas 13 % vastasi tehneensä omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella. Vain 2 % vastanneista kertoi osallistuneensa opastetulle retkelle. Vapaamuotoisissa vastauksissa kävijät kertoivat harrastaneensa mm. Hetta-Pallas-reitin kulkemista, hiihtoa, geokätköjä, laskettelua, pilkkimistä, melontaa sekä lomailua (Taulukko 22).

TAULUKKO 22. Vastanneiden retkityypit viimeisen 5 vuoden aikana

Retkityyppi	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
omatoimisia retkiä merkittyjen reittien ulkopuolella	191	13	177	12	370	13
pitkiä (yli 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä	1 032	73	1 050	71	2 094	72
lyhyitä (alle 10 km) omatoimisia retkiä merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa	262	18	347	23	613	21
osallistunut opastetulle retkelle	37	3	30	2	68	2
muu	62	4	42	3	104	4
Vastanneita yhteensä	1 419		1 484		2 921	

Saapuminen ja vastaukset viikonpäivittäin

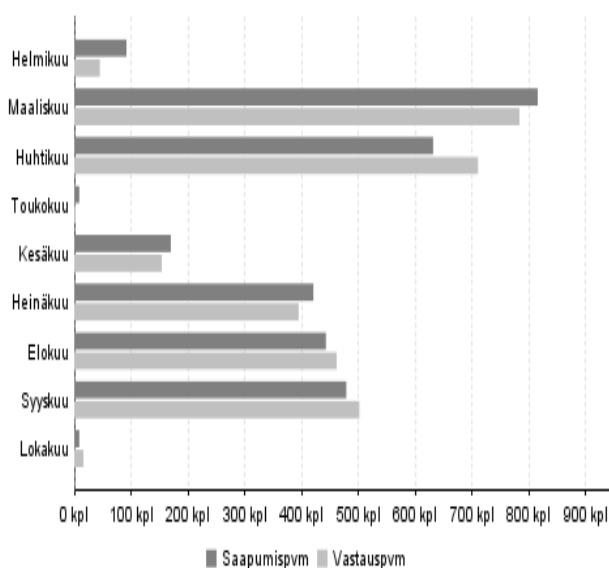
22.2.622.10.2010 välisenä aikana Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saavuttiin useimmiten lauantaina, sillä 21 % vastanneista ilmoitti sen saapumispäiväkseen. Toiseksi suosituin saapumispäivä oli sunnuntai sekä maanantai, jolloin alueelle saapui 16 % vastanneista. Vähiten saapumisia alueelle tapahtui keskiviikkoisin ja perjantaisin (10 %). Kyselyyn saatiin eniten vastauksia tiistaina, sillä 22 % kävijöistä oli vastannut kyseisenä päivänä. Vähiten vastauksia kertyi lauantaina ja sunnuntaina, jolloin saatiin 6 % vastauksista (Kuva 10).

KUVA 10. Saapumiset ja vastaukset viikonpäivittäin

Saapuminen ja vastaukset kuukausittain

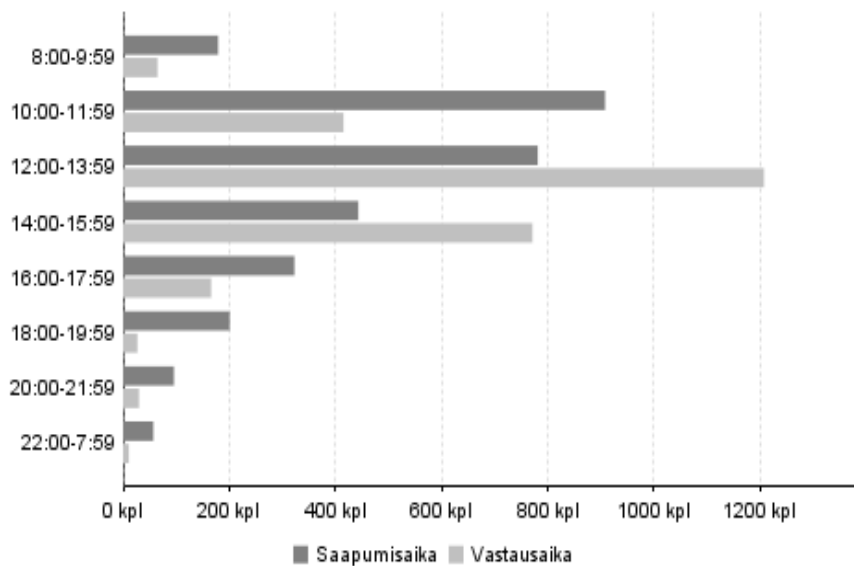
Kuukausittain tarkasteltuna Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon saapui kävijöitä eniten maaliskuussa, jolloin saapuneita oli 27 %. Myös huhtikuu oli suosittu, jolloin alueelle saapui 21 % vastanneista. Vähiten kävijöitä saapui helmikuussa (3 %) ja kesäkuussa (6 %). Touko- ja lokakuussa vastauksia ei saatu ollenkaan, sillä toukokuussa ei tehty haastatteluja ja lokakuussa keruupäiviä oli vain kaksi ja matkailijavirta oli vähäinen, joten matkailijat eivät kulkeneet keruupisteiden kautta. Eniten vastauksia saatiin maaliskuussa (26 %) ja huhtikuussa (23 %). Vähiten vastauksia kertyi helmi- ja lokakuussa, sillä kummankin kuukauden vastausprosentti oli 1. Toukokuun vastausprosentti on nolla, sillä silloin ei tehty haastatteluja ollenkaan. Syksyä kohden mentäessä alueelle saapui matkailijoita kesää enemmän. Heinäkuussa alueelle saapui 13 % kävijöistä, elokuussa 15 % ja syyskuussa 16 %. (Kuva 11).

KUVA 11. Saapuminen ja vastaukset kuukausittain

Saapumis- ja vastausajankohdan kellonaika

Kävijöiden saapuminen Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon vaihteli kellon ympäri, mutta suurin osa, 30 %, kävijöistä saapui kello 10.00ó11.59 välisenä aikana. Vastanneista 26 % kertoi saapuneensa alueelle 12.00ó13.59 välisenä aikana ja 15 % kello 14.00ó15.59. Vähiten (2 %) saapumisia oli kello 22.00ó7.59 välisenä aikana. Suurin osa matkailijoista siis saapui alueelle aamu- ja iltapäivästä. Kyselyyn saatiin eniten vastauksia 12.00ó13.59 välisenä aikana, jolloin 45 % kävijöistä vastasi kyselyyn. Vähiten vastauksia saatiin 18.00ó19.59 ja 20.00ó21.59 välisenä aikana. Tällöin vastauksista saatiin vain 1 % kummallakin aikavälillä (Kuva 12).

KUVA 12. Saapumis- ja vastausajankohdan kellonaika

Alueelle saapuminen, kulkuneuvo

Käytetyin kulkuneuvo alueelle saapumiseen oli henkilöauto (77 %). Toiseksi eniten kävijöitä saapui alueelle junaa käyttäen (16 %). Vastajista 14 % ilmoitti tullessaan alueelle linja-autolla ja lentokoneella 8 %. Tilausbussilla tulleita ryhmämatkalaisia oli 6 % ja karavaanareita 5 % (Taulukko 23). Muita käytettyjä kulkuvälineitä olivat mm. autojuna, metro, pakettiauto, pikkubussi, siirtokuljetus ja venetaksi (Taulukko 25).

Alueelle saapuminen, viimeisin kulkuneuvo

Suurin osa vastaajista, 71 %, ilmoitti käyttäneensä viimeisimpänä kulkuneuvona Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueelle saapuessaan henkilöautoa. Toiseksi suosituin kulkuneuvo oli linja-auto (11 %). Kävijöistä 5 % ilmoitti saapuneensa tilausbussilla (ryhmämatka), 4 % henkilöautolla mukanaan asuntovaunu tai asuntoautolla. Vähiten saapumisia tapahtui taksilla ja pienveneellä (Taulukko 24).

TAULUKKO 23. Alueelle saapuminen, kulkuneuvo

Kulkuneuvo	kpl	%
henkilöauto	2 327	77
juna	480	16
linja-auto	430	14
lentokone	242	8
tilausbussi (ryhmämatka)	167	6
henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	145	5
jokin muu	141	5
pienvene	19	1
taksi	44	1
moottoripyörä	3	0
polkupyörä	4	0
moottorikelkka	4	0
jalan	3	0
hiihtäen	12	0
yleinen kulkuneuvo, ei määritely	1	0
Vastanneita yhteensä	3 035	

TAULUKKO 24. Alueelle saapuminen, viimeisin kulkuneuvo

Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
henkilöauto	1 867	71
linja-auto	285	11
jokin muu	146	6
tilausbussi (ryhmämatka)	128	5
henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	98	4
taksi	42	2
pienvene	25	1
moottoripyörä	3	0
polkupyörä	5	0
kanootti, kajakki tai soutuvene	1	0
moottorikelkka	4	0
jalan	3	0
hiihtäen	11	0
Yhteensä	2 618	100

TAULUKKO 25. Alueelle saapuminen, muu kulkuneuvo

Kulkuneuvo muu	kpl
vene	168
pikkubussi	4
autojuna	3
metro	1
siirto kuljetus	1
Yhteensä	177

4.2.6 Käyntiin liittyvä rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Keskimäärin vastanneet arvioivat kuluttaneensa 66 euroa (Taulukko 26). Alueella yöpyneet arvioivat kuluttaneensa 63 euroa ja päiväkävijät 103 euroa. Lähialueelta tulleet kävijät kuluttivat 17 euroa, ulkomaiset matkailijat 89 euroa ja kauempaa kotimaasta tulleet keskimäärin 67 euroa käyntiä kohden. Eniten kuluttivat lähialueen ulkopuolelta tulleet kotimaiset päiväkävijät. He arvioivat kuluttaneensa 145 p haastattelukerran käynnillä.

Ulkomaisten matkailijoiden ilmoittama rahankäyttö alueella oli vähäistä. Lisäksi ulkomaalaisten vastaajien osuus aineistossa oli melko vähäinen (n=131). Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 27.

TAULUKKO 26. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö (sis. ALV) ja käynnit matkailijaryhmittäin ja oleskelun pituuden mukaan kansallispuistossa ja sen lähialueella

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	2 701	2 555	141
Keskimääräinen kulutus (€)	66	63	103
Kotimaiset matkailijat, n	2 417	2 323	89
Keskimääräinen kulutus (€)	67	63	145
Ulkomaiset matkailijat, n	131	124	7
Keskimääräinen kulutus (€)	91	89	.*
Lähialueen asukkaat, n	79	39	40
Keskimääräinen kulutus (€)	17	18	16

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

TAULUKKO 27. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.
Käyntimäärä	Vuotuinen Metsähallituksen tietoihin perustuva käyntien määrä kohteessa

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat noin 30,6 miljoonaa euroa (Taulukko 28) ja työllisyysvaikutukset noin 402 henkilötyövuotta. Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia. Metsähallitus on arvioinut kaikkien Suomen kansallispuistojen vastaavien lukujen olevan yhteenlaskettuna 108,9 miljoonaa euroa ja 1 403 henkilötyövuotta. Pallas-Yllästunturin osuus luvuista on ylivoimaisesti suurin. Kun määrät jaetaan tasan Suomen kaikkien 35 kansallispuiston kesken, saadaan keskimääräiseksi tulovaikutukseksi 3,1 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukseksi 40 henkilötyövuotta. Pelkät korkeat käyntimäärät eivät kuitenkaan selitä suuria talousvaikutuksia. Ero selittyy Pallas-Yllästunturin kansallispuiston luonteella verrattuna moneen muuhun puistoon. Pallas-Yllästunturin matkailukeskus sijaitsee kansallispuiston sisällä ja Ylläksen sekä Muonion matkailukeskukset sijaitsevat kansallispuiston välittömässä läheisyydessä. Lisäksi Levin matkailukeskuksesta käsin kansallispuisto on melko helposti saavutettavissa. Nämä seikat vaikuttavat merkittävästi kansallispuistokävijöiden mahdollisuuksiin käyttää rahaa paikallisiin palveluihin. Eniten rahaa virtaa paikallistalouteen matkailualueilla, joissa kävijöiden viipymä on pidempi ja palvelujen tarjonta suurempi.

Menolajeista majoittuminen nousee selkeästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä mitattaessa. Seuraavaksi eniten rahaa kuluu kahvila- ja ravintolaostoksiin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Majoituspalveluilla on suurin työllistävä vaikutus ja sen tulovaikutus kohdistuu myös suurena määrin lähialueelle.

TAULUKKO 28. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja lähialueella menolajeittain

Menolaji	Keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€ ilman ALV)	% tulovaikutuksista	Työllisyysvaikutus (htv)
n = 2 701				
Huoltamo-ostokset ¹	6,76	183 875	1	4
Paikallisliikenne ²	1,41	566 244	3	6
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	14,59	2 015 408	10	42
Kahvila ja ravintola	9,35	3 179 159	16	52
Majoittuminen	28,34	11 365 821	59	188
Ohjelmapalvelut ³	2,13	855 264	4	9
Muut menot ⁴	3,38	1 148 798	6	18
Välittömät vaikutukset yhteensä		19 314 570	100 %	319
Välilliset vaikutukset		11 332 951		83
Kokonaisvaikutukset		30 647 521		402

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

Matkakohdepäätöksen perusteella jaettaessa Pallas-Yllästunturin kansallispuiston tärkeimmäksi kohteekseen valinneiden taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat lähes 19 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 246 henkilötyövuotta (Taulukko 29). Nämä luvut voidaan tulkita kansallispuiston vähimmäisvaikutuksiksi paikallistalouteen vuodessa. Niiden kävijöiden, joille kansallispuisto oli yksi monista kohteista, taloudelliset vaikutukset olivat lähes 10 miljoonaa euroa ja työllistävä vaikutus 132 henkilötyövuotta. Vain harvoille Pallas-Yllästunturin kansallispuisto oli ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella, joten näiden kävijöiden rahankäytön tulo- ja työllisyysvaikutukset olivat huomattavasti pienemmät.

Euromääräisesti ylivertaisesti suurimman tulovaikutuksen tuottavat kotimaan matkailijat, jotka käyttivät eniten majoituspalveluita (Taulukko 30). Kotimaan matkailijoiden rahankäytön kokonaistulovaikutukset ovat noin 92 % kaikista kävijöiden tulovaikutuksista. Myös ulkomaisten matkailijoiden rahankäyttö kohdistuu suurimmaksi osaksi majoittumiseen. Lähialueen asukkaiden rahankäyttö kohdistuu suurimmalta osin muihin menoihin (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat jne.) ja poikkeaa jakaumaltaan matkailijoihin verrattuna (Taulukko 30). Majoittujat tuottavat kokonaisuudessaan n. 92 % tulo- ja työllisyysvaikutuksista verrattuna päiväkävijöihin. Osa päiväkävijöistäkin ilmoitti käyttävänsä rahaa majoituspalveluihin (Taulukko 31).

TAULUKKO 29. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan

Menolaji	Tärkein kohde n = 1 755		Yksi monista kohteista n = 773		Ennalta suunnittelemaan n = 91		Yhteensä n = 2 619	
	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutukset (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutukset (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutukset (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutukset (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	93 638	2,0	76 919	1,6	13 449	0,3	184 006	3,9
Paikallisliikenne ²	383 359	3,9	160 136	1,6	25 316	0,3	568 811	5,8
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	1 172 139	24,7	738 756	15,6	73 491	1,5	1 984 387	41,8
Kahvila ja ravintola	1 910 619	31,5	1 078 789	17,8	174 322	2,9	3 163 730	52,2
Majoittuminen	7 167 727	118,3	3 551 391	58,6	385 103	6,4	11 104 221	183,3
Ohjelmalvelut ³	452 919	4,6	311 408	3,2	80 844	0,8	845 171	8,6
Muut menot ⁴	650 193	10,0	401 845	6,2	90 293	1,4	1 142 330	17,6
Välittömät vaikutukset yhteensä	11 830 594	195	6 319 243	105	842 819	14	18 992 655	313
Väilliset vaikutukset	6 914 535	51	3 731 186	27	502 691	4	11 148 413	82
Kokonaisvaikutukset⁵	18 745 129	246	10 050 429	132	1 345 510	17	30 141 068	395

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

⁴ Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmentoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

TAULUKKO 30. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 2 417		Ulkomaiset matkailijat n = 131		Lähialueen asukkaat n = 79		Yhteensä n = 2 627	
	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)	Tulovaikutus (Ö ilman ALV)	Työllisyysvai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	176 069	3,7	6 022	0,1	2 417	0,1	184 508	3,9
Paikallisliikenne ²	507 124	5,1	58 680	0,6	6 030	0,1	571 834	5,8
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	1 945 560	41,0	78 944	1,7	14 351	0,3	2 038 855	42,9
Kahvila ja ravintola	2 946 415	48,6	220 880	3,6	21 387	0,4	3 188 683	52,6
Majoittuminen	10 415 339	172,0	974 950	16,1	35 729	0,6	11 426 018	188,6
Ohjelmopalvelut ³	799 257	8,1	72 125	0,7	3 740	0,0	875 122	8,9
Muut menot ⁴	970 406	15,0	122 662	1,9	46 366	0,7	1 139 435	17,6
Välittömät vaikutukset yhteensä	17 760 171	293	1 534 263	25	130 019	2	19 424 454	320
Väilliset vaikutukset	10 424 259	77	889 916	7	83 629	1	11 397 804	84
Kokonaisvaikutukset⁵	28 184 431	370	2 424 179	31	213 648	3	30 822 258	404

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmentoimattomaan aineistoon.

Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

TAULUKKO 31. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja lähialueella

Menolaji	Päiväkävijät n = 141		Majoittujat n = 2 555		Yhteensä n = 2 696	
	Tulovaiku- tus (Ö ilman ALV)	Työllisyys- vai- kutus (htv)	Tulovaiku- tus (Ö ilman ALV)	Työllisyys- vai- kutus (htv)	Tulovaiku- tus (Ö ilman ALV)	Työllisyys- vai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	18 489	0,4	165 728	3,5	184 216	3,9
Paikallisliikenne ²	37 013	0,4	512 432	5,2	549 445	5,6
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	178 088	3,8	1 816 472	38,3	1 994 560	42,0
Kahvila ja ravintola	190 500	3,1	2 956 027	48,8	3 146 528	51,9
Majoittuminen	831 049	13,7	10 311 386	170,2	11 142 435	184,0
Ohjelmopalvelut ³	134 467	1,4	713 458	7,2	847 925	8,6
Muut menot ⁴	129 252	2,0	1 010 263	15,6	1 139 515	17,6
Välittömät vaikutukset yhteensä	1 518 859	25	17 485 766	289	19 004 625	314
Väilliset vaikutukset	906 276	7	10 249 189	76	11 155 466	82
Kokonaisvaikutukset⁵	2 425 135	31	27 734 955	364	30 160 090	396

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus- metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmentoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin ja huoltamo-ostoksiin kotimaiset matkailijat käyttivät enemmän rahaa kuin ulkomaiset. Kotimaisista matkailijoista suurin osa (77 %) saapuu alueelle omalla autolla, jolloin lähialueella tehdään ostoksia huoltamoilla. Kotimaiset matkailijat

majoittuvat useimmiten omassa tai vuokramökissä, jonne ruokatarvikkeet hankitaan ruokakaupasta.

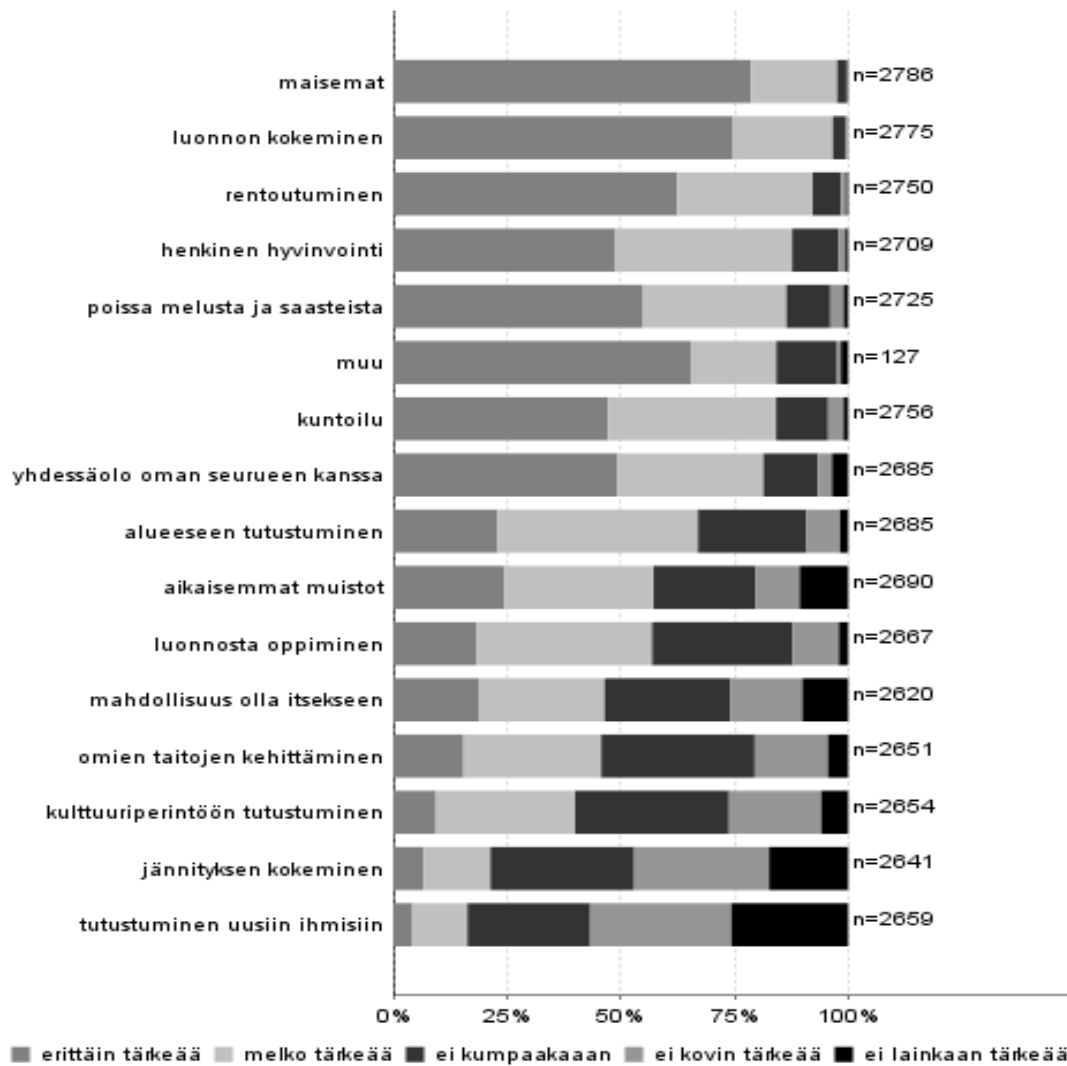
Kaikkien kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö on arvioitua 66 euroa suurempi, sillä vastaajat arvioivat käyttämänsä rahamäärän usein alakanttiin. Keskimääräiset majoituskulut ovat todellisuudessa suuremmat kuin taulukon tiedoissa, koska kesältä saatiin vastauksia lähes kaksinkertaisesti kävijämäärän suhteessa kuin talvella (Liite 2). Majoituskulut ovat talvella lähes kaksinkertaiset verrattuna kesän majoituskuluihin. Kaikki eivät myöskään osanneet tai jaksaneet arvioida perusteellisesti kaikkea sitä, mitä kysymyksessä kysyttiin.

Paikallistaloudelliset vaikutukset eivät kuvaa kohteen kokonaisarvoa, vaan ainoastaan kävijöiden rahankäytöstä kohteeseen ja lähialueelle syntyviä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ja niihin liittyviä työpaikkoja / vuosi. Kävijöiden rahankäyttö on selvitetty kävijätutkimuksen avulla ja yleistetty koskemaan koko käyntimäärää. Kokonaisvaikutusten laskentaa varten puistot on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista 21 puistolle johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Tuloksista ei voida erottaa kohdealueen osuutta muista lähialueen matkailullisista vetovoimatekijöistä. Kohdealueen minimimerkitystä paikallistaloudellisten vaikutusten tuottajana tarkastellaan alueen tärkeimmäksi matkakohteekseen ilmoittaneiden vastaajien avulla.

4.3 Kävijätyytyväisyys

4.3.1 Käynnin tarkoitus

Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa vuonna 2010 kävijätutkimuksen aikana kävijät pitivät erittäin tärkeinä virkistysmotiiveina maisemia (hieman yli 75 %), luonnon kokemista (n. 75 %), jotakin muuta (hieman yli 60 %) sekä rentoutumista (n. 60 %). Ei lainkaan tärkeänä- virkistysmotiiveina pidettiin tutustumista uusiin ihmisiin sekä jännityksen kokemista (Kuva 13).

KUVA 13. Virkistysmotiivit

4.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta

Palveluiden käyttö ja laadun arviointi

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät arvioivat palveluiden käytön ja laadun olevan suurimmaksi osaksi melko hyviä. Vastausvaihtoehdot olivat erittäin hyvä (5), melko hyvä (4), keskinkertainen (3), melko huono (2) ja erittäin huono (1). Suurin osa kysytyistä palveluista ja ympäristötekijöistä sai keskiarvokseen vähintään 3,6 ja enintään 4,5. Erittäin hyvän arvosanan saivat mm. maiseman vaihtelevuus (ka 4,6), polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla (4,2) sekä polku- ja latureitistö (4,2). Heikoimmat arviot saivat erityistarpeiden huomioonottaminen (3,6), yleisökäymälät (3,6) ja jätehuollon toteutus ja ohjaus (3,6). Myös tiestö (3,8), vuokra- ja varaustuvat (3,8) ja yrittäjien tuottamat palvelut arvioitiin laadultaan alle neljän (Taulukko 32).

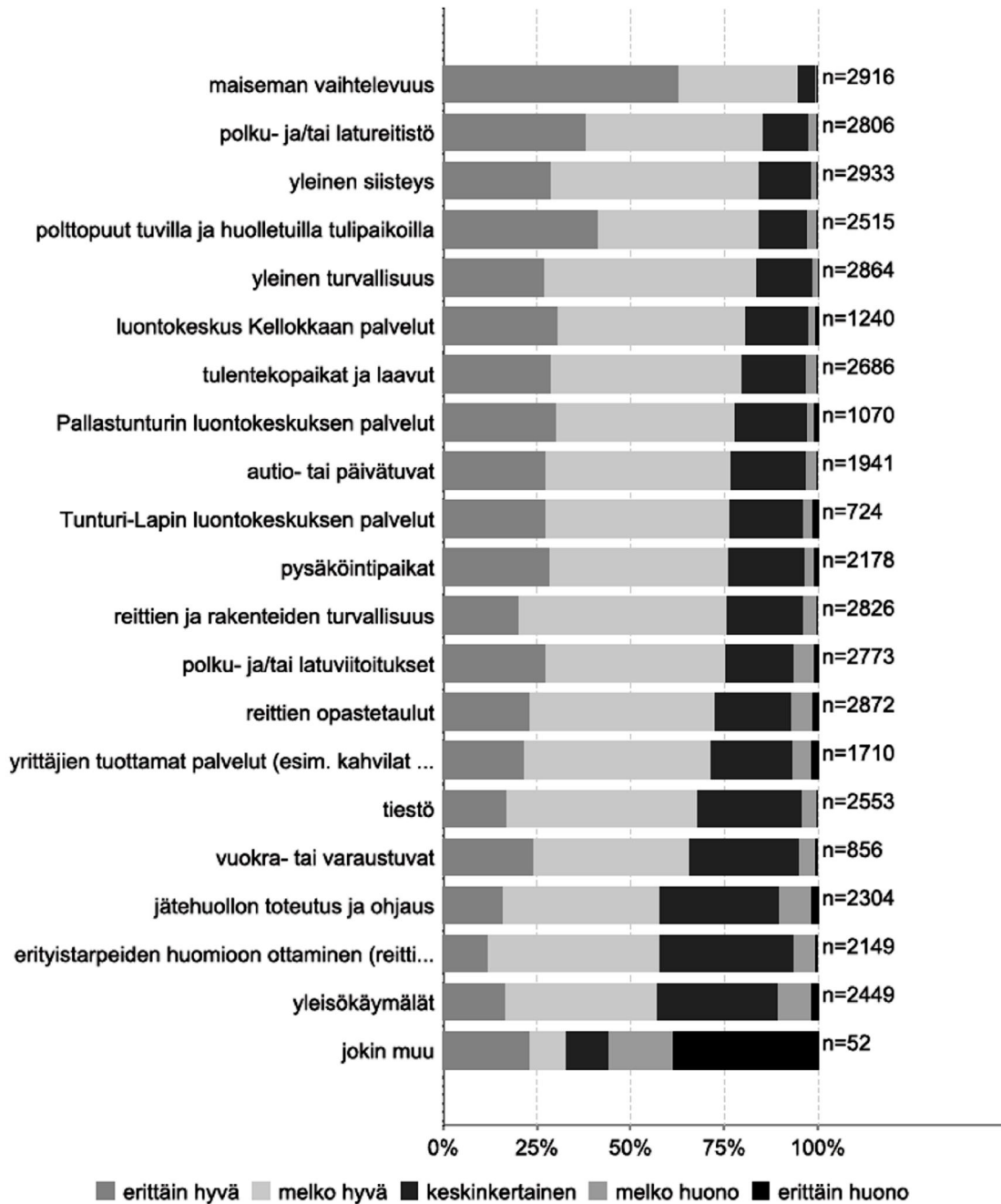
Jokin muu kohtaan kävijät saivat itse valita arvioimansa palvelun. Arviointeja saatiin mm. audio- ja varaustupien kunnosta ja määrästä, kartoista ja opasteista reiteillä, pitköspuiden ja pol-

kujen kunnosta, ainutlaatuisesta luonnosta, latujen hoidosta, telttailupaikoista sekä Pallashotelista. (Kuva 14).

Käytetyimpiä ja eniten arviointeja saaneita palveluita olivat mm. reittien opastetaulut (95 %), polku- ja latureitistö (93 %) sekä polku- ja latuviitoitukset (92 %). Vähiten käyttöä ja arviointeja saivat vuokra- ja varaustuvat (28 %), Tunturi-Lapin luontokeskuksen palvelut (24 %) sekä Pallastunturin luontokeskuksen palvelut (36 %). Ympäristöön liittyvistä arvioinneista eniten vastaajia oli yleisellä siisteydellä (97 %), maiseman vaihtelevuudella (97 %), yleisellä turvallisuudella (95 %) ja reittien ja rakenteiden turvallisuudella (94 %).

TAULUKKO 32. Palveluiden käyttö ja laadun arviointi

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käyttänyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskinkertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
1 pysäköintipaikat	2 178	72	1	3	20	48	29	4,0	714
2 tiestö	2 553	85	0	4	28	51	17	3,8	331
3 reittien opastetaulut	2 872	95	1	6	20	49	23	3,9	61
4 polku- ja/tai latureitistö	2 806	93	0	2	12	47	38	4,2	84
5 polku- ja/tai latuviitoitukset	2 773	92	1	5	18	48	27	4,0	81
6 tulentekopaikat ja laavut	2 686	89	0	3	17	51	29	4,1	225
7 polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	2 515	83	0	2	13	43	42	4,2	392
8 yleisökäymälät	2 449	81	2	9	32	41	17	3,6	465
9 jätehuollon toteutus ja ohjaus	2 304	76	2	9	32	42	16	3,6	559
10 erityistarpeiden huomioon ottaminen	2 149	71	1	6	36	46	12	3,6	584
11 auto- tai päivätyvat	1 941	64	0	3	20	49	28	4,0	891
12 vuokra- tai varaustuvat	856	28	1	4	29	42	24	3,8	1 868
50 yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	1 710	57	2	5	22	50	22	3,8	1 067
51 reittien ja rakenteiden turvallisuus	2 826	94	0	3	21	55	20	3,9	63
52 yleinen turvallisuus	2 864	95	0	1	15	57	27	4,1	46
53 yleinen siisteys	2 933	97	0	1	14	56	29	4,1	14
54 maiseman vaihtelevuus	2 916	97	0	1	5	32	63	4,6	15
132 luontokeskus Kellokaan palvelut	1 240	41	1	2	17	50	31	4,1	1 502
133 Pallastunturin luontokeskuksen palvelut	1 070	36	1	2	19	48	30	4,0	1 635
134 Tunturi-Lapin luontokeskuksen palvelut	724	24	1	2	20	49	28	4,0	1 941
999 jokin muu	46	2	35	17	13	9	26	2,7	14
Lomakkeita yht	3 012								

KUVA 14. Palveluiden käyttö ja laadun arviointi

Palveluiden määrän arviointi

Palveluiden määrän arvioinnissa arviointikriteereinä olivat liian suuri (3), sopiva (2) ja liian pieni (1). Palveluiden määrä arvioitiin suurimmaksi osaksi sopivaksi ja arvosanat sijoittuvat pääasiassa 1,86 ja 2,25 välille. Etenkin yleiseen siisteyteen (2,00) ja yleiseen turvallisuuteen (2,00) oltiin tyytyväisiä. Hieman liian suurina pidettiin telttailupaikkojen määrää (2,25) sekä maiseman vaihtelevuutta (2,22) (Kuva 15). Luontokeskusten palveluiden määrää pitivät riittävänä 866 90% vastanneista ja vain 3-5 % piti palveluiden määrää pienenä. Liian vähäisinä pidettiin eten-

kin yrittäjien tuottamia palveluita (15 %), yleisökäymälöitä (19 %), jätehuollon toteutusta ja ohjausta (17 %) sekä reittien opastetauluja (17 %) (Taulukko 33). Eniten palveluiden määrän arvioinnissa vastaajia kertyi reittien opastetauluille (88 %), polku- ja/tai latureitistöille (86 %), polku- ja/tai latuviitoituksille (85 %) sekä tulentekopaikoille ja laavuille (83 %). Ympäristöön liittyviin kysymyksiin vastauksia kertyi eniten koskien reittien ja rakenteiden turvallisuutta, mutta myös maiseman vaihtelevuutta, yleistä siisteyttä sekä yleistä turvallisuutta (Taulukko 33).

Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan

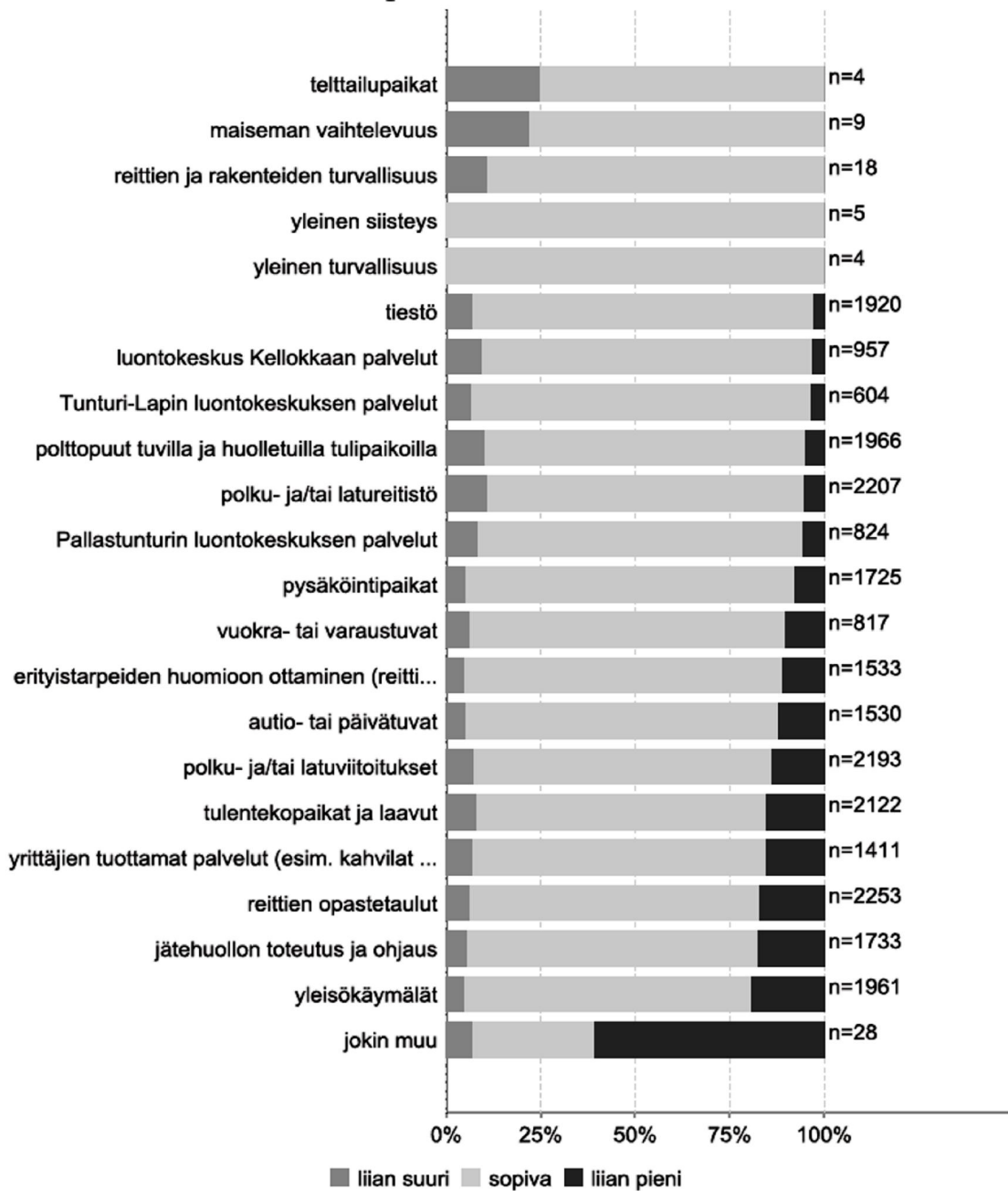
Kokonaisuudessaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimukseen osallistuneet (94 %) olivat tyytyväisiä alueella olevien palveluiden määrään, sillä tyytyväisyyden keskiarvoksi saatiin 4,2. Vastanneista 7 % ei ollut palveluiden määrään tyytymättömiä eikä tyytyväisiä. Vastanneista 31 % oli palveluiden määrään erittäin tyytyväisiä ja 62 % melko tyytyväisiä (Taulukko 34).

TAULUKKO 33. Palveluiden määrän arviointi

Palvelu	Arvioinut		Arviointi, %			En osaa sanoa		Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	liian pieni	sopiva	liian suuri	n	%		
1 pysäköintipaikat	1 725	67	8	87	5	682	27	1,97	0,36
2 tiestö	1 920	75	3	90	7	455	18	2,05	0,31
3 reittien opastetaulut	2 253	88	17	77	6	161	6	1,89	0,47
4 polku- ja/tai latureitistö	2 207	86	5	84	11	188	7	2,06	0,40
5 polku- ja/tai latuviitoitukset	2 193	85	14	79	8	193	8	1,94	0,46
6 tulentekopaikat ja laavut	2 122	83	15	77	8	256	10	1,93	0,48
7 polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	1 966	77	5	85	10	393	15	2,06	0,39
8 yleisökäymälät	1 961	76	19	76	5	406	16	1,86	0,47
9 jätehuollon toteutus ja ohjaus	1 733	67	17	77	6	549	21	1,88	0,47
10 erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	1 533	60	11	84	5	705	27	1,94	0,40
11 auto- tai päivätuvat	1 530	60	12	83	5	781	30	1,93	0,41
12 vuokra- tai varaustuvat	817	32	10	83	6	1 362	53	1,96	0,41
13 telttailupaikat	4	0	0	75	25	17	1	2,25	0,50
17 opastuspalvelut maastossa	1	0	100	0	0	0	0	1,00	
38 varaustuvat	1	0	100	0	0	0	0	1,00	
50 yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)	1 411	55	15	78	7	798	31	1,92	0,47
51 reittien ja rakenteiden turvallisuus	18	1	0	89	11	54	2	2,11	0,32
52 yleinen turvallisuus	4	0	0	100	0	36	1	2,00	0,00
53 yleinen siisteys	5	0	0	100	0	28	1	2,00	0,00
54 maiseman vaihtelevuus	9	0	0	78	22	30	1	2,22	0,44
132 luontokeskus Kellokkaan palvelut	957	37	3	87	10	1 181	46	2,07	0,35
133 Pallastunturin luontokeskuksen palvelut	824	32	5	86	8	1 313	51	2,03	0,37
134 Tunturi-Lapin luontokeskuksen palvelut	604	24	3	90	7	1 497	58	2,03	0,32
999 jokin muu	26	1	58	35	8	11	0	1,50	0,65
Vastanneita yhteensä	2 568								

TAULUKKO 34. Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan

Palvelu	Arvioi- nut		Arviointi, %					Keski- arvo
	n	%	erittäin tyytymätön	melko tyy- tymätön	ei kumpi- kaan	melko tyy- tyväinen	erittäin tyytyväinen	
Tyytyväisyys palve- luiden määrään kokonaisuudessaan	2 902	94	0	0	7	62	31	4,2
Vastanneita yh- teensä	2 902							

KUVA 15. Palveluiden määrän arviointi

4.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus

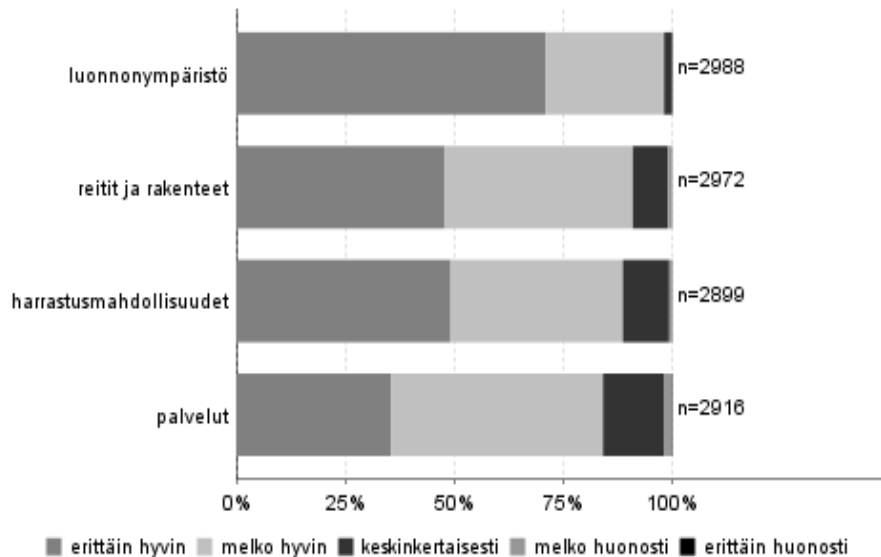
Kävijöiden luonnonympäristöön, harrastusmahdollisuuksiin, reitteihin ja rakenteisiin sekä palveluihin kohdistuvia ennako-odotuksia arvioitiin asteikolla 1-5, jossa 1= odotukset täyttyivät erittäin huonosti ja 5 erittäin hyvin.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston luonnonympäristö vastasi kävijöiden odotuksia erittäin hyvin (ka 4,69). Tätä mieltä oli 71 % vastaajista. Myös reitteihin ja rakenteisiin kohdistuvat odotukset täyttyivät erittäin hyvin, sillä niiden keskiarvo oli 4,37. Vastaajista 48 % oli tätä mieltä. Vastaajista 49 % oli sitä mieltä, että harrastusmahdollisuuksiin kohdistuvat ennako-odotukset täyttyivät erittäin hyvin ja keskiarvoksi saatiin 4,37. Palveluihin kohdistuvat ennako-odotukset saivat keskiarvokseen 4,17 ja suurin osa, 49 %, vastaajista piti niitä melko hyvinä (Taulukko 35).

Kaikissa vastaajien ennako-odotuksissa niin luonnonympäristössä, reiteissä ja rakenteissa, harrastusmahdollisuuksissa kuin palveluissakin, oli jonkin verran myös keskinkertaisesti täyttyneitä odotuksia. Keskinkertaisesti täyttyneitä odotuksia oli eniten palveluiden kohdalla (14 %) ja vähiten luonnonympäristön kohdalla (2 %). Erittäin huonosti täyttyneitä odotuksia ei ollut missään vastausvaihtoehdossa. Sen sijaan melko huonosti täyttyneitä odotuksia oli harrastusmahdollisuuksissa (1 %), reiteissä ja rakenteissa (1 %) ja palveluissa (2 %) vähäisessä määrin (Kuva 16).

TAULUKKO 35. Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus

Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin huonosti	melko huonosti	keskinkertaisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
1 luonnonympäristö	2 988	99	0	0	2	27	71	4,69	0,50
2 harrastusmahdollisuudet	2 899	96	0	1	11	39	49	4,37	0,70
3 reitit ja rakenteet	2 972	99	0	1	8	43	48	4,37	0,68
4 palvelut	2 916	97	0	2	14	49	35	4,17	0,74
Yhteensä	3 005								

KUVA 16. Käynnin ja kävijöiden ennako-odotusten vastaavuus

Valinnaiset ja aluekohtaiset kysymykset

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksessa 2010 lomakkeella oli viisi valinnaista kysymystä. Niillä tiedusteltiin kävijöiden mielipiteitä väittämistä: luonnon ympäristö virkistää enemmän kuin rakennettu ympäristö ja työpaikka/koulu kannustaa luonnossa liikkumiseen. Vastanneilta tiedusteltiin myös missä muualla kansallispuiston lähistöllä he vierailivat tai suunnittelivat vierailuvansa matkan aikana. Lisäksi kysyttiin, ylittyivätkö odotukset tähän matkaan liittyen ja mitkä uudet palvelut / toiminnot sopisivat Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon.

Kun kävijöiltä tiedusteltiin mitä mieltä he ovat väittämästä; luonnonympäristö virkistää enemmän kuin rakennettu ympäristö, vastausvaihtoehtoina olivat 1=täysin eri mieltä, 2=hieman eri mieltä, 3=en osaa sanoa, 4=lähes samaa mieltä ja 5=samaa mieltä. Vastanneista 80 % oli väittämän kanssa samaa mieltä eli luonnonympäristö virkistää enemmän kuin rakennettu ympäristö. Lähes samaa mieltä väittämän kanssa oli 15 % kävijöistä, 4 % ei osannut sanoa ja vain 1 % oli täysin eri mieltä. Kun kävijöiltä kysyttiin mielipidettä väittämään työpaikka/ koulu kannustaa luonnossa liikkumiseen, vastausvaihtoehdot olivat samat kuin ensimmäisessä väittämässä. Sen sijaan vastauksien hajonta oli suurempaa. Suurin osa, 32 % kävijöistä, ei osannut sanoa. Lähes samaa mieltä väittämän kanssa oli 22 % kävijöistä, hieman eri mieltä 19 %, samaa mieltä 16 % ja täysin eri mieltä 11 %.

Vierailukohteet muualla kansallispuiston lähistöllä

Kävijöiden suosituin lähialueen vierailukohte oli Ylläs (33 %). Myös Levi (14 %), Hetta (13 %) ja Muonio (12 %) olivat melko suosittuja kohteita. Kävijät vierailivat myös Oloksella, Särkitunturilla, Akäs-Kuerjoella, Tornio-Muoniojoella, Jyppyrällä ja Ounasjoella, mutta nämä eivät olleet niin suosittuja (Taulukko 36). Muita kansallispuiston lähistöllä olevia vierailukohteita, jotka esiintyivät kävijöiden vastauksissa useasti, olivat mm. Äkäsmylly 77 kpl (1,5 %), Pakasaivo 47 kpl (1 %), Äkässaivo 22 kpl, Kolari 15 kpl, Kittilä 14 kpl, Raattama 7 kpl, Kuerunturi 6 kpl sekä Kuerlinkat 4 kpl (Liite 4).

TAULUKKO 36. Vierailukohteet muualla kansallispuiston lähistöllä

Lisäkysymys 4b muut ympäristön käyntikohteet	kpl	%
Ylläs	1 625	33
Levi	705	14
Hetta	653	13
Muonio	600	12
Olos	288	6
muualla	298	6
Särkitunturi	243	5
Äkä-Kuerjoki	182	4
Tornio-Muoniojoki	168	3
Jyppyrä	96	2
Ounasjoki	124	2
Kilpisjärvi	4	0
Yhteensä	4 986	100

Vastanneiden odotusten ylittyminen

Kävijöiden odotukset ylittyivät useimmiten hienojen maisemien (64 kpl), hyvien säiden / ruskan (39 kpl), luonnon kauneuden sekä monipuolisuuden (23 kpl) ja reittien (8 kpl) osalta. Myös rauhallisuus (4 kpl) ylitti odotukset (Liite 6).

Kansallispuiston uudet palvelut ja toiminnot

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston nykyiset palvelut olivat riittävät (74 kpl vastanneista), eikä lisää palveluita laajemmin haluttu. Melko moni (20 kpl) vastanneista ei osannut sanoa mitään. Opastettuja retkiä kaipasi 7 kappaletta vastanneista ja vesipaikkoja ja uusia reittejä 9 kappaletta. Pallas Hotellin kunnostamista halusi 3 ja luontokursseja 3 henkilöä vastanneista. Parempia kalastusmahdollisuuksia toivoi 3 kappaletta vastanneista (Liite 7).

4.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiltä kysyttiin erilaisista häiriötekijöistä asteikolla 1-5, jossa 1=häiritsi erittäin paljon ja 5=eihäirinyt lainkaan. Pääpiirteisissä kansallispuiston kävijöitä ei häirinyt juuri mikään, sillä suurin osa häiriötekijöiden keskiarvoista sijoittuu välille 3,3864,48. Eniten häiriötä aiheuttivat alueen ulkopuolisen liikenteen melu (ka 3,0), liikenteen melu alueella (esim. moottorikelkat) ja moottorikelkkailu (ka 1,5). Myös jostakin muusta häiriötekijästä, jonka vastaajat saivat itse valita, aiheutui jonkin verran häiriötä (ka 2,55) (Kuva 17). Näitä häiriötekijöitä olivat mm. latujen kunto (19 kpl), huonot opasteet (10 kpl), jätehuolto (19 kpl) sekä pitkospuiden ja muiden rakenteiden kunto (23 kpl). Moottorikelkkailu laduilla (10 kpl), mönkijän jäljet (3 kpl) ja rakentaminen (17 kpl) häiritsivät myös vastaajia. Yrittäjien

palvelut (5 kpl), porojen jätökset (9 kpl) ja säättekijät (22 kpl) häiritsivät jonkin verran kävijöitä (Liite 5). Eniten vastauksia saatiin koskien maaston kuluneisuutta (99 %), maaston roskaantuneisuutta (99 %), liiallista kävijämäärää (98 %), muiden kävijöiden käyttäytymistä (98 %) sekä luonnonympäristön käsittelyä (98 %) (Taulukko 37).

KUVA 17. Käyntiä häiritsevät tekijät

TAULUKKO 37. Käyntiä häiritsevät tekijät ja keskiarvo

Häiriötekijä	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	erittäin paljon	melko paljon	keskinkertaisesti	melko vähän	ei lainkaan		
1 maaston kulu- neisuus	2 913	99	1	6	11	27	55	4,29	0,96
2 maaston ros- kaantuneisuus	2 909	99	1	5	7	26	60	4,40	0,90
3 luonnonympäris- tön käsittely	2 886	98	1	2	12	29	56	4,37	0,85
4 liiallinen kävijä- määrä	2 894	98	1	5	13	25	56	4,29	0,95
5 muiden kävijöi- den käyttäytymi- nen	2 890	98	1	3	9	22	65	4,48	0,84
6 lentomelu (yli- lennot)	11	0	9	9	27	9	45	3,73	1,42
9 liikenteen melu alueella (esim. moottorikelkat)	4	0	50	0	25	25	0	2,25	1,50
11 moottorikelk- kailu	8	0	63	25	13	0	0	1,50	0,76
99 jokin muu	177	6	29	35	8	6	22	2,56	1,51
Yhteensä	2 944								

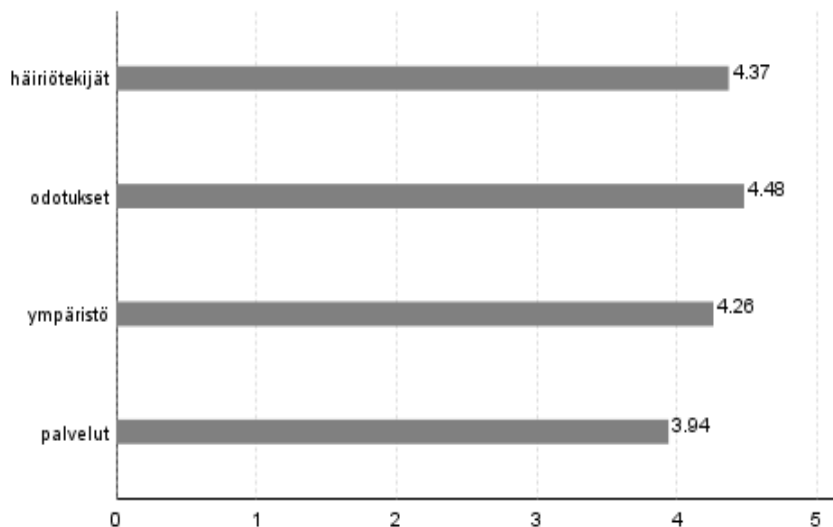
4.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöitä pyydettiin arvioimaan kävijätyytyväisyyttä osatekijöittäin, joita olivat palvelut, ympäristö, odotukset ja häiriötekijät. Arviointiasteikko oli 1-5, jossa 1 = erittäin huono ja 5 = erittäin hyvä. Kaiken kaikkiaan puiston kävijät olivat tyytyväisiä, sillä osatekijöihin jaoteltuna kävijätyytyväisyys vaihtelee 3,9464,48:n välillä. Kävijät antoivat häiriötekijöiden keskiarvoksi 4,37, odotusten 4,48, ympäristön 4,26 ja palveluden 3,49 (Kuva 18).

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston valtakunnalliseksi vertailukelpoiseksi kävijätyytyväisyysindeksiksi saatiin 4,15 ja aluekohtaiseksi kävijätyytyväisyysindeksiksi 4,14. Täten kävijätyytyväisyys on kummallakin indeksillä laskettuna hyvä. Kävijätyytyväisyysindeksin laskemisessa on käytetty palveluiden, ympäristön, odotusten ja häiriötekijöiden keskiarvoja (Taulukko 38).

TAULUKKO 38. Kävijäytyvyys osatekijöittäin keskiarvoina

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
1 pysäköintipaikat	4,01	52 yleinen turvallisuus	4,10	1 luonnonympäristö	4,69	1 maaston kuluneisuus	4,29
2 tiestö	3,80	53 yleinen siisteys	4,12	2 harrastusmahdollisuudet	4,37	2 maaston roskaantuneisuus	4,40
3 reittien opastetaulut	3,88	54 maiseman vaihtelevuus	4,57	3 reitit ja rakenteet	4,37	3 luonnonympäristön käsittely	4,37
4 polku- ja/tai latureististö	4,21			4 palvelut	4,17	4 liiallinen kävijämäärä	4,29
5 polku- ja/tai latuvii-toitukset	3,95					5 muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,48
6 tulentekopaikat ja laavut	4,05					6 lentomelu (ylilennot)	3,83
7 polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,23					8 alueen ulkopuolisen liikenteen melu	3,00
8 yleisökäymälät	3,62					9 liikenteen melu alueella (esim. moottorikelkat)	1,00
9 jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,62					11 moottorikelkkailu	1,50
10 erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,63					13 melu	4,00
11 auto- tai päivätyvat	4,01					14 Luonnonhoito	1,00
12 vuokra- tai varaustuvat	3,84						
15 esitteet ja opaskirjat	1,00						
17 opastuspalvelut maastossa	1,00						
38 varaustuvat	4,00						
39 auto- ja varaustuvat	1,33						
50 yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	3,85						
51 reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,92						
Palveluiden määrä	4,24						
Aluekohtainen keskiarvo	3,94		4,26		4,40		4,36
Vertailukelpoinen keskiarvo	3,94		4,26		4,48		4,37
Aluekohtainen kävijäytyvyysindeksi					4,14		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijäytyvyysindeksi					4,15		

KUVA 18. Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin keskiarvoina

4.4 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaan kommentin laatu

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksessa oli mahdollista antaa myös vapaamuotoista palautetta. Vapaamuotoista palautetta antoi yhteensä 1053 henkilöä. Tällä kysymyksellä saatiin mm. kehuja, tiedusteluja, valituksia sekä kehittämisehdotuksia (Taulukko 39). Vapaamuotoista palautetta saatiin mm. polttopuiden ja tulipaikkojen laadusta, jätehuollon onnistumisesta ja latu-/polkuverkoston kuntoon sekä opasteisiin liittyen. Palautteesta suurin osa oli kehittämisehdotuksia (52 %) ja valituksia (24 %). Palautteen antajista (9 %) antoi myös kehuja. Mielipiteitä oli myös matkailurakentamisesta, etenkin oltiin Pallas hotellin voimakasta laajentamista vastaan, mutta haluttiin hotellin kunnostamista. Jätehuoltoon liittyviä kehittämisehdotuksia tuli myös useita. Etenkin lajittelumahdollisuutta ja kävijöiden oman toiminnan ohjausta toivottiin. Reittimerkintöjä toivottiin selkeämmiksi. Valituksia tuli melko paljon myös huonokuntoisista pitkospuista ja laduista. Luontokeskusten näyttelyitä toivottiin maksuttomiksi ja latukahvioita toivottiin lisää. Vapaamuotoiset palautteet ovat liitteessä 6.

TAULUKKO 39. Vapaan kommentin laatu

Vapaan kommentin laatu	kpl	%
kehittämisehdotus	361	52
valitus	168	24
muu	79	12
kehu	63	9
ei määritelty	17	3
tiedustelu	3	0
Yhteensä	689	100

4.5 Kävijälaskenta ja käyntimäärät

Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa oli vuonna 2010 käytössä 33 kävijälaskuria, joista puiston sisäänmenoreiteillä 27 kpl ja luontokeskuksissa ja latukahvioissa 6 kpl. Laskureiden avulla seurattiin alueen käyntimääriä ja kävijävirtoja. Kesällä 2010 vanhoja mekaanisia laskureita vaihdettiin huoltovarmempiin malleihin ja laskureita lisättiin reiteille, joissa niitä ei aiemmin ollut. Kävijämäärätietoja on kerätty luontokeskuksista jo niiden rakentamisajoista lähtien. Kävijätietoja alueelta on saatavissa vuodesta 2002.

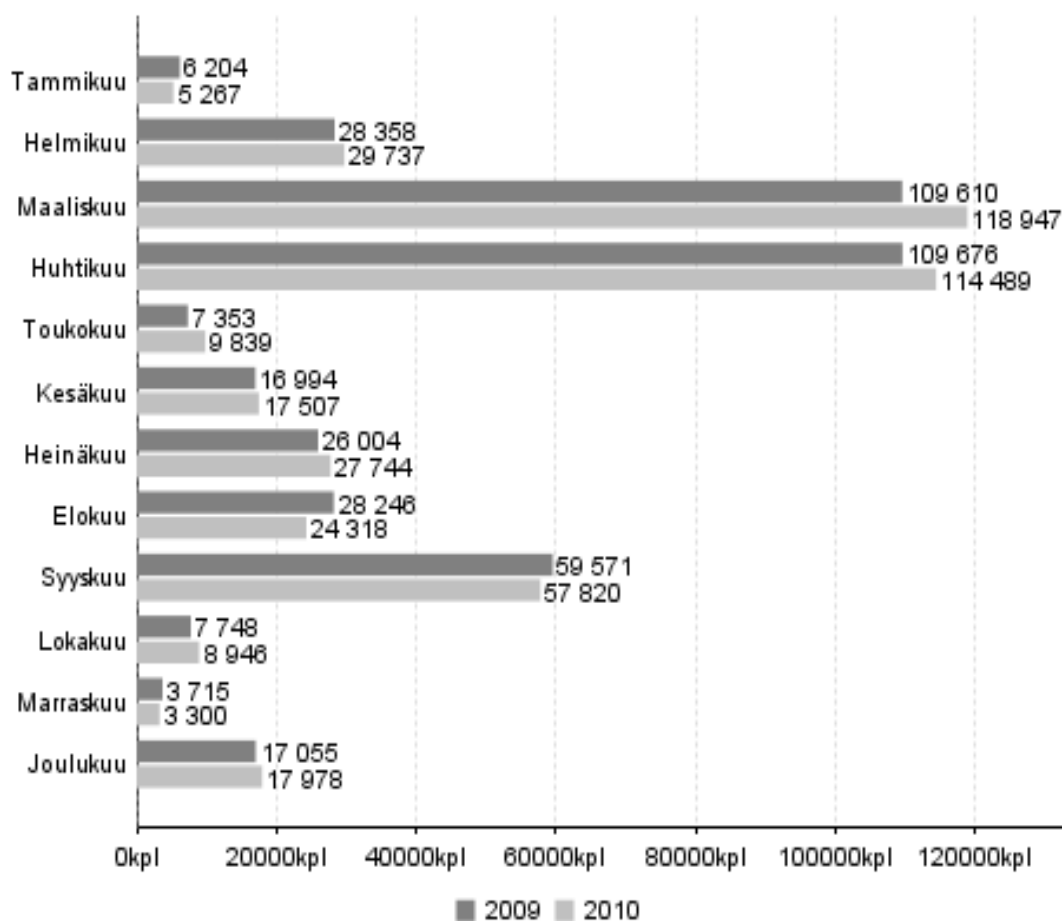
Laskurit luetaan päivittäin luontokeskuksissa ja alueen henkilökunta pyrkii lukemaan laskurit maastossa kuukausittain. Uudet elektroniset Eco Twin + Pyro range 4 m ó merkkiset laskurit ovat toimintavarmempia ja huoltovapaita, mutta nekin tulisi lukea kuukausittain. Laskurilukemisiin voi tulla virhettä, mikäli lumituiskun jäljeltä laskurin lukusilmä on tukkeentunut. Lisäksi laskuri voi myös rikkoontua, muutama on jopa rikottu. Laskureiden antamat lukemat siirretään ASTA-tietojärjestelmään 1-2 kuukauden välein yhteenvetoja ja analyysjä varten.

Vuosittaista käyntimäärää laskettaessa on tärkeää arvioida, kuinka suuri osa alueen käynneistä kirjautuu laskureihin. Uusissa laskurimalleissa on mahdollisuus saada lukemat pelkästään sisäänmenijöistä ja tiedot vaikka tunnin tarkkuudella. Korjauskertoimen laskemisessa on huomioitava laskurin antama virhe ja kuinka monen laskurin kautta kuljetaan alueelle. Alueen kokonaiskäyntimäärä saadaan laskemalla yhteen valittujen laskurien laskurikohtaiset, korjauskertomella korjatut käyntimäärät kyseessä olevalta ajanjaksolta ja korjaamalla tulos peittoprosentilla. Peittoprosentti pyrkii kuvaamaan, miten hyvin laskurit tavoittavat kansallispuiston kävijät paikallisesti ja ajallisesti. Peittoprosentin arviointiin käytetään apuna laskurilukemia ja henkilökunnan paikallistietoa kävijöiden määristä ja liikkumisesta. Vuoden 2011 alusta saadaan yhtenäinen laskentakaava peittoprosentin laskemiseksi, joten käyntimäärätiedot tarkentuvat edelleen.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston käyntimäärät ovat kasvaneet voimakkaasti, joskin tarkentuneet laskentatiedot selittävät huomattavaakin vuosittaista kasvua. Vuonna 2010 kansallispuistoon tehtiin yhteensä 436 000 käyntiä (Taulukko 40). Vuonna 2009 käyntejä laskettiin tehdyn noin 419 000 ja vuonna 2008 noin 329 000. Viime vuosien aikana käyntimäärien todellinen kasvu on ollut 5 %:n paikkeilla. Voimakkaimmin kävijämäärät ovat kasvaneet kevätaikaan, etenkin Kesänki-Kukastunturi suunnalla. Puistossa on kävijöitä eniten keväällä maaliskuuhuhtikuussa, n. 50 % koko vuoden kävijämäärästä. Ruskan aikaan syyskuussa puistoon tehdään lähes 60 000 käyntiä. Hiljaisimmat kuukaudet ovat marraskuu ja tammikuu. Myös toukuussa, äitienpäivän jälkeen, retkeilijät vähenevät puistossa (Kuva 19).

TAULUKKO 40. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston ja luontokeskusten kävijämäärät v. 2006-2010

Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010
Pallas-Yllästunturin kansallispuisto	310 000	312 000	329 500	419 000	436 000
Luontokeskus Kellokas	64 200	52 200	59 400	69 000	70 100
Pallastunturin luontokeskus	37 000	40 300	39 900	39 900	34 200
Tunturi-Lapin luontokeskus	22 000	25 000	24 300	26 200	24 800
Kansallispuistonluontoon.fi -sivut, suomenkielinen etusivu	28 707	31 967	36 906	26 265	24 503
Varaustupayöymiset	2 927	3 497	3 648	3 561	3 377

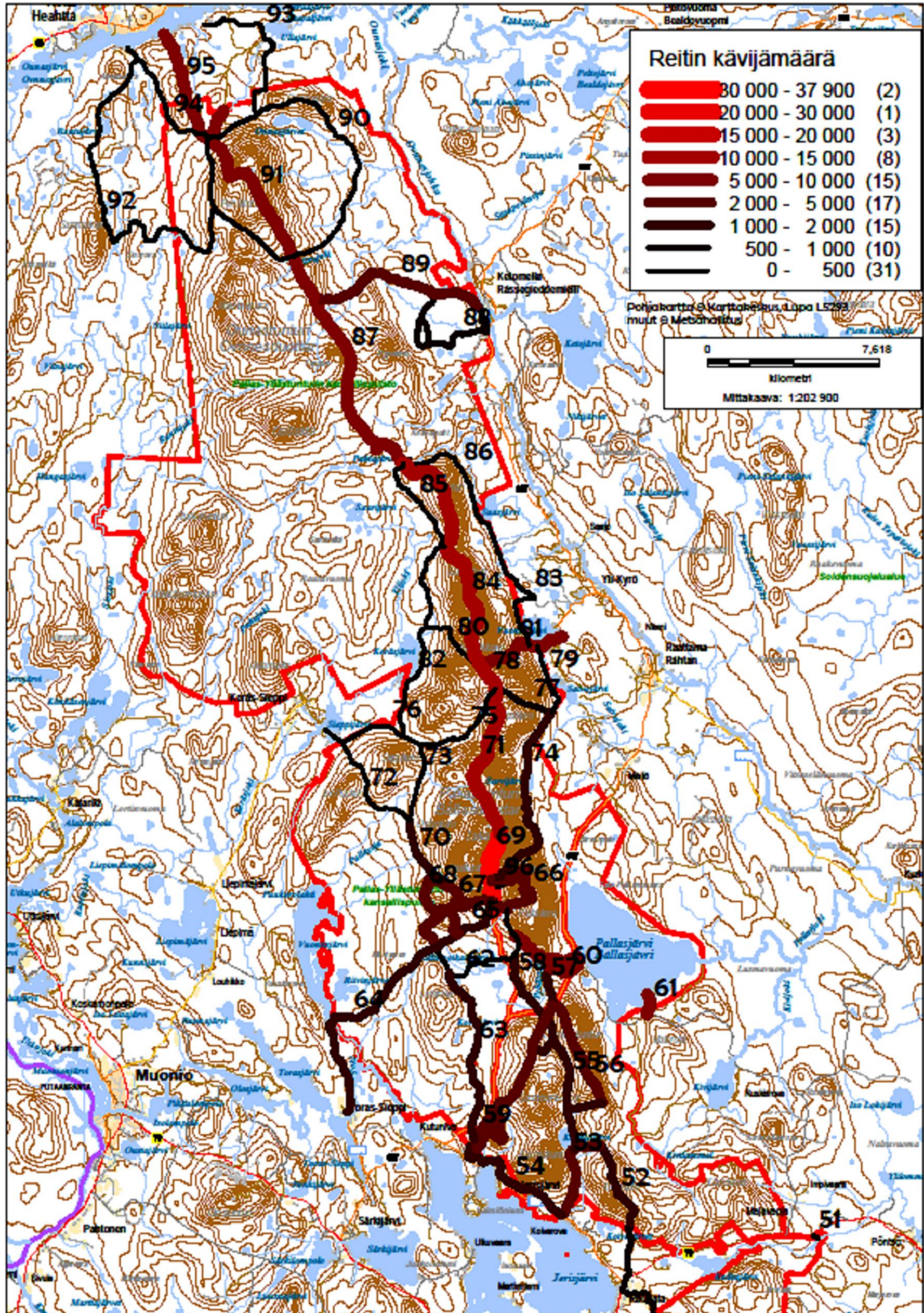

KUVA 19. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijämäärät kuukausittain v. 2009-2010

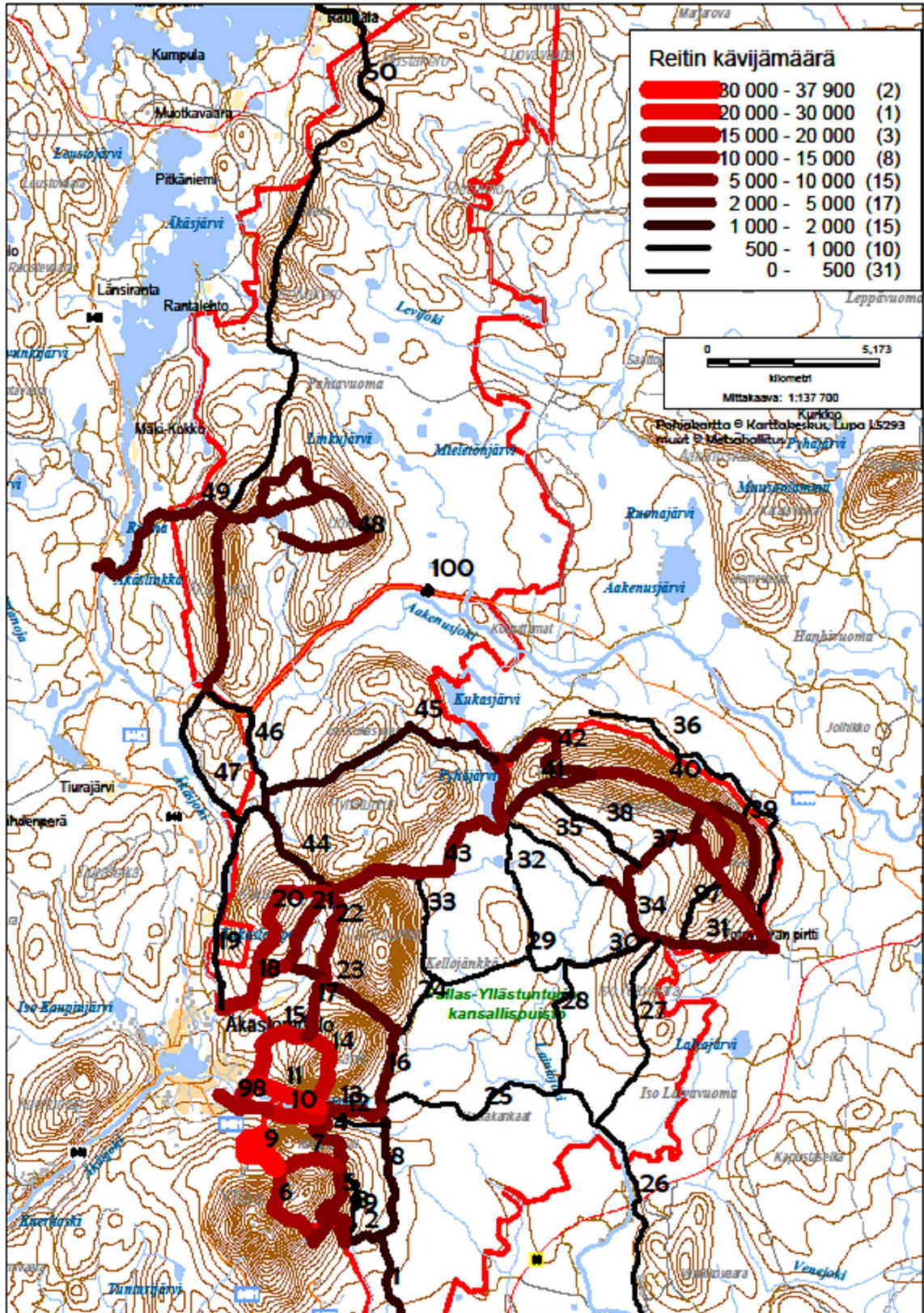
Reittien kävijämäärät

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston käyntimäärät ovat kasvaneet vuosi vuodelta ja suosituimmilla reiteillä kävijävirrät ylittävät talvella jo 100 000 kävijää ja kesäaikaankin suosituimmilla reiteillä on yli 20 000 kävijää. Suurimmat käyttöpaineet ovat kesäreiteillä Kesänkijärven, Luontokeskus Kellokkaan ja Pallastunturin luontokeskuksen ympäristössä (Kuvat 20, 21). Lumipeitteiseen aikaan hiihtoreitit Kesänkijärven, Kahvikeitaan ja Kotamajan suunnalla houkuttelevat hiihtoväkeä. Syynä suosioon on hyvä latukahvioverkosto ja maisemat kyseisellä suunnalla (Kuva 23). Pohjois-osassa puistoa löytyvät suosituimmat reitit Pallastunturin, Nammalakurun, Keimiötunturin ja Pyhäkeron seuduilta (Kuva 22).

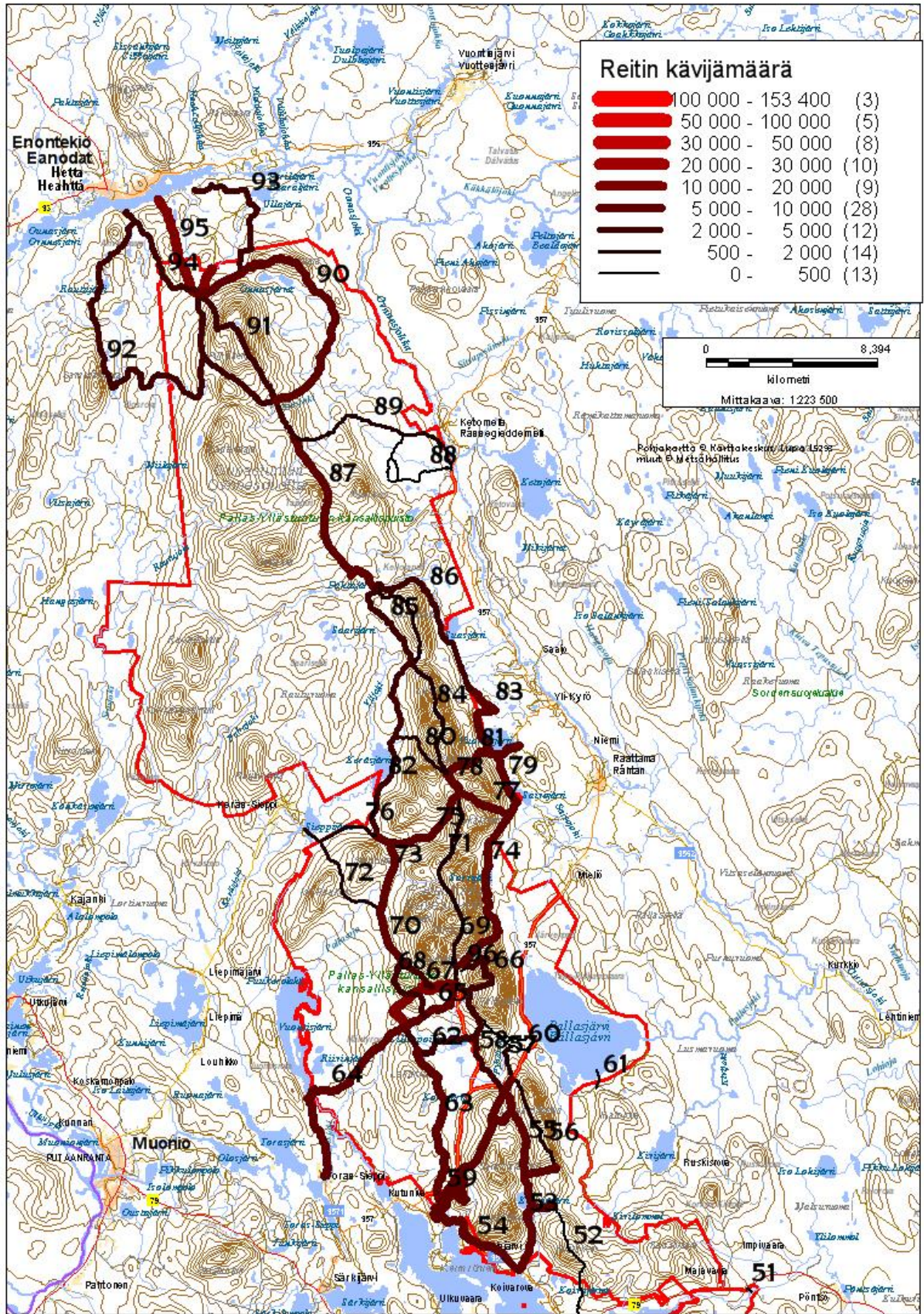
Reittien käyttöpaineet aiheuttavat myös reittien kulumista ja leventymistä. Kulumiseen vaikuttavat kävijämäärä, maaperän kivisyys ja luontotyyppi. Polut levenevät etenkin kivisillä tunturikankailla, missä kävijämäärät ovat suuria. Vuonna 2010 pääpolun ja sivupolkujen yhteenlasketun leveyden keskiarvo oli suurin tunturikankailla (342 cm) verrattuna luonnonmetsissä (147 cm) ja tunturikoivikoissa (146 cm) sijaitsevien reittien leveyteen. Pääpolun ja sivupolkujen yhteenlaskettu leveys oli kasvanut vuosina 2004-2010 huomattavasti tunturikankailla (27 %) ja tunturikoivikoissa (30 %) sekä hieman luonnonmetsissä (7 %). Maaston kuluneisuus häiritsi erittäin paljon vain yhtä prosenttia kävijöistä ja melko paljon yhdeksää prosenttia kävijöistä. Pallaksella kuluminen häiritsi kävijöitä enemmän kuin Ylläksellä. Kansallispuiston pohjoisosassa Pallas-Ounastuntureiden alueella maaston kuluneisuuden koki häiritseväksi noin kaksi kertaa suurempi määrä vastanneita (15 %) kuin eteläosan Ylläksen seudulla (7 %). Retkeilyreittien ominaisuudet eivät vaikuta mielipiteisiin, joten häiritsevyyttä voivat selittää esim. mönkijäurat retkeilyreitien ulkopuolella ja ihmisten erilaiset odotukset luontoympäristön laadusta. (Vaitinen 2011.)

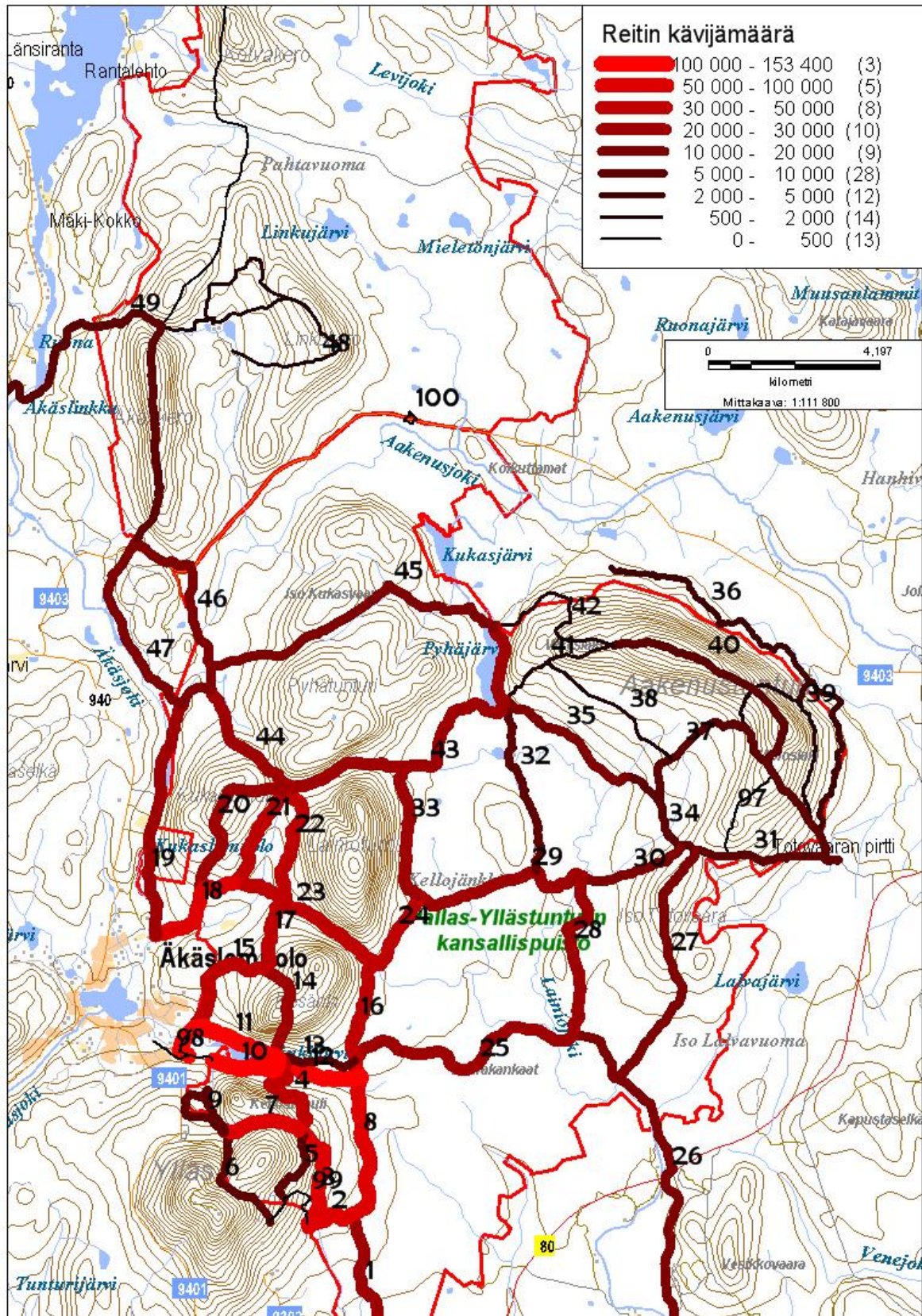
KUVA 20. Reittien kävijämäärät kansallispuiston pohjoisosassa kesällä

KUVA 21. Reittien kävijämäärät kansallispuiston eteläosassa kesällä

KUVA 22. Reittien kävijämäärät kansallispuiston pohjoisosassa talvella

KUVA 23. Reittien kävijämäärät kansallispuiston eteläosassa talvella

TAULUKKO 41. Reittipaineet Pallas-Yllästunturin kansallispuisto, kesä ja talvi

Kartta 1. Reitin nro	kesä puiston eteläosa kävijävirta	Kartta 2. Reitin nro	kesä puiston pohjoisosa kävijävirta
1	1127	51	980
2	1397	52	1320
3	0	53	2519
4	6246	54	1915
5	9090	55	0
6	10018	56	5745
7	13296	58	0
8	1422	59	2785
9	37839	57	3341
10	16273	60	5346
11	22315	61	6653
12	0	63	1314
13	5195	64	1397
14	18305	62	0
15	17377	65	1218
16	2103	66	4272
17	6060	67	5026
18	13790	68	4533
19	742	69	36230
23	2288	70	260
98	12125	71	14254
99	5751	72	246
20	12492	73	493
21	8843	74	1890
22	6555	75	329
33	371	76	164
44	1237	77	739
45	1299	96	739
24	495	78	13671
25	62	79	288
26	124	80	72
29	433	81	7843
32	6688	82	72
27	381	83	144
28	0	84	12771
30	890	85	11282
31	6308	86	144
34	3368	87	9794
35	0	88	756
36	0	89	3190
37	3813	90	168
38	1080	91	9906
39	4893	92	0
40	8262	93	168
41	3114	94	84
42	2161	95	9234
43	4804		
97	699		
46	636		
47	699		
48	2351		
49	3305		
50	636		

Kartta 3. Reitin nro	talvi puiston eteläosa kävijävirta	Kartta 4. Reitin nro	talvi puiston pohjoisosa kävijävirta
1	26089	51	354
2	58976	52	0
3	53673	53	7785
4	49005	54	7890
5	0	55	8099
6	0	56	0
7	51551	58	4546
8	69796	59	9080
9	16946	57	0
10	167746	60	366
11	41936	61	209
12	159302	63	8412
13	2533	64	6427
14	21957	62	9091
15	41908	65	0
16	45685	66	4859
17	35651	67	10554
18	53824	68	0
19	22311	69	1724
23	41789	70	8203
98	354	71	1724
99	0	72	836
20	24082	73	8308
21	42852	74	6531
22	40963	75	7367
33	26797	76	836
44	21367	77	6061
45	10034	96	157
24	33054	78	8882
25	27624	79	5695
26	13222	80	1985
29	20541	81	8255
32	10850	82	2038
27	12159	83	6740
28	20304	84	993
30	11333	85	3292
31	10743	86	3553
34	9208	87	5643
35	12868	88	261
36	4486	89	993
37	5902	90	5173
38	0	91	4180
39	0	92	3605
40	7437	93	4441
41	1653	94	4964
42	1535	95	12238
43	24082		
97	354		
46	18298		
47	17825		
48	1299		
100	354		
49	9444		
50	472		

4.5.1 Kestävän luontomatkailun periaatteet ja mittarit

Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa toimivat yhteistyöryitykset noudattavat toiminnassaan kestävän luontomatkailun periaatteita (Metsähallitus 2004, hakupäivä 12.4.2011). Toiminnan tavoitteena on, että luontoarvot säilyvät ja toiminta edistää luonnonsuojelua. Ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän sekä arvostetaan paikallista kulttuuria ja perinteitä. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä. Asiakkaiden arvostus ja tietämys luonnosta ja kulttuurista lisääntyvät sekä mahdollisuudet luonnossa virkistymiseen paranevat. Myös asiakkaiden henkinen ja fyysinen hyvinvointi vahvistuvat. Lisäksi vaikutetaan myönteisesti paikalliseen talouteen ja työllisyyteen. Viestintä ja markkinointi ovat laadukasta ja vastuullista.

Hyväksyttävän muutoksen rajat LAC (Limits of Acceptable Change) menetelmä on valittu Metsähallituksen kestävän luontomatkailun suunnittelun työvälineeksi. Ympäristövaikutusten mittareilla voidaan seurata suojelualueen käytön vaikutuksia ja määritellä hyväksyttävän muutoksen rajat. Menetelmä sisältää ekologisen, kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyysmittarit.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelmassa (Metsähallitus 2010f, hakupäivä 23.7.2010) on asetettu tavoitteet, jonka mukaan kansallispuiston rakenteista pääosa on kuntoluokitukseltaan hyviä eikä maaston kuluneisuus ja roskaantuminen lisääny. Kansallispuistoon tulevien kävijöiden rahankäytöstä kertyvät paikallistaloudelliset vaikutukset eivät laske nykytasosta. Luontokeskusten kävijöiden, näyttelyvieraiden ja tapahtumien osallistujien määrä kasvaa. Kansallispuiston kävijöistä pääosa pitää luonnon kokemista tärkeänä. Kansallispuiston kävijöistä merkittävä osa pitää kulttuuriperintöön tutustumista tärkeänä. Kansallispuiston kävijöistä pääosa pitää henkistä hyvinvointia ja rentoutumista tärkeänä. Asiakkaat ovat tyytyväisiä käyntiinsä kansallispuistossa. Sopimusyrittäjät ja yhteistyökumppanit ovat tyytyväisiä Metsähallituksen toimintaan. Tavoitteille on määritelty hyväksyttävän muutoksen raja-arvot (Liite 7).

Pallas-Yllästunturin kävijätutkimuksella selvitettiin ovatko luontomatkailusuunnitelmassa määritellyt tavoitteet toteutuneet. Mikäli tavoitteet eivät toteutuneet ja muutoksia on tapahtunut, tutkitaan ovatko muutokset hyväksyttävyyden rajoissa vai vaativatko ne jatkotoimenpiteitä. Luontomatkailusuunnitelmassa määritellyt tavoitteet on pääosin saavutettu eikä suurempiin toimenpiteisiin tuloksien perusteella tarvitse ryhtyä. Luontokeskusten näyttelyissä vierailevien määrä ei ole kasvanut tavoiteltua 3 %, vaan pääsymaksun maksaneiden määrä on edelleen laskenut. Toimenpiteisiin ryhdyttiin jo vuoden 2011 alusta, jolloin luontokeskus Kellokkaan näyttelyn pääsymaksu poistettiin ja tavoitteena on lisätä näyttelyssä kävijöiden määrää 2-3 kertaiseksi. Kävijöiden tyytyväisyys palveluihin ja arviot virkistysympäristön laadusta ovat heikkomat kuin aiemmassa tutkimuksessa. Myös arviot häiriötekijöistä ovat aiemmasta tutkimustuloksesta muuttuneet huonompaan suuntaan.

5 YHTEENVETO JA TULOSTEN TARKASTELU

5.1 Yhteenveto

5.1.1 Tuloksia koko aineistosta

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden sukupuolijakauma oli tasainen, sillä miesten osuus oli 49 % ja naisten 51 %. Kaikkien vastanneiden keski-ikä oli 50 vuotta ja suurin ikäryhmä (31 %) koostui 55-64-vuotiaista. Kaikista puiston kävijöistä 80 % on käynyt puiston alueella aikaisemminkin ja ensimmäinen käyntikerta on ollut keskimäärin 19 vuotta sitten. Koska näin moni on vierailut puistossa aikaisemminkin, voidaan ajatella, että kävijäjoukko on pysynyt samana, mutta ikääntynyt ajan kuluessa. Tämä selittäisi suurimman ikäryhmän määrän alueella. Suurimmalla osalla (76 %) kävijöistä oli ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto tai opistotasoinen tutkinto. Etenkin keväällä majoituksen vuokrataso on alueella melko korkea, joten kävijöiden varallisuus ja tulotaso vaikuttavat matkan valintaan. Puiston suurimmalla ikäryhmällä (55-64 v.) on todennäköisesti käytettävissä enemmän vapaa-aikaa. Alueelle suuntautuvan loman aikana he harrastavat useimmin hiihtoa ja päiväretkiä kansallispuistoon kuin nuoremmat ikäluokat.

Yleisimmin Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueelle saavuttiin 2-5 hengen ryhmässä, joka useimmiten koostui oman perheen jäsenistä. Yksin alueelle saapui vain 7 % kävijöistä kun taas perheiden kanssa saapui 55 % ja ystävien kanssa 28 %. Useimmiten ryhmässä oli keskimäärin viisi henkilöä, joista kolme alle 15-vuotiaita. Kävijöistä 18 % ilmoitti saapuneensa alueelle vähintään kuuden hengen ryhmissä. Suurten ryhmien määrä selittyy seurakunta- ja rippikoulu-ryhmillä.

Suurin osa, 94 %, Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä oli kotimaisia matkailijoita. Kotimaanmatkailun suosio ja ulkomaalaisten vähäisyys johtuneet taantumasta. Myös työ- ja elinkeinoministeriön tekemän matkailualan toimialaraportista ilmenee, että ulkomaalaisten matkailijoiden väheneminen 6 %:lla johtui taantumasta vuonna 2009. Kotimaisten matkailijoiden majoituskysyntä vuoden 2010 keväällä oli 3 %:n kasvussa. Kotimaan matkailun määrä selittyy tutkimuksen mukaan sillä, että suomalaiset ovat halunneet panostaa taantumasta huolimatta kotiin, perheeseen ja vapaa-aikaan. (Matkailun edistämiskeskus 2010, hakupäivä 8.12.2010.)

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä 67 % kertoi alueen olevan ainoa tai tärkein käyntikohta ja 30 % piti puistoa yhtenä matkan suunnitelluista kohteista. Näihin tuloksiin voi vaikuttaa se, että suurin osa kävijöistä on käynyt alueella ennenkin ja tietää minkälaisista siellä on. Näin ollen kävijät haluavat palata uudelleen ja ovat suunnitelleet reissunsa siten, että voivat vierailla puistossa. Vain 4 % kävijöistä ilmoitti puiston olevan ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella. Tällaisten kävijöiden saapumiseen alueelle voi vaikuttaa tietoisuus puiston olemassa olosta ja viehättävyydestä sekä monipuolisista harrastusmahdollisuuksista.

Yleisesti luonnonsuojelu- ja retkeilyalueet, erämaat ja taajamien lähimetsät ovat metsien virkistyskäytön kannalta tärkeitä. Erityisen suosittuja käyntikohteita ovat maisemallisesti kauniit ja eri harrastusten erityisvaatimuksiin soveltuvat monipuoliset metsäalueet. Tällainen erittäin suo-

sittu käyntikohde on vanha Pallas-Ounastunturin kansallispuisto ollut tilastojen mukaan jo pitkään. (Kangas & Naskali 2001, 25627.)

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä suurin osa (49 %) ilmoitti harrastavansa alueella murtomaahiihtoa. Myös muut harrastukset luonnossa olivat suosittuja, sillä kävelyä ja luonnon tarkkailua harrasti 43 %, retkeilyä 39 %, eväsretkeilyä 36 % ja luontovalokuvausta 22 %. Puisto ja sen lähialue ovat maisemien puolesta oivalliset näille harrastuksille. Murtomaahiihdon suosio selittyy talviaikaisten matkailijoiden keskuudessa monipuolisilla ja hyvin huolletuilla latuverkostoilla. Muiden harrastusten suosiota selittää suomalaisten kiinnostus luontoa ja maisemia kohtaan. Pohjois-Suomen yksi tärkeä vetonaula on puhdas, kaunis luonto ja etenkin rauhallinen ympäristö. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallisen inventointi-kysyntätutkimuksen tulosten mukaan suomalaisten keskuudessa yleisimpiä ulkoiluharrastuksia ovat kävely ja patikointi eri muodoissa, myös maastohiihto on suosittua (Pouta & Sievänen 2001, 52655).

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston suosituimpia vierailukohteita olivat Kesängin ja Kellostapulin alue, jossa vieraili 53 % kävijöistä. Suosittuja olivat myös Pallastunturin seutu, Kukastunturin ja Lainion seutu, Vuontiskeron seutu, Pyhkäkeron ja Ounastunturin seutu sekä Aakenustunturi. Muissakin kohteissa vierailtiin, mutta niiden kävijämäärät olivat pienempiä. Suosituimmat kohteet sijaitsevat suurimmaksi osaksi lähellä palveluja tarjoavia paikkoja kuten Hettaa, Pallastunturin luontokeskusta, Ylläs-Levi-Olos -matkailukeskuksia ja Raattamaa. Tämä johtunee siitä, että kävijät ovat kiinnostuneet virkistäytymään ja liikkumaan yöpaikkoja lähellä olevissa kohteissa, joihin on päivän aikana helppo tehdä lyhyitä retkiä esimerkiksi hiihtäen tai vaeltaen.

Puiston kävijät jaetaan käynnin keston mukaan päiväkävijöihin ja yöpyjiin. Puiston alueella kävijöistä suurin osa, 77 %, oli päiväkävijöitä ja 23 % oli yöpyjiä. Päiväkävijöiden suuri osuus johtuu siitä, että matkailijat yöpyvät puiston lähialueella sijaitsevilla kohteilla, kuten hotelleissa ja käyvät lyhyitä päiväreissuja matkailukeskusten lähimmillä kohteilla. Puistossa yöpyjien pienempi määrä koostuu ihmisistä, jotka yöpyvät omissa majoitteissa tai auto- ja varaustuvissa vaeltaessaan esimerkiksi Hetta-Pallas-reitin. Autiotupia, varaustupia, vuokratupia, omia majoitteita sekä kotia ja laavuja käytti yöpymiseen 98 % puistossa yöpyjistä, joiden voidaan ajatella olevan vaeltajia.

Kun tarkastellaan päiväkävijöiden ja yöpyjien määrää huomioiden myös puiston lähialue (Kolari-Muonio-Palajokisuus-Peltovuoma-Levi-Kittilä alue), 3 % on päiväkävijöitä ja yöpyjiä 97 %. Tällöin yöpyjien osuus on huomattavasti suurempi kuin puiston sisällä. Tämä johtunee siitä, että suurin osa matkailijoista yöpyy mm. puiston lähialueella sijaitsevilla matkailukeskusten vuokramökeissä, omissa mökeissä, hotelleissa, lomaosakkeissa ja asuntoautoissa tai -vaunuissa. Yöpyjien suuri määrä selittyy myös sillä, että suurin osa (yhteensä 36 %) kävijöistä saapui Etelä-Suomesta.

Kävijätutkimuksen mukaan suosituin saapumispäivä Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon oli lauantai (21 % vastanneista). Kävijöistä 16 % ilmoitti saapuneensa puistoon sunnuntaina tai maanantaina. Kun matkailu yleensä sijoittuu lomien ajalle, voisi olettaa, että suurin osa matkailijoista on saapunut alueelle viikonloppuna tai heti loman alettua. Lauantai on myös yleinen matkailukeskusten vaihtopäivä keväällä hiihtolomien aikaan. Kyselyyn saatiin eniten vastauksia tiistaina (22 %) ja vähiten lauantaina ja sunnuntaina (6 %). Viikonlopun vähäinen vastausten saanti selittynee sillä, että tuolloin saavutaan eniten Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähialueelle, eikä vielä käydä itse puistossa. Tulosten perusteella saatu suosituimman saapumispäi-

vän, lauantain, osuus on kuitenkin hieman alhainen. Tulosten vääristyminen johtuu siitä, että joissakin haastattelupisteissä alueelle saapumispäiväksi on laitettu lomakkeen keruupäivä oikean saapumispäivän sijaan.

Kuukausittain tarkasteltuna puistoon saapuu eniten matkailijoita maalisi- ja huhtikuussa ja kolmanneksi suosituimpana kuukautena, syyskuussa, jo lähes puolet vähemmän. Vähiten kävijöitä on tammi-, touko-, loka-, marras-, helmi- ja kesäkuussa, jolloin kävijöitä on kymmenesosa vilkkaimpiin kuukausiin nähden. Maalisi-huhtikuun suosio johtuu kevätseongista ja parhaista hiihtokeleistä ja -lomista. Helmikuussa sesonki ei ole vielä alkanut ja lisäksi kylmät ilmat vähentävät matkailijoiden määrää. Kesäkuun vähäinen kävijämäärä johtunee kesälomien sijoittumisesta myöhemmälle kesälle ja siitä, etteivät lomailijat halua matkustaa kauemmaksi heti loman alettua vaan vasta loman myöhemmässä vaiheessa. Syksyä kohden matkailijoiden määrä kasvoi kesään verrattuna. Syynä matkailijamäärän lisääntymiseen syksyllä on ruska-aika. Syksyllä on myös viileämmät ilmat vaellukseen, eivätkä sääsket kiusaa.

Suurin osa, 71 %, Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä ilmoitti viimeiseksi kulkuneuvokseen henkilöauton, kun taas linja-autoa käytti 11 %. Henkilöauton suosio voisi selittyä sen käytön helppoudella ja julkisten kulkuneuvojen vähäisillä yhteyksillä. Kun alueelle saavuttiin tyypillisimmin 2-5 henkilön seurueessa, henkilöautolla matkustaminen tulee yleensä halvemmaksi kuin julkiset kulkuneuvot, eikä tällöin tarvitse seurata aikatauluja. Lisäksi koska Pohjois-Suomessa ei monessakaan paikassa ole samanlaista paikallisliikennettä kuin suurissa kaupungeissa, paikasta toiseen liikkumiseen on helpointa käyttää omaa autoa. Puistoon saapumiseen käytettiin myös melko paljon venettä. Tämä kulkumuoto tarkoittaa, että kävijöiden, etenkin vaeltajien, kulkusuunta on Hetasta Pallakselle, jolloin puistoon matkustetaan Ounasjärven poikki käyttäen yrittäjien tuottamia venetaksipalveluja. Palveluja kehitettäessä tulisi kiinnittää huomiota mm. palvelujen saatavuuteen ja huoltotoimenpiteisiin.

Pallas-Yllästunturin kävijät pitivät tärkeinä virkistysmotiiveina maisemia ja luonnon kokemista sekä rentoutumista. Ei lainkaan tärkeänä virkistysmotiivina pidettiin uusiin ihmisiin tutustumista ja jännityksen kokemista. Virkistysmotiivien tärkeydestä voi päätellä, että kävijät haluavat viettää lomaansa ja rentoutua kauniissa maisemissa. Koska moni kävijöistä on kotoisin Etelä-Suomesta, he haluavat päästä lähelle luontoa ja pois kaupungin kiireisestä elämästä.

Luonnossa tapahtuva harrastaminen ja virkistäytyminen kuuluvat suomalaisten elämäntapaan jokaisessa ikäryhmässä sukupuolesta riippumatta. Ulkoiluharrastukset ovat myös merkittäviä loma-ajan käyttömuotoja ja useasti ulkoilu tapahtuu tällöin asuinpaikkakunnan ulkopuolella, kuten retkeily- ja luonnonsuojelualueilla. Monet ulkoiluharrastukset pitävät sisällään kävelyä, hiihtoa ja pyöräilyä, kun taas luonnossa virkistäytymiseen sisältyy luonnonläheisyydestä nauttiminen, luonnontarkkailu, lepäily ja oleskelu luonnossa sekä maisemien ihailu. (Sievänen 2001, 40.)

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston käytetyimpiä ja eniten arviointeja saaneita palveluja olivat reittien opastetaulut (95 %), polku- ja latureitistö (93 %) sekä polku- ja latuviitoitukset (92 %). Näiden palveluiden suosio johtunee siitä, että kävijät liikkuvat paljon alueen luonnossa ja käyttävät siellä olevia opasteita ja muita palveluita. Lisäksi polku- ja latureitistö ovat merkittäviä matkailijoiden houkuttimia, joita kävijät käyttävät luonnossa liikkumiseen, maisemien ihailmiseen sekä rentoutumiseen. Myös alueen luonto on merkittävä vetonaula, joten siellä olevat palvelut ovat tarpeen. Vähiten käyttöä ja arviointeja saivat varaustuvat, opastuspalvelut maastossa sekä esitteet ja opaskirjat sekä auto- ja varaustuvat.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöiden mukaan palvelut, ympäristö, odotukset ja häiriötekijät saavat kokonaisuudessaan melko hyvät arviot, joitain tekijöitä lukuun ottamatta. Kävijätyytyväisyysosatekijöiden keskiarvo vaihteli 3,664,6 välillä. Erittäin hyvän arvosanan saivat mm. maiseman vaihtelevuus (ka 4,6), polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla (4,2) sekä polku- ja latureitistö (4,2). Kävijöiden tyytyväisyys palveluita kohtaan selittyy hyvin huolletuilla tulipaikoilla ja monipuolisilla polku- ja latureitistöillä sekä vielä melko hyväkuntoisilla opasteilla ja viitoituksella. Kävijöistä 6 % arvioi polku- ja latuviitoituksia erittäin tai melko huonoiksi. Heikoimmat arviot palveluiden osalta saatiin yleisökäymälöistä (3,6), jätehuollon toteutuksesta ja ohjauksesta (3,6) sekä erityistarpeiden huomioon ottamisesta (3,6). Yleisökäymälöistä arviointiin olevan 11 % erittäin tai melko huonoja. Yrittäjien tuottamiin palveluihin (3,8), vuokra- ja varaustupiin (3,8) ja tiestöön ei oltu tyytyväisiä. Yrittäjien tuottamista palveluista 7 % oli erittäin tai melko huonoja.

Ympäristötekijöistä parhaimman arvion sai maiseman vaihtelevuus (4,57). Myös yleiseen siisteeseen (4,12) ja yleiseen turvallisuuteen (4,10) oltiin tyytyväisiä. Matkaan kohdistuneet odotukset täyttyivät hyvin, osin jopa ylittyivät, etenkin luonnonympäristön (4,69) osalta. Harrastusmahdollisuuksia, reittejä ja rakenteita pidettiin hyvinä mutta palveluihin ei oltu yhtä tyytyväisiä. Pääpiirteissään Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöitä ei häirinnyt juuri mikään, sillä häiriötekijät saivat suurimmaksi osaksi keskiarvokseen 4,4863,38 asteikolla 1-5, jossa 1=häiritsi erittäin paljon ja 5=ei häirinnyt lainkaan. Kävijät kokivat eniten häiriötä aiheutuvan alueen ulkopuolisesta liikenteen melusta, liikenteen melusta alueella ja moottorikelkkailusta. Maaston kuluneisuus (4,29) häiritsi hieman enemmän kansallispuiston pohjoisosassa kuin eteläosassa.

Kokonaisuudessaan Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät pitivät palveluiden määrää pääosin riittävänä (keskiarvo 4,2), yleisökäymälöitä, tulentekopaikkoja ja opastetauluja kaivattiin jonkin verran lisää. Tyytyväisyys palveluiden määrään johtunee niiden monipuolisuudesta ja kattavuudesta, sillä polku- ja latureitistöjä, tupia ja opasteita on parannettu VILMAT-rahoituksella aiempina vuosina.

5.1.2 Tuloksia Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjois- ja eteläosan kävijärakenteesta talvelta ja kesältä

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan eli entisen Pallas-Ounastunturin kansallispuiston, kävijärakenteen sukupuolijakauma oli talviaikana melko tasainen, sillä miesten osuus oli 52 % ja naisten 48 %. Mieskävijöiden keski-ikä oli 54 vuotta ja naiset olivat keskimäärin kolme vuotta nuorempia. Koko kävijäryhmän keski-ikä oli 53 vuotta. Suurin ikäryhmä koostui 55-64-vuotiaista. Valtaosa kävijöistä, 42 %, oli korkeasti koulutettuja. Talven aikana puiston pohjoisosassa käyneistä matkailijoista 95 % oli suomalaisia, joista suurin osa saapui Helsingistä ja muista Etelä-Suomen suurista kaupungeista. Muiden matkailijoiden kotikunnat jakautuivat tasaisesti ympäri Suomea. Ulkomaalaisia kävijöitä saapui eniten Saksasta, Ruotsista sekä Tšekistä, mutta heitä saapui myös Ranskasta, Itävallasta, Venäjältä, Sveitsistä, Iso-Britanniasta, Alankomaista sekä Tanskasta.

Kesäaikana puiston pohjoisosaan saapuneiden matkailijoiden sukupuolijakauma oli naisvaltainen, sillä naisia oli 55 % kävijöistä. Naiskävijöiden keski-ikä oli 42 ja miehet olivat keskimäärin neljä vuotta vanhempia. Koko kävijäryhmän keski-ikä oli 44 vuotta. Kesällä suurin kävijäryhmä

muodostui 25634-vuotiaista. Myös pohjoisosan kesäaikaisista kävijöistä valtaosa (32 %) oli korkeasti koulutettuja, mutta 24 %:lla oli opistotasoinen tutkinto. Puiston pohjoisosan kesäajan kävijöistä valtaosa, 93 %, oli suomalaisia, joista suurin osa saapui alueelle Etelä-Suomesta. Ulkomaalaisia kävijöitä saapui eniten (2 %) Saksasta, mutta matkailijoita saapui myös Sveitsistä, Itävallasta, Tsekistä, Yhdysvalloista, Liettuasta, Puolasta, Virosta, Belgiasta, Kanadasta, Unkarista, Ranskasta, Espanjasta, Ruotsista ja Alankomaista.

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston eteläosan eli entisen Ylläs-Aakenustunturin alueen talviajan kävijöiden sukupuolijakauma oli miesvoittoinen, sillä miehiä oli 54 % kävijöistä. Talviajan miespuoliset kävijät olivat iältään keskimäärin 55-vuotiaita ja naiset neljä vuotta nuorempia. Kaikkien kävijöiden keski-ikä oli 53 vuotta. Suurin kävijäryhmä koostui 55-64-vuotiaista, jossa miesten osuus oli 39 % ja naisten 30 %. Valtaosalla talviajan kävijöistä (35 %) oli ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto ja 31 %:lla oli opistotasoinen tutkinto. Alueen kävijöistä suurin osa, 94 %, oli suomalaisia ja heitä saapui enimmäkseen Etelä-Suomesta. Ulkomaalaisia matkailijoita saapui eniten Saksasta, mutta jonkin verran myös Ranskasta, Ruotsista, Belgiasta, Tsekistä, Tanskasta, Alankomaista sekä Australiasta.

Puiston eteläosan kesäajan kävijöiden sukupuolijakauma oli naisvoittoinen, sillä naisia oli 54 % kävijöistä. Naiset olivat iältään keskimäärin 48-vuotiaita, miesten ollessa tyypillisimmin kahdeksan vuotta vanhempia. Kaikkien kävijöiden keski-ikä oli 49 vuotta. Suurin kävijäryhmä koostui 55-64-vuotiaista. Tässä ryhmässä miehiä oli 35 % ja naisia 30 %. Suurimmalla osalla kävijöistä (31 %) oli opistotasoinen tutkinto ja 21 %:lla ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto. Eteläosan kesäajan kävijöistä 96 % oli suomalaisia, ja suurin osa heistä saapui Etelä-Suomen kaupungeista. Ulkomaalaisia saapui eniten Yhdysvalloista ja Saksasta, mutta jonkin verran myös Tsekistä, Virosta, Ruotsista, Sveitsistä, Iso-Britanniasta, Tanskasta, Ranskasta, Alankomaista, Norjasta ja Puolasta.

Ulkomaalaisten osuus kävijärakenteessa ei poikennut puiston etelä- ja pohjoisosien välillä. Keski-iältään puiston eteläosan kävijät ovat hieman vanhempia kuin pohjoisosan kävijät, etenkin Ylläksen matkailukeskuksen läheisyydessä olevalla puiston osalla keski-ikä on lähellä 53 vuotta. Puiston eteläosassa 55-64-ikäryhmän osuus on 8 % korkeampi kuin pohjoisosassa. Haastateltaviksi otettiin vain yli 15-vuotiaat, joten kaikkien kävijöiden keski-ikä on huomattavasti alempi.

Ensikertalaisia Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöistä oli puiston pohjoisosassa 28 % kun taas eteläosassa heitä oli 14 %. Kansallispuiston alueella yöpyjien määrässä oli suuri ero puiston pohjois- ja eteläosan välillä, sillä 84 % yöpymisistä tapahtui puiston pohjoisosassa, jossa on kattava auto- ja varaustupaverkosto. Puiston sisällä yövyttiin keskimäärin 2 yötä. Omasa majoitteessa yöpyi puiston eteläosan alueella yöpyjistä 34 % ja pohjoisosan yöpyjistä 29 %, varaus- ja autiotuvissa yöpyi n. 70 %. Kävijöistä 73 % yöpyi lähialueella lähinnä vuokramökissä (42 %), hotellissa (18 %), omassa mökissä (18 %) tai lomaosakkeessa (10 %). Puiston pohjoisosan kävijöistä hotellissa yöpyi 30 % ja vuokramökissä 36 %, kun taas eteläosassa hotellissa yöpyi 10 % ja vuokramökissä 47 %. Lomaosakkeita ei ole puiston pohjoisosassa mutta eteläosan yöpyjistä 14 % yöpyi niissä.

5.1.3 Tärkeitä tuloksia puiston kehittämisen kannalta

Puiston kehittämisen kannalta tärkeitä tutkimustuloksia ovat mm. jätehuollon toteutuksesta ja ohjauksesta, yrittäjien tuottamista palveluista, reittien opastetauluista, polku- ja latuviitoituksista, yleisökäymälöistä sekä erityistarpeiden huomioon ottamisesta saadut tulokset ja mielipiteet.

Näistä arvosteltavista palveluista mikään ei saanut puiston pohjoisosassa kesä- eikä talviaikaisilta kävijöiltä keskiarvokseen yli neljää. Arviot vaihtelevat talviaikana 3,563,9 välillä ja kesäaikana 1,963,9 välillä. Eniten keskiarvoista poikkeaa kesäaikaisten kävijöiden mielipiteiden perusteella saatu erityistarpeiden huomioon ottaminen, joka sai keskiarvokseen 1,9. Puiston eteläosassa kyseisten palveluiden arvioiden keskiarvot vaihtelevat talvella 3,564,1 ja kesällä 3,663,8 välillä. Nämä tulokset ovat kehittämisen kannalta tärkeitä, koska niistä saatu palaute osoittaa, että kävijät eivät ole niihin niin tyytyväisiä kuin voisivat olla.

5.1.4 Tärkeitä tuloksia puiston kehittämisen kannalta kesä/talvi, pohjoinen/etelä

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan talviaikaiset kävijät antoivat yrittäjien tuottamien palveluiden keskiarvoksi 3,6, jätehuollon toteutukselle ja ohjaukselle 3,7, yleisökäymälöille 3,5, reittien opastetauluille 3,8 ja polku- tai latuviitoituksille 3,9. Huonon keskiarvon sai myös erityistarpeiden huomioon ottaminen, jonka keskiarvo oli 3,6. Kesäaikaisten kävijöiden tulosten perusteella yrittäjien tuottamien palveluiden keskiarvo oli 3,6, jätehuollon toteutuksen ja ohjauksen 3,8, yleisökäymälöiden 3,9, reittien opastetaulujen 3,9, polku- tai latuviitoitusten 3,9 sekä erityistarpeiden huomioon ottamisen 1,9.

Puiston eteläosan talviaikaiset kävijät antoivat yrittäjien tuottamille palveluille keskiarvoksi 4,1, jätehuollon toteutukselle ja ohjaukselle 3,5, yleisökäymälöille 3,5, reittien opastetauluille 3,9, polku- tai latuviitoituksille 4,1 sekä erityistarpeiden huomioon ottamiselle 3,6. Eteläosan kesäaikaiset kävijät taas arvioivat yrittäjien tuottamien palveluiden keskiarvoksi 3,7, jätehuollon toteutuksen ja ohjauksen 3,6, yleisökäymälöiden 3,7, reittien opastetaulujen 3,8, polku- tai latuviitoitusten 3,8, erityistarpeiden huomioon ottamisen 3,6.

6 VERTAILUA

6.1 Vertailua kesä- ja talviaineiston välillä kävijöiden perustiedoista

Pohjoisosan kesä- ja talviajan kävijät

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan kävijöiden sukupuolijakaumat talvi- ja kesäajalta poikkeavat toisistaan, sillä jakauma oli talvella melko tasainen, mutta kesällä enemmän naisvoittoinen. Talvella kävijöiden keski-ikä oli 53 vuotta ja kesäaikana hieman alhaisempi, 44 vuotta. Talvella suurin kävijäryhmä koostui 55-64-vuotiaista, mutta kesällä valtaosa kävijöistä oli 25-34-vuotiaita. Sekä talvi- että kesäajan kävijöistä suurin osa oli korkeasti koulutettuja. Talvella korkeasti koulutettuja oli 42 % ja kesällä 32 %.

Talvella puiston matkailijoista 95 % oli suomalaisia ja kesällä heitä oli 93 %. Kumpanakin vuodenaikana eniten matkailijoita saapui Helsingistä, Espoosta, Tampereelta, Oulusta, Kuopiosta, Rovaniemeltä, Turusta, Jyväskylästä, Vantaalta ja Muoniosta. Talviaikana vierailijoita saapui edellisten lisäksi myös Joensuusta, Haukiputaalta, Hämeenlinnasta sekä Enontekiöltä, kun taas kesällä vierailijoita saapui lisäksi Kittilästä ja Kokkolasta. Talvella ulkomaalaisia matkailijoita saapui eniten Saksasta, Ruotsista sekä Tsekistä ja kesällä eniten Saksasta. Kumpanakin vuodenaikana matkailijoita saapui Saksasta, Ruotsista, Tsekistä, Ranskasta, Itävallasta sekä Alankomaista ja Sveitsistä. Näiden lisäksi talvella matkailijoita saapui Venäjältä, Iso-Britanniasta sekä Tanskasta. Kesällä matkailijoita saapui useammasta maasta, joita edellä mainittujen lisäksi ovat Yhdysvallat, Liettua, Puola, Viro, Belgia, Kanada, Unkari sekä Espanja. Kesäaikana puisto oli siis enemmän eurooppalaisten matkailijoiden suosiossa kuin talvella.

Eteläosan talvi- ja kesäajan kävijät

Pallas-Yllästunturin kansallispuiston eteläosan talvi- ja kesäaikojen kävijöiden sukupuolijakaumat poikkeavat toisistaan, sillä talvella se oli miesvoittoinen ja kesällä naisvoittoinen. Talvella kävijöiden keski-ikä oli 53 vuotta ja kesällä kävijät olivat keskimäärin neljä vuotta nuorempia. Sekä talvella että kesällä suurin kävijäryhmä koostui 55-64-vuotiaista kävijöistä. Talvi- ja kesäkävijöiden koulutustaustoissa on eroavaisuuksia, sillä talvella suurin osa kävijöistä oli korkeasti koulutettuja, kun taas kesän kävijöistä valtaosalla oli opistotasoinen tutkinto.

Puiston eteläosan kävijöistä oli suomalaisia 94 % ja kesällä hieman enemmän, 96 %. Matkailijat saapuivat alueelle suurimmaksi osaksi samoista kaupungeista sekä talvella että kesällä, mutta erojakin löytyi. Etelä-Suomen suurten kaupunkien lisäksi talvella matkailijoita saapui myös Vaasasta ja kesällä Rovaniemeltä, Mikkelistä, Seinäjoelta, Kouvolaan, Lappeenrantaan, Porvoosta, Porista sekä Hämeenlinnasta. Myös ulkomaalaiset matkailijat saapuivat kesällä useammasta eri maasta kuin talvella.

6.2 Vertailua Pallas-Yllästunturin kehittämisen kannalta tärkeiden tulosten välillä

Puiston kehittämisen kannalta tärkeitä ja kiinnostavia palveluja ovat jätehuollon toteutus ja ohjaus, yrittäjien tuottamat palvelut, reittien opastetaulut, polku- ja latuviitoitukset, yleisökäymälät sekä erityistarpeiden huomioon ottaminen.

Puiston pohjoisosan talvi- ja kesäaikaisten kävijöiden mielipiteet poikkeavat hieman toisistaan. Talviaikaiset kävijät ovat jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen, reittien opastetauluihin ja yleisökäymälöihin tyytymättömämpiä kuin kesäaikaiset kävijät. Yrittäjien tuottamiin palveluihin ja polku- ja latuviitoitukseen talvi- ja kesäaikaisten kävijät ovat yhtä tyytyväisiä, sillä yrittäjien tuottamat palvelut ovat saaneet keskiarvokseen 3,6 ja polku- ja latuviitoitukset 3,9. Talviaikaiset kävijät ovat kesäaikaista kävijöitä tyytyväisempiä vain erityistarpeiden huomioon ottamiseen (Taulukko 42).

Myös puiston eteläosan talvi- ja kesäaikaisten kävijöiden mielipiteet poikkeavat hieman toisistaan. Eteläosan talviaikaiset kävijät ovat kesäajan kävijöitä tyytymättömämpiä jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen sekä yleisökäymälöihin. Tyytymättömyyden syynä voi olla käymälöiden suurempi käyttö kun kävijöitä on keväällä runsaasti. Sen sijaan talviaikaiset kävijät ovat kesäaikaista kävijöitä tyytyväisempiä yrittäjien tuottamiin palveluihin, reittien opastetauluihin ja polku- ja latuviitoitukseen. Suurempi tyytymättömyys yrittäjien tuottamiin palveluihin kesäaikana voi johtua siitä, etteivät latukahviot ym. palvelut ole auki. Erityistarpeiden huomioon ottamiseen talvi- ja kesäaikaisten kävijät ovat yhtä tyytyväisiä. Eteläosan talvi- ja kesäaikaisten kävijöiden mielipiteet palveluiden keskiarvosta poikkeavat kuitenkin vain hieman (Taulukko 42).

Pohjois- ja eteläosan talviaikaisia tuloksia tarkasteltaessa tyytyväisyydessä on jonkin verran eroja. Pohjoisosan talviaikaiset kävijät ovat eteläosan kävijöitä tyytyväisempiä vain jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen, kun taas tyytymättömämpiä yrittäjien tuottamiin palveluihin, reittien opastetauluihin sekä polku- ja latuviitoitukseen. Puiston pohjois- ja eteläosan talviaikaiset kävijät ovat yhtä tyytyväisiä yleisökäymälöihin sekä erityistarpeiden huomioon ottamiseen (Taulukko 42).

Myös pohjois- ja eteläosan kesäaikaisten kävijöiden mielipiteissä on pieniä eroavaisuuksia. Pohjoisosan kesäaikaisten kävijät ovat eteläosan kävijöitä tyytymättömämpiä yrittäjien tuottamiin palveluihin ja erityistarpeiden huomioon ottamiseen. Sen sijaan pohjoisosan kesäaikaisten kävijät ovat eteläosan kävijöitä tyytyväisempiä jätehuollon toteutukseen ja ohjaukseen, reittien opastetauluihin, polku- ja latuviitoitukseen sekä yleisökäymälöihin (Taulukko 42).

TAULUKKO 42. Vertailua puiston tärkeiden tulosten välillä

Tärkeitä tuloksia puiston kehittämisen kannalta

	PALVELUIDEN KESKIARVOT					
	POHJOINEN			ETELÄ		
	talvi	kesä	erotus	talvi	kesä	erotus
jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,7	3,8	-0,1	3,5	3,6	-0,1
yrittäjien tuottamat palvelut	3,6	3,6	0	4,1	3,7	0,4
reittien opastetaulut	3,8	3,9	-0,1	3,9	3,8	0,1
polku- ja latuviitoitukset	3,9	3,9	0	4,1	3,8	0,3
yleisökäymälät	3,5	3,9	-0,4	3,5	3,7	-0,2
erityistarpeiden huomioon ottaminen	3,6	1,9	1,7	3,6	3,6	0

	PALVELUIDEN KESKIARVOT					
	POHJOINEN			ETELÄ		
	talvi	talvi	erotus	kesä	kesä	erotus
jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,7	3,5	0,2	3,8	3,6	0,2
yrittäjien tuottamat palvelut	3,6	4,1	-0,5	3,6	3,7	-0,1
reittien opastetaulut	3,8	3,9	-0,1	3,9	3,8	0,1
polku- ja latuviitoitukset	3,9	4,1	-0,2	3,9	3,8	0,1
yleisökäymälät	3,5	3,5	0	3,9	3,7	0,2
erityistarpeiden huomioon ottaminen	3,6	3,6	0	1,9	3,6	-1,7

6.3 Vertailua aikaisempiin kävijätutkimuksiin

6.3.1 Mielenpitojen muuttumisen vertailua Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan ja Pallas-Ounastunturin kansallispuiston välillä

Vertailun kannalta kiinnostavia mielipiteitä uuden ja vanhan kävijätutkimuksen välillä ovat jätehuollon toteutus ja ohjaus, yrittäjien tuottamat palvelut, reittien opastetaulut, polku- ja latuviitoitukset, yleisökäymälät sekä erityistarpeiden huomioon ottaminen. Vertailulla selvitetään kuinka kävijöiden mielipiteet ovat muuttuneet Pallas-Ounastunturin kävijätutkimuksesta vuodelta 2003 saaduista tiedoista uuteen Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksesta puiston pohjoisosasta saataviin tietoihin.

Erot talvella Pallas-Ounastunturin kävijätutkimuksen ja Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan välillä

Vuonna 2003 Pallas-Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimuksesta selvisi, että noin 30 % kävijöistä piti jätteiden opastuksen selkeyttä ja keräysastioiden käytön helppoutta erittäin hyvänä ja noin 40 % melko hyvänä (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Vuoden 2010 puiston pohjoisosan kävijöistä 16 % piti jätehuollon toteutusta ja ohjausta erittäin hyvänä ja 46 % melko hyvänä. Tulosten mukaan kävijöiden tyytyväisyys jätehuollon toteutuksen ja ohjauksen suhteen

on heikentynyt, sillä erittäin tyytyväisten mielipiteiden määrä on vähentynyt ja melko hyvien pysynyt samana.

Vuonna 2003 kävijöiltä kysyttiin mielipidettä Pyhäkeron ja Nammalakurun kahviloista, joita hieman alle 40 % piti erittäin hyvinä ja hieman yli 40 % melko hyvinä (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Vuoden 2010 kävijätutkimuksessa yrittäjien tuottamia palveluita piti erittäin hyvinä vain 14 % ja melko hyvinä 46 % kävijöistä. Yrittäjien tuottamien palveluiden kohdalla erittäin hyvä-osuus on siis melko paljon pienentynyt.

Vuonna 2003 opastetauluja (tekstin ja karttojen luotettavuus, ajantasaisuus ja sisältö) erittäin hyvinä piti hieman yli 20 % kävijöistä ja hieman alle 60 % melko hyvinä (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Kun taas vuonna 2010 kävijöistä 18 % piti reittien opastetauluja erittäin hyvinä ja 53 % melko hyvinä. Kumpanakin ajankohtana noin 20 % piti reittien opasteita keskinkertaisina. Vuoden 2003 ja 2010 kävijöistä sama prosentuaalinen osuus piti opastetauluja erittäin hyvinä, mutta melko hyvinä pitävien matkailijoiden osuus on vähentynyt noin 10 prosentilla. Kokonaisuudessaan kävijät kuitenkin olivat opasteisiin ihan tyytyväisiä.

Vuonna 2003 polku- ja latuviitoituksia piti erittäin hyvinä hieman alle 40 % ja hieman yli 40 % melko hyvinä (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Vuonna 2010 erittäin hyvänä tätä palvelua piti noin 25 % ja melko hyvänä 49 % vastanneista. Vuodesta 2003 palvelua erittäin hyvänä pitävien osuus on vähentynyt, kun taas melko hyvänä pitävien osuus on kasvanut.

Yleisökäymälöitä piti vuonna 2003 erittäin hyvinä hieman yli 20 % ja melko hyvinä noin 50 % kävijöistä ja keskinkertaisina noin 20 %. Hieman alle 10 % piti yleisökäymälöitä melko huonoina. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuonna 2010 13 % piti yleisökäymälöitä erittäin hyvinä ja 37 % melko hyvinä. 35 % kävijöistä piti yleisökäymälöitä keskinkertaisina ja 13 % melko huonoina. Vuoteen 2003 verrattaessa yleisökäymälöiden erittäin hyvänä ja melko hyvänä sekä keskinkertaisena pitäneiden osuus on laskenut. Melko huonoina yleisökäymälöitä pitäneiden osuus sen sijaan on pysynyt suurin piirtein saman vuosina 2003 ja 2010.

Vuonna 2003 liikuntaesteisten huomioon ottamista (reittien kuljettavuus) piti erittäin hyvänä vain alle 10 %, melko hyvänä noin 30 %, keskinkertaisena hieman alle 40 %. Hieman yli 10 % piti tätä palvelua melko huonona ja noin 10 erittäin huonona. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuonna 2010 erityistarpeiden huomioon ottamista erittäin hyvänä piti 11 %, 44 % melko hyvänä ja keskinkertaisena 38 %. Melko huonona erityistarpeiden huomioon ottamista piti 6 % ja erittäin huonona vain 1 %. Kävijöiden tyytyväisyys liikuntaesteisten huomioon ottamiseen on pysynyt vuosien 2003 ja 2010 kävijätutkimuksissa melkein samana. Palvelua melko hyvänä pitäneiden kävijöiden osuudessa on kuitenkin tapahtunut 10 % laskua.

Erot Pallas-Ounastunturin kävijätutkimuksen ja Pallas-Yllästunturin kansallispuiston pohjoisosan välillä kesällä

Vuoden 2003 Pallas-Ounastunturin kansallispuiston kesäaikaisista kävijöistä noin 30 % piti jätteen opastuksen selkeyttä ja keräysastioiden käytön helpoutta erittäin hyvänä ja noin 40 % melko hyvänä. Noin 20 % kävijöistä piti tätä palvelua keskinkertaisena ja noin 10 % melko huonona. Vain hieman alle 10 % piti tätä erittäin huonona. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuoden 2010 tulosten mukaan jätehuollon toteutusta ja ohjausta piti erittäin hyvänä 25 % kävijöistä, melko hyvänä 44 %, keskinkertaisena 24 % ja melko huonona 7 %. Tutkimusten mukaan erittäin tyytyväisten matkailijoiden osuus on pienentynyt ja vastaavasti melko hyvien osuus kasvanut.

Vuoden 2003 kävijöistä kahviloita piti erittäin hyvinä hieman alle 40 %, melko hyvinä hieman yli 40 %, keskinkertaisina noin 20 %, melko huonoina alle 5 % ja erittäin huonoina vain muutama % (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Vuonna 2010 kahviloita erittäin hyvinä pitäneiden matkailijoiden osuus oli 17 %, melko hyvien 42 %, keskinkertaisten 27 % ja melko huonojen 11 %. Vuodesta 2003 kävijöiden tyytyväisyys on heikentynyt, sillä erittäin tyytyväisten määrä on laskenut huomasti vuoteen 2010.

Reittien opastetauluja piti vuonna 2003 erittäin hyvinä noin 30 % kävijöistä ja melko hyvinä pitäneiden osuus oli hieman alle 50 %. Noin 20 % kävijöistä piti tätä palvelua keskinkertaisena ja noin 10 % melko huonona. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuonna 2010 reittien opastetauluja piti erittäin hyvinä 26 % matkailijoista, melko hyvinä 45 %, keskinkertaisina 22 %, melko huonoina 6 %. Erittäin tyytyväisten ja melko tyytyväisten matkailijoiden osuus on laskenut jonkin verran vuodesta 2003 vuoteen 2010. Sen sijaan keskinkertaisten mielipiteiden prosentuaalinen osuus on kasvanut.

Vuonna 2003 polku- ja latuviitoituksia piti erittäin hyvinä hieman yli 40 % kävijöistä, samoin melko hyvinä. Keskinkertaisina polku- ja latuviitoituksia piti noin 10 % ja melko huonoina noin 5 % kävijöistä. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuonna 2010 näitä palveluja erittäin hyvinä pitäneitä matkailijoita oli 26 %, melko hyvinä 45 %, keskinkertaisina 21 % ja melko huonoina 6 %. Myös latuviitoituksia tarkasteltaessa erittäin tyytyväisten kävijöiden osuus on pienentynyt, mutta sen sijaan keskinkertaisesti tyytyväisten osuus on lisääntynyt.

Yleisökäymälöitä vuonna 2003 erittäin hyvinä piti noin 25 % matkailijoista, melko hyvinä noin 40 %, keskinkertaisina noin 20 %, melko huonoina noin 10 % ja erittäin huonoina noin 5 % (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003). Vuonna 2010 yleisökäymälöitä piti erittäin hyvinä 26 % kyselyyn vastanneista, melko hyvinä 45 %, keskinkertaisina 22 % ja melko huonoina 6 %. Kävijöiden tyytyväisyydessä koskien yleisökäymälöitä ei ole tapahtunut suuria muutoksia, mutta palvelua melko huonona pitävien matkailijoiden osuus on pienentynyt.

Vuoden 2003 kävijöistä vajaa 10 % oli sitä mieltä, että erityistarpeiden huomioon ottaminen oli erittäin hyvä. Noin 20 % vastanneista piti tätä palvelua melko hyvänä, 30 % keskinkertaisena, hieman yli 20 % melko huonona ja lähes 20 % erittäin huonona. (Sulkava, Hatanpää & Ollila 2003.) Vuonna 2010 tätä palvelua piti erittäin hyvänä 14 %, melko hyvänä 44 %, keskinkertaisena 35 % ja melko huonona 7 %. Tyytyväisyys erityistarpeiden huomioon ottamiseen on parantunut, sillä palvelua erittäin hyvänä ja etenkin melko hyvänä pitäneiden matkailijoiden osuus on kasvanut huomattavasti ja melko huonojen mielipiteiden määrä on puolestaan vähentynyt.

6.3.2 Mielipiteiden muuttumisen vertailua Pallas-Yllästunturin kansallispuisto eteläosan ja Ylläs-Aakenustunturin alueen välillä

Vuonna 2000 tehdyn Ylläs-Aakenus-alueen kävijätutkimuksen mukaan kävijät olivat talvella tyytyväisimpiä polku- ja latuverkostoon (keskiarvo 4,76) ja polku- ja latuviitoitukseen (4,60), kun taas kesäaikaiset kävijät olivat näihin palveluihin hieman tyytymättömämpiä (4,41 ja 4,24). Jätehuoltoon talviaikaiset kävijät olivat hieman tyytymättömämpiä kuin kesäkävijät, sillä talvella keskiarvoksi saatiin 3,91 ja kesällä 4,09. Myös kirjallisiin opasteisiin oltiin talvella hieman tyytymättömämpiä ja keskiarvoksi saatiin 3,94 ja kesällä 4,00. (Kuusisto & Taskinen 2003, 36.) Vuonna 2010 tehdyssä Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksessa puiston

eteläosan kävijät antoivat talvella polku- ja latureitistölle keskiarvoksi 4,4 ja kesällä 4,1. Polku- ja latuviitoitukset saivat talvella keskiarvokseen 4,1 ja kesällä 3,8. Vuonna 2010 jätehuolto sai puiston eteläosassa talvella keskiarvokseen 3,5 ja kesällä 3,6.

Alueen talviaikaisten kävijöiden tyytyväisyys koskien polku- ja latuverkosta sekä polku- ja latuviitoituksia on hieman laskenut. Kävijöiden tyytyväisyys myös jätehuoltoon on laskenut hieman vuoden 2000 talvesta vuoden 2010 talveen verrattuna. Myös kesäaikaisten kävijöiden tyytyväisyys on polku- ja latuverkoston hieman laskenut. Kesäaikaiset kävijät antoivat huomattavasti huonomman arvosanan myös polku- ja latuviitoituksille vuonna 2010 kuin 2000. Myös tyytyväisyys jätehuoltoon on huomattavasti alentunut vuodesta 2000 vuoteen 2010. Kokonaisuudessaan Ylläs-Aakenus-alueen kävijät olivat edellä mainittuihin palveluihin tyytyväisempiä sekä talvella että kesällä 2000 kuin vuonna 2010.

6.3.3 Vertailua koko aineiston tuloksista puiston eteläosassa

Vuonna 2000 Ylläs-Aakenus-alueen kävijöistä noin 50 % piti erittäin hyvinä erämaakahvioita ja noin 40 % melko hyvinä. Vain vajaa 10 % piti erämaakahvioita keskinkertaisina. Melko huonoina erämaakahvioita piti vain muutama prosentti. Erittäin huonoina näitä palveluja pitäneitä matkailijoita ei ollut ollenkaan. (Kuusisto & Taskinen 2000.) Vuonna 2010 yrittäjien tuottamia palveluita piti erittäin hyvinä 22 %, melko hyvinä 50 %, keskinkertaisina 22 %, melko huonoina 5 % ja erittäin huonoina 2 %. Tyytyväisyys on siis laskenut vuodesta 2000 vuoteen 2010, sillä palveluja erittäin hyvinä pitävien matkailijoiden osuus on pienentynyt ja melko tyytyväisten ja keskinkertaisten mielipiteiden määrä lisääntynyt. Lisäksi vuoden 2010 tulosten perusteella melko huonoina ja erittäin huonoina pitävien matkailijoiden osuus oli suurempi kuin vuonna 2000.

Vuonna 2000 hieman yli 20 % piti yleisökäymälöitä erittäin hyvinä ja hieman yli 40 % melko hyvinä. Noin 20 % piti yleisökäymälöitä keskinkertaisina. Vain alle 10 % kävijöistä piti niitä melko huonoina. Erittäin huonoina pitäneiden osuus oli vain muutaman prosentin. (Kuusisto & Taskinen 2000.) Vuonna 2010 yleisökäymälöitä piti erittäin hyvinä 17 % matkailijoista, melko hyvinä 41 %, keskinkertaisina 32 %, melko huonoina 9 % ja erittäin huonoina 2 %. Näitä tuloksia verratessa huomataan, että erittäin hyvinä pitäneiden matkailijoiden osuus on pienentynyt hieman ja melko hyvinä pitäneiden osuus on pysynyt melkein samana. Keskinkertaisten mielipiteiden osuus on hieman lisääntynyt. Myös melko huonoina ja erittäin huonoina yleisökäymälöitä pitävien matkailijoiden osuudet ovat pysyneet melkein samana vuodesta 2000 vuoteen 2010. Tästä voidaan päätellä, että puiston eteläosan kävijöiden tyytyväisyys on hieman laskenut.

6.3.4 Yhteenveto aiempiin kävijätutkimuksiin

Ylläs-Aakenus-alueen (2000) ja Pallas-Ounastunturin kansallispuiston (2003) kävijätutkimuksien ja Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen (2010) tuloksia vertailtaessa voidaan katsoa, että palvelurakenteita ja reittejä on lähes riittävästi, mutta tyytyväisyys palveluihin on heikentynyt aiemmista tutkimuksista. Tyytyväisyys palveluihin ja ympäristötekijöihin on kaikilta osin heikentynyt, tupien ja tulipaikkojen polttopuita lukuun ottamatta. Tupien ja tulipaikkojen polttopuiden arvio on pysynyt samana (4,2). Palvelut, mm. reittien opastetaulut, viitoitukset, tulentekopaikat ja laavut, erittäin hyväksi arvioineiden kävijöiden määrä on pudonnut noin 10 % ja vastaavasti palveluja keskinkertaisina pitävien kävijöiden määrä on lisääntynyt

saman verran. Myös palveluja melko huonoina pitävien matkailijoiden määrässä on kasvua. Merkittävin muutos tyytyväisyydessä on yleisökäymälöissä, jossa erittäin tyytyväisten osuus on pudonnut 42 %:sta 17 %:iin. Sen sijaan erittäin tai melko huonojen sekä keskinkertaisten mielipiteiden osuus on kasvanut 21 %:sta 43 %:iin. Jätehuollon ohjaus ja toteutus on arvioiden mukaan myös heikentynyt merkittävästi aiempiin tutkimuksiin verrattuna. Uusimpien kävijätutkimusten, Urho Kekkonen (2010) ja Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijätutkimusten (2010), mukaan Lapin kansallispuistojen palveluiden laatu näyttäisi heikentyneen aiempiin vuosiin verrattuna (Metsähallitus 2011c; Metsähallitus 2011d). Myös vuonna 2010 tehty Lapin käymäläjärjestelmien peruskartoitus tukee tutkimuksien tuloksia, jonka mukaan erityisesti käymälöissä olisi kehitettävää.

Lapin käymäläjärjestelmän kehittämistarpeiden peruskartoitus 2010

Lapin luontopalvelun tekemän käymäläjärjestelmien kehittämis- ja toteutuskartoituksen mukaan nykyiset rakenteet eivät vastaa nykyistä käyttöä. Perustiedot on raportoitu kartoitukseen puistoalueittain Reiskasta (rakennelmien, reittien ja rakennusten paikkatietojärjestelmä). Kohteiden ylläpidollisiin olosuhteisiin ja varusteluun liittyvä tieto sekä käytössä olevat jätteen käsittelymenetelmät kuljetusmatkoineen ja loppusijoitustietoineen (= kohteen hoito) on koottu kentältä vastuuhenkilöiltä. Lisäksi myös kohteiden toiminnallinen tila on arvioitu neliportaisella pk -pisteityksellä (0 - 3) keskeisimpien ylläpitotietojen osalta: toimivuus, kapasiteetin riittävyys / suotonesteen käsittely / huollon toimivuus, ergonomia / jatkokäsittely / loppusijoitus / kohteen sijoituksen suunnittelu / rakenteiden yleiskunto ja siisteys.

Kehittämisryhmien neliportainen pisteitys-menetelmä (= pk-pisteitys):

0 kohde toimii hyvin nykyisellään

1 kohteella normaalien huoltotoimien yhteydessä toteutettavissa olevia kehittämistarpeita

2 kohteella suunnittelua edellyttäviä parannustarpeita ja -mahdollisuuksia

3 kohteella mittavia akuutteja kehittämis- ja investointitarpeita (ympäristöpolitiikka, säädösvaatimukset alittuvat)

TAULUKKO 43. Yhteenveto tuloksista, kartoitustulokset perustuvat kauden 2010 tilanteeseen kohteilla

Puistoalue	Kohteita kpl	Pk-ryhmä 0	Pk-ryhmä 1	Pk-ryhmä 2	Pk-ryhmä 3
Tunturi-Lappi	179	13	27	29	32
Pohjois-Lappi	163	12 (66)	51 (50)	70 (41)	30 (6)
Koilliskaira	197	49	41	91	13
Etelä-Lappi	163	31	41	83	1

Pohjois-Lapin tuloksessa suluissa olevat luvut ovat vertailutietoa pisteityksestä, jossa jätteen kuljetusmatkat alueen erityispiirteensä on jätetty huomioimatta. Runsaille ja haastavilla "kuuman" ryhmän (3) kohteillaan erottuu Tunturi-Lappi sekä Koilliskaira, joissa matkailukeskusten ympärivuotinen käyttö on niin suurta, ettei alkuperäinen mitoitus vastaa nykyisiä tarpeita.

6.3.5 Vertailua Ylläs Green DMN asiakastyytyväisyystutkimukseen

Ylläs Green DMN asiakastyytyväisyystutkimuksessa joulumittauksessa (21.12.2009 ó 21.2.2010) saatu kävijöiden ikärakenne poikkeaa hieman Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksesta. Ylläksen alueen kävijöistä suurin osa (41 %) koostui 30644-vuotiaista henkilöistä ja 27 % oli 45659-vuotiaita. Keväällä (22.2.2010 ó 25.4.2010) tehdyssä tutkimuksessa matkailijoista suurin ryhmä (41 %) koostui 30644-vuotiaista sekä 45659-vuotiaista (28 %). (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Ylläksen alueen kävijät ovat suurimmaksi osaksi nuorempia kuin Pallas-Yllästunturin kansallispuiston alueen kävijät. Muissa matkailijoiden perustiedoissa ei ole suuria eroavaisuuksia, sillä sukupuolijakauma, kotipaikkakunta, kotimaa sekä syyt vierailulle ovat kutakuinkin samat kummassakin tutkimuksessa.

Tärkeimmät syyt tulla Ylläkselle Ylläs Green DMN tutkimuksen mukaan kesällä ovat luonto ja ympäristö (90 %), vaellus, ulkoilu, retkeily (73 %) ja perhematka, perheen yhdessäolo (40 %). Kun taas jouluna saatujen tulosten perusteella tärkeimmiksi syiksi ilmoitettiin luonto ja ympäristö (75 %), maastohiihto (57 %) sekä ulkoilu, aktiviteetit (46 %). Keväällä saatujen tulosten mukaan tärkeimpiä syitä olivat luonto ja ympäristö (66 %), maastohiihto (54 %) sekä rinnelajit (46 %). (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston tutkimuksen tulokset ovat samansuuntaiset. Maisemat, luonnon kokeminen ja ulkoilu yhdessä perheen kanssa on erittäin tärkeä käynnin motiivi.

Ylläksen alueen tutkimuksessa ympäristöasioiden hoito vastasi hyvin kävijöiden odotuksia jouluna (89 %) ja keväällä (88 %). Kesällä ympäristöasioiden hoitoon oltiin hieman tyytymättömämpiä, sillä 72 % kävijöistä oli sitä mieltä, että ympäristöasioiden hoito vastasi odotuksia. Syksyllä 67 % oli tätä mieltä. (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät olivat jätehuollon toteutukseen hieman tyytymättömämpiä kuin Ylläksen alueen kävijät, sillä sitä erittäin hyvänä ja melko hyvänä pitävien osuus oli noin 60 %. Ylläksen alueella kävijöiltä kysyttiin myös miten turvallisuusasioiden hoito vastasi heidän odotuksiaan. Joulun aikana ja keväällä saatujen tulosten mukaan 97 % matkailijoista oli tyytyväisiä. Kesällä matkailijat olivat hieman tyytymättömämpiä, sillä 65 % kävijöistä oli tyytyväisiä ja syksyllä 57 %. (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät olivat yleiseen turvallisuuteen tyytyväisempiä, sillä hieman yli 85 % kävijöistä piti yleistä turvallisuutta erittäin tai melko hyvänä.

Ylläksen alueen kävijät olivat tyytyväisiä esteettömyyteen, sillä jouluna 89 % ja keväällä 88 % matkailijoista oli tyytyväisiä. Kesällä tuloksiksi saatiin 24 % ja syksyllä 11 %. (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijät olivat erityistarpeiden huomioon ottamiseen hieman tyytymättömämpiä, sillä kävijöistä noin 60 % piti palvelua erittäin tai melko hyvänä.

Ylläksen alueen kävijöistä 33 %:lle kansallispuistolla oli erittäin tai melko suuri merkitys matkan ostopäätökseen. Kevään kävijöiden tulokseksi saatiin 30 %. Kesällä ja syksyllä erittäin suuri tai melko suuri merkitys ostopäätökseen oli 46 %:lla matkailijoista. Ylläksen alueen kävijöistä 48 % vastanneista vieraili tai aikoi vierailla Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa. Keväällä vastaavaksi tulokseksi saatiin 44 %. Kesällä ja syksyllä suurempi osa matkailijoista vieraili tai aikoi vierailla puistossa, sillä tuloksiksi saatiin kesällä 65 % ja syksyllä 69 %. (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksessa matkailijat pitivät puistoa tärkeämpänä motiivina kuin Ylläksen alueen kävijät, sillä 67 % Pallas-Yllästunturin

kansallispuiston kävijöistä mainitsi puiston matkan ainoaksi tai tärkeimmäksi kohteeksi ja noin kolmannes piti puistoa yhtenä matkan suunnitelluista kohteista.

Ylläksen alueen aktiviteeteista jouluna parhaimman arvion saivat hiihtoladut (4,54), mutta erityäin hyvän arvosanan saivat myös rinteet (4,35). Myös keväällä nämä aktiviteetit saivat hyvät arvosanat, hiihtoladut (4,53) ja rinteet (4,46). (Haaga-Perho tutkimuspalvelut.) Pallas-Yllästunturin kansallispuiston suosituin aktiviteetti oli murtomaahiihto ja muut luonnon tarjoamat harrastusmahdollisuudet, kuten kävely, luonnontarkkailu ja retkeily. Laskettelua harrasti vain noin 10 %.

7 POHDINTA

Tämän kävijätutkimuksen tavoitteena oli selvittää ajankohtaisia tietoja alueen kävijöistä sekä arvioida kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellista tulo- ja työllisyysvaikutusta. Lisäksi selvitettiin matkailijoiden tyytyväisyyttä alueeseen ja sen palveluihin. Tutkimuksessa selvitettiin matkailijoiden kävijärakenne, virkistysmotiivit, mielipiteet alueesta ja sen palveluista, kävijätyytyväisyys sekä kävijöiden harrastukset alueella. Lisäksi selvitettiin matkailijoiden käynnin alueellista ja ajallista jakautumista. Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla Metsähallituksen standardeoituilla menetelmillä.

Minun pääasiallinen tehtäväni tässä kävijätutkimuksessa oli tulosten analysointi ja loppuraportin kirjoittaminen. Tulosten analysointi ja raportin kirjoittaminen oli suurimmaksi osaksi helppoa, kun sain aluksi hyvät ohjeet. Ongelmatilanteitakin tuli, mutta niihin sain apua ohjaavalta opettajalta sekä Metsähallitukselta. Sain kävijätutkimuksen loppuraportin valmiiksi aikataulun mukaisesti, jonka jälkeen olen pieniä korjauksia ohjeistuksen mukaan tehnyt. Tämän opinnäytetyön myötä olen oppinut paljon uutta, sillä aiemmin minulla ei ollut minkäänlaista kokemusta kävijätutkimuksen tekemisestä. Tämän ja aiheeni mielekkyyden vuoksi olen tyytyväinen tekemääni raporttiin.

Tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuudessa esimerkiksi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston tupien, reitistöjen sekä palveluiden huoltotoimenpiteiden ja työresurssien käytön suunnittelussa. Tutkimuksen mukaan kävijät olivat tyytyväisiä melkein kaikkiin alueen palveluihin. Tästä huolimatta kuluvien rakenteiden, kuten reittimerkkien, polkujen, tulentekopaikkojen, tupien ja käymälöiden kunnossapitoon kannattaisi panostaa tulevaisuudessa, sillä niiden asianmukainen kunnossapito ja huolto lisäävät palveluiden turvallisuutta ja siisteyttä, jotka vaikuttavat kävijöiden mielikuvaan alueesta ja haluun palata uudestaan.

Kiitokset

Kävijätutkimusaineiston keruuseen ja tallentamiseen osallistui 16 henkilöä. Aineiston keräämiseen osallistui keväällä harjoittelijoita Levi Instituutista ja Lappian ammattiopistosta. Kesäaineiston määrä on kattava, josta kiitokset Marja Lahdelle, Timo Leppäselle, Janne Vaittiselle ja Hanna Stöckellille. Kiitos myös Sulkavan Pekalle ja Erkkosen Jolille asiantuntevasta ohjauksesta sekä erityisesti Krista Rantatalolle tämän raportin kirjoittajalle.

Erittäin suuri kiitos Tunturi-Lapin osaamiskeskuksen Ruralpolis-hankkeelle sekä haastatteluihin vastanneille Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kävijöille arvokkaista tiedoista alueen kehittämiseksi.

LÄHTEET

Haaga-Perho tutkimuspalvelut. 2010. Ylläs Green DMN Asiakastyytyväisyystutkimus Joulukuu-Kevät 2010.

Kalliola, R. 1954. Matkailu ja retkeily luonnonsuojelun näkökulmasta. Suomen Luonto 13: 9-22.

Kangas, J. & Naskali, A. 2001. Metsien käyttö ja merkitys nykyään Suomessa. Teoksessa J. Kangas & A. Kokko (toim.) Metsien eri käyttömuotojen arvottaminen ja yhteensovittaminen. Kannus: Gummerus Kirjapaino Oy, 25-27.

Karjalainen, E. & Sievänen, T. 2001. Virkistysympäristön laatu. Teoksessa J. Kangas & A. Kokko (toim.) Metsien eri käyttömuotojen arvottaminen ja yhteensovittaminen. Kannus: Gummerus Kirjapaino Oy, 92.

Kuusisto, A. & Taskinen, K. 2003. Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristöstä. Teoksessa A. Kuusisto (toim.) Ylläs-Aakenuksen alueen kävijät. Rovaniemi: KL-KOPIO OY, 36.

Lapin liitto 2011. Kansallispuistot. Hakupäivä 2.2.2011
http://www.laplandfinland.com/Suomeksi/Tietoa_Lapista/Luonto/Kansallispuistot.iw3.

Matkailun edistämiskeskus 2010. TEM:in matkailualan toimialaraportti julkistettu ó Odotukset matkailussa toiveikkaat. Hakupäivä 8.12.2010
http://www.mek.fi/W5/mekfi/index.nsf/%28Pages%29/TEM_Toimialaraportti?opendocument&np=F.

Metsähallitus 2004. Kestävän luontomatkailun periaatteet luonnonsuojelualueilla. Hakupäivä 12.4.2011
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa.fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueidenhoitojakaytto/Virkistyskayttojaluontomatka-lu/Kestavanluontomatka/Sivut/Kestavanluontomatka-luontomatkailunperiaatteetluonnonsuojelualueilla.aspx>.

Metsähallitus 2008: Pallas-Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunitelma. Hakupäivä 8.12.2010 http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/pdf/luo/c36_teksti.pdf.

Metsähallitus 2010a. Kansallispuistot ovat luontoaarteitamme. Hakupäivä 2.2.2010
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa.fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Sivut/Kansallispuistotovatluontoaarteitamme.aspx>.

Metsähallitus 2010b. Sipoonkorvesta kansallispuisto. Hakupäivä 10.3.2011. <
<http://www.metsa.fi/SIVUSTOT/METSA/FI/LUONNONSUOJELU/SUOJELUALUEET/KANSALLISPUISTOT/SIPOONKORPI/Sivut/Sipoonkorpi-tietoa.aspx> >.

Metsähallitus 2010c. Selkämerelle perustettu Suomen suurin mereinen kansallispuisto. Hakupäivä 10.3.2011.

<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Selkameritietoa/Sivut/Selkamerellesuunniteltukansallispuisto.aspx> .

Metsähallitus 2010d. Metsähallituksen kansallispuistojen käyntimäärät 2001-2010. Hakupäivä 2.2.2011

<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Asiakastieto/Kayntimaarat/Kansallispuistotyhteensa/Sivut/Kansallispuistotyhteensa.aspx>.

Metsähallitus 2010e. Suomen kansallispuistot pinta-alan, perustamisvuoden ja käyntimäärän mukaan. Hakupäivä 2.2.2011

<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Sivut/Kansallispuistotaulukot.aspx>.

Metsähallitus 2010f. Pallas-Yllästunturin kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma. Hakupäivä 23.7.2010 <http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/pdf/luo/c85.pdf>

Metsähallitus 2011a. Kansallispuistot. 26.1.2009. Hakupäivä 2.2.2011. <http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=100>.

Metsähallitus 2011b. Lemmenjoen kansallispuisto. 21.1.2011. Hakupäivä 3.2.2011. <http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=198>.

Metsähallitus 2011c. Urho Kekkosen kansallispuiston kävijätuskimus 2010.

Metsähallitus 2011d. Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2010.

Pekurinen, M. 1997. Sivistys velvoittaa. Julkaisussa: Roiko-Jokela, M. (toim.). Luonnon ehdoilla vai ihmisen arvoilla. Atena Kustannus, Jyväskylä. s. 129-165.

Pouta, E & Sievänen, T. 2001. Virkistyskäyttö Suomessa. Teoksessa J. Kangas & A. Kokko (toim.) Metsien eri käyttömuotojen arvottaminen ja yhteensovittaminen. Kannus: Gummerus Kirjapaino Oy, 52-55.

Saarinen, J., Jortikka, S. & Virtanen, E. (toim.). 2000. Luonto, matkailu ja luonnonsuojelu. Metsätutkimuslaitoksen tiedonantoja 760: 13-15.

Saastamoinen, O., Lovén, L. & Sievänen, T. 2000. Nature-based tourism in forested North-Europe ó case of Finland. Teoksessa L. Lovén (toim.) Responsible Nature Tourism. Joensuu: Finnish Forest Research Institute, Research Papers 792: 7-17.

Sievänen, T. 2001. Luonnon virkistyskäytön laajuus ja arviointi. Teoksessa Kangas, J. & Kokko, A. (toim.). Metsän eri käyttömuotojen arvottaminen ja yhteensovittaminen. Kannuksen tutkimusasema: Gummerus Kirjapaino Oy, 40-43.

Sievänen, T. 2001. Virkistyskäytön käsitteet ja tutkimus. Teoksessa J. Kangas & A. Kokko (toim.) Metsien eri käyttömuotojen arvottaminen ja yhteensovittaminen. Kannus: Gummerus Kirjapaino Oy, 40.

Sulkava, P., Hatanpää, M. & Ollila, E. 2007: Pallas-Öunastunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2003. Hakupäivä 22.11.2010

<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/SiteAttachments/PallasOunastunturinkavijatutkimus2003.pdf>.

Syörinki, N. 1957. Matkailu ja luonnonrikkauksien suojele. Suomen Luonto 16: 1-3.

Vaittinen, J. 2011. Retkeilyreittien kuluminen Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja kävijöiden suhtautuminen maaston kulumiseen

Ympäristöministeriö. Suojeleohjelmien ja ópäättösten toteuttamistilanne. 5.8.2010. Hakupäivä 2.2.2011. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1748&lan=fi>.

LIITTEET

LIITE 1. Pallas-yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimuksen 2010 otantakehikko

Paikka	Kohde-ryhmä	Arvioitu kävijämäärä tutkimusjakson (22.2. - 22.10.) aikana	Havainnot (tavoite)	Keruu-päiviä yhteensä	Keruu-päiviä talvi	Keruu-päiviä kesä
1) Pyhäkero	Kaikki	18000	128	16	8	8
2) Hannukuru	Kaikki	20000	80	10	5	5
3) Montellinmaja	Kaikki	40000	96	12	6	6
4) Pallaslaavu, lk	Kaikki	55000	112	14	7	8
5) Mustav. Porokämpä	Kaikki	12000	24	3	2	1
6) Keimijärvi	Kaikki	8000	48	6	3	3
7) Mäntyrova	Kaikki	12000	32	4	2	2
8) Punainen hiekka (kesä)	Kaikki	3000	24	3	0	3
9) Nammalakuru	Kaikki	30000	80	10	5	5
10) Sioskuru (talvi)	Kaikki	15000	32	4	4	0
11) Sarvijärvenlaavu (talvi)	Kaikki	5000	32	4	4	0
12) Vuontisjärvi sie. (talvi)	Kaikki	3000	40	5	5	0
13) Hietajärvi (kesä)	Kaikki	3000	48	6	0	6
14) Pallasjärvi	Kalastajat	3000	24	3	0	3
yht.		(227 000)	800	100	51	50
15) Kahvikeidas	Kaikki	50000	170	16	10	6
16) Latvamaja	Kaikki	80000	200	20	12	8
17) Kesänkijärvi laavu	Kaikki	60000	240	20	12	10
18) Varkaankuru (kesä)	Kaikki	15000	156	13	0	14
19) Kotamaja	Kaikki	30000	100	10	6	4
20) Pyhäjärvi(at talvi,p kesä)	Kaikki	15000	66	8	5	3
21) Peurakaltio	Kaikki	7000	56	7	4	3
22) Totovaara	Kaikki	8000	56	7	4	4
23) Tulivuoripuisto (kesä)	Kaikki	3000	45	7	0	7
24) Pahtavuoma (kesä)	Kaikki	1000	15	3	0	3
25) Tammitupa (talvi)	Kaikki	4000	56	7	7	0
26) Linkukero (kesä)	Kaikki	2000	40	3	0	3
27) Äkäsmylly (kesä)	Kaikki	3000	15	2	0	2
yht.		(285 000)	1200	123	60	67
Yhteensä		512 000	2000	228	111	117

**LIITE 2. Aineiston keruu aikataulu
helmikuu 2010**

<i>päivä</i>	ma 22.2.	ti 23.2.	ke 24.2.	to 25.2.	pe 26.2.	la 27.2.	su 28.2.
<i>paikka</i>	17	4	17	16/28	ei kerätä	19	ei kerätä
<i>kello</i>	ip	ap	ap	ap			
<i>tavoite</i>	12	8	12	8			
<i>kpl</i>	16	5	13	10	0	1	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							45

maaliskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 1.3.	ti 2.3.	ke 3.3.	to 4.3.	pe 5.3.	la 6.3.	su 7.3.
<i>paikka</i>	28	17/16	4/28/19	17/16/22	15	16/22	ei kerätä
<i>kello</i>	ap	ip/ip	ip/ip	ip/ip	ap	ap	
<i>tavoite</i>	8	8/8	8/8	12/8/8	8	12	
<i>kpl</i>	2	22	18	28	15	19	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							104

maaliskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 8.3.	ti 9.3.	ke 10.3.	to 11.3.	pe 12.3.	la 13.3.	su 14.3.
<i>paikka</i>	6/28	4/3/9/16 /17	20/7/5/1 5	19/17/1	15/22/2/ 9	28/17	ei kerätä
<i>kello</i>	ip/ap	ap/ip	ip/ap	ap/ip	ip/ap	ip	
<i>tavoite</i>	8/8	11/12	8/8	8/10	8/8	8	
<i>kpl</i>	11	43	44	52	36	2	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							188

maaliskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 15.3.	ti 16.3.	ke 17.3.	to 18.3.	pe 19.3.	la 20.3.	su 21.3.
<i>paikka</i>	7	15/3/11/ 4	1	28/12/4	3/9	2	17
<i>kello</i>	ap	ip/ap	ip	ap/ip	ap/ip		
<i>tavoite</i>	12	8/10	8	12/8	8/8		
<i>kpl</i>	13	13	33	11	16	4	1
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							91

maaliskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 22.3.	ti 23.3.	ke 24.3.	to 25.3.	pe 26.3.	la 27.3.	su 28.3.
<i>paikka</i>	17/6/32/ 4/9	17/1/10/ 2	16/2/3	19/20/5/ 2/3	15/17	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>	ip/ap	ip/ip	ip/ip	ap/ap	ap/ip		
<i>tavoite</i>	8/8	8/8	11/8	11/12	8/8		
<i>kpl</i>	37	32	44	41	44	7	1
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							206

maalis-huhtikuu 2010

<i>päivä</i>	ma 29.3.	ti 30.3.	ke 31.3.	to 1.4.	pe 2.4.	la 3.4.	su 4.4.
<i>paikka</i>	19/22/16 /28	22/15/17 /6/7	20/19/17 /4	16/32/7/ 4	6/2/9	17/10/1	15
<i>kello</i>	ip/ip	ap/ap	ap/ap	ap/ip	ip/ap	ap	ap
<i>tavoite</i>	12/8	8/8	8/10	8/8	8/8	12	8
<i>kpl</i>	53	64	78	33	43	34	23
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							328

huhtikuu 2010

päivä	ma 5.4.	ti 6.4.	ke 7.4.	to 8.4.	pe 9.4.	la 10.4.	su 11.4.	
paikka	9/2/17/1 6	25/19/2/ 22	21/20/31 /2	10/22/3/ 2	16/32/2	ei kerätä	15/1/2	
kello	ip/ap	ap/ap	ap/ap	ip/ap	ap/ap		ip	
tavoite	8/8	8/8	11/8	10/8	8/8		8	
kpl	35	46	48	39	26	1	23	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								218

huhtikuu 2010

päivä	ma 12.4.	ti 13.4.	ke 14.4.	to 15.4.	pe 16.4.	la 17.4.	su 18.4.	
paikka	20/9/25	25/9/3/1 9/2	21/15/11	20/16/3/ 9	15/17/2/ 7	14/9/2/3	2	
kello	ip/ap	ap/ip	ip/ip	ap/ap	ap/ip	ip		
tavoite	8/8	8/8	12/12	12/10	12/8	8		
kpl	28	54	49	49	33	9	3	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								225

huhtikuu 2010

päivä	ma 19.4.	ti 20.4.	ke 21.4.	to 22.4.	pe 23.4.	la 24.4.	su 25.4.	
paikka	16/25/4	20	17/16/11 /32	10/4	ei kerätä	2	3	
kello	ip	ap	ap/ip	ap				
tavoite	8	12	8/12	11				
kpl	41	14	27	11	1	2	2	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								98

huhtikuu 2010

päivä	ma 26.4.	ti 27.4.	ke 28.4.	to 29.4.	pe 30.4.	la 1.5	6.5	
paikka	ei kerätä	1/4/15	ei kerätä	ei kerätä	17	ei kerätä	ei kerätä	
kello		ip			ip			
tavoite		8			10			
kpl	0	16	0	0	21	1	1	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								39
Kerätyt lomakkeet talvi yhteensä, kpl								1542

kesäkuu 2010

päivä		ti 1.6.	ke 2.6.	to 3.6.	pe 4.6.	la 5.6.	su 6.6.	
paikka			17	15/18	28	ei kerätä	ei kerätä	
kello			ip	ip	ap			
tavoite			12	11	11			
kpl			3	2	1	1	0	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								7

kesäkuu 2010

päivä	ma 7.6.	ti 8.6.	ke 9.6.	to 10.6.	pe 11.6.	la 12.6.	su 13.6.	
paikka	ei kerätä	ei kerätä	4	5	22/4	3/9	ei kerätä	
kello			ip	ip	ap	ap/ip		
tavoite			8	8	8			
kpl	0	0	2	0	25	5	0	
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>								32

kesäkuu 2010

päivä	ma 14.6.	ti 15.6.	ke 16.6.	to 17.6.	pe 18.6.	la 19.6.	su 20.6.
paikka	6	26/23/6	31/11/17	31/11/17	11/4	ei kerätä	ei kerätä
kello	ap	ip	ap/ip	ap/ip	ip		
tavoite	8	6	8	11	8		
kpl	1	15	12	12	14	0	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							54

kesäkuu 2010

päivä	ma 21.6.	ti 22.6.	ke 23.6.	to 24.6.	pe 25.6.	la 26.6.	su 27.6.
paikka	1	1/15	17/10	2/19	3	ei kerätä	ei kerätä
kello	ap	ap	ap	ip	ap		
tavoite	11	8	8	8	8		
kpl	4	12	12	5	6	2	5
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							46

kesä-heinäkuu 2010

päivä	ma 28.6.	ti 29.6.	ke 30.6.	to 1.7.	pe 2.7.	la 3.7.	su 4.7.
paikka	37/4	18	ei kerätä	ei kerätä	8/14/1	3	ei kerätä
kello	ap	ip			ip	ap	
tavoite	8	10			11	8	
kpl	8	7	0	0	16	10	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							41

heinäkuu 2010

päivä	ma 5.7.	ti 6.7.	ke 7.7.	to 8.7.	pe 9.7.	la 10.7.	su 11.7.
paikka	18	19/13	17/35	20/23/26	1/25/20/ 31	18	15
kello	ap	ip	ap	ip	ip	ap	ip
tavoite	12	10	10	6	8	11	11
kpl	9	4	4	12	24	7	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							60

heinäkuu 2010

päivä	ma 12.7.	ti 13.7.	ke 14.7.	to 15.7.	pe 16.7.	la 17.7.	su 18.7.
paikka	10/18	9/20/22	13	19/5/3/8	ei kerätä	2/5/6	11
kello	ip	ap	ap	ip	ap	ip	ip
tavoite	11	8	8	10	8	8	11
kpl	14	19	1	40	1	21	13
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							109

heinäkuu 2010

päivä	ma 19.7.	ti 20.7.	ke 21.7.	to 22.7.	pe 23.7.	la 24.7.	su 25.7.
paikka	15	29/39	36/17/31	13	18/4/14	18	1
kello	ap	ip	ip	ip	ap	ip	ap
tavoite	8	8	8	8	8	11	8
kpl	0	20	19	0	10	12	23
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							84

heinä-elokuu 2010

päivä	ma 26.7.	ti 27.7.	ke 28.7.	to 29.7.	pe 30.7.	la 31.7.	su 1.8.
--------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	---------

<i>paikka</i>	23/20/37 /9	18/2/3/9	10/33/31 /18	1/15/21	17/14	1/8	20
<i>kello</i>	ip	ap	ap	ap	ap	ip	ap
<i>tavoite</i>	6	8	10	12	12	8	6
<i>kpl</i>	26	32	23	10	14	11	15
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							131

elokuu 2010

<i>päivä</i>	ma 2.8.	ti 3.8.	ke 4.8.	to 5.8.	pe 6.8.	la 7.8.	su 8.8.
<i>paikka</i>	20/8/13	1/20	ei kerätä	2	18	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>	ap	ap		ap	ap		
<i>tavoite</i>	8	8		8	11		
<i>kpl</i>	24	29	0	5	17	1	1
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							77

elokuu 2010

<i>päivä</i>	ma 9.8.	ti 10.8.	ke 11.8.	to 12.8.	pe 13.8.	la 14.8.	su 15.8.
<i>paikka</i>	ei kerätä	3	10/17	1/23/26/ 20	35	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>		ap	ip	ap	ap		
<i>tavoite</i>		8	8	8	4		
<i>kpl</i>	2	23	16	36	9	2	1
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							89

elokuu 2010

<i>päivä</i>	ma 16.8.	ti 17.8.	ke 18.8.	to 19.8.	pe 20.8.	la 21.8.	su 22.8.
<i>paikka</i>	ei kerätä	9/17	ei kerätä	3/5/41/1 5	8/1/4	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>		ap		ip/ap	ap/ip		
<i>tavoite</i>		8		8	8		
<i>kpl</i>	2	25	5	50	22	2	1
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							107

elokuu 2010

<i>päivä</i>	ma 23.8.	ti 24.8.	ke 25.8.	to 26.8.	pe 27.8.	la 28.8.	su 29.8.
<i>paikka</i>	31/10	2/4/18	41	ei kerätä	6/5/19	1/18	ei kerätä
<i>kello</i>	ip	ip	ap		ip	ip	
<i>tavoite</i>	12	8	8		8	8	
<i>kpl</i>	37	41	9	1	38	22	3
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							151

elo-syyskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 30.8.	ti 31.8.	ke 1.9.	to 2.9.	pe 3.9.	la 4.9.	su 5.9.
<i>paikka</i>	36	19/23	ei kerätä	27/21	9	ei kerätä	17
<i>kello</i>	ap	ip		ap	ip		ip
<i>tavoite</i>	8	8		8	8		10
<i>kpl</i>	6	17	0	23	19	7	16
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							88

syyskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 6.9.	ti 7.9.	ke 8.9.	to 9.9.	pe 10.9.	la 11.9.	su 12.9.
<i>paikka</i>	22	18/2/4	9	1/26/20/ 13/41/31	13/41/31	ei kerätä	ei kerätä

				4	/15		
<i>kello</i>	ip	ip/ap	ip	ip	ap		
<i>tavoite</i>	8	11	5	8	8		
<i>kpl</i>	12	45	17	40	52	8	24
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							198

syyskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 13.9.	ti 14.9.	ke 15.9.	to 16.9.	pe 17.9.	la 18.9.	su 19.9.
<i>paikka</i>	7/41	2/7/19	9/4	17/19/35	15/14	ei kerätä	41/8
<i>kello</i>	ap	ap/ip	ip	ap	ap		ip
<i>tavoite</i>	5	8	10	11	11		8
<i>kpl</i>	17	52	15	19	23	0	17
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							143

syyskuu 2010

<i>päivä</i>	ma 20.9.	ti 21.9.	ke 22.9.	to 23.9.	pe 24.9.	la 25.9.	su 26.9.
<i>paikka</i>	23/20/24 /5/3	6/36/17	41/18	4	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>	ap	ip	ap	ap			
<i>tavoite</i>	6	8	8	8			
<i>kpl</i>	37	21	14	5	1	0	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							78

syys-lokakuu 2010

<i>päivä</i>	ma 27.9.	ti 28.9.	ke 29.9.	to 30.9.	pe 1.10.	la 2.10.	su 3.10.
<i>paikka</i>	17	ei kerätä	18	4	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>	ip		ip	ap			
<i>tavoite</i>	10		8	8			
<i>kpl</i>	5	0	6	7	0	0	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							18

lokauu 2010

<i>päivä</i>	ma 4.10.	ti 5.10.	ke 6.10.	to 7.10.	pe 8.10.	la 9.10.	su 10.10.
<i>paikka</i>	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä	8	ei kerätä
<i>kello</i>							
<i>tavoite</i>							
<i>kpl</i>	0	1	0	0	0	8	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							9

lokakuu 2010

<i>päivä</i>	ma 11.10.	ti 12.10.	ke 13.10.	to 14.10.	pe 15.10.	la 16.10.	su 17.10.
<i>paikka</i>	4	5	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä	ei kerätä
<i>kello</i>	ip	ap					
<i>tavoite</i>	8	4					
<i>kpl</i>	5	1	0	0	1	0	0
<i>lomakkeet yhteensä, kpl</i>							7
<i>Kerätyt lomakkeet kesä yhteensä, kpl</i>							1529

Kerätyt lomakkeet yhteensä, kpl 3071

LIITE 3. Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Matkan pääkohde tai pääkohteet (Liite 3.)	
Ylläs	19
Levi	7
Kilpisjärvi	8
Norja	2
Hetta	2
Muonio	2
Tornionjokivarsi	3
Koitere, Jokkmokk	2
Ruotsi, Suomi, Norja	2
Jerisjärvi	1
Olos	1
Jockfall	1
Käynti Ruotsin puolella	1
Murtomaahiihto Ylläksen alueella, sukulaisten luona vierailu (Rovaniemellä)	1
Nord Kap	1
Luosto, Kilpisjärvi	1
Pohjoinen yleensä	1
Ruotsi, Pohjois-Norja	1
Jäämeri	1
Lappi, Tuntsa, Skaidijärvi	1
Kilpisjärvi, Tromssa	1
Tuntsa, Skaidijärvi	1
Lofotit, Kilpisjärvi	1
Lappi	1
Lappi, Pohjois-Norja	1
Ylläs, Levi, Saariselkä	1
Lkm	64

Matkan muita kohteita (Liite 4.)	
Levi	114
Ylläs	94
Kilpisjärvi	73
Pohjois-Norja	59
Olos	29
Äkäslompolo	25
Saariselkä	23
Hetta	23
Muonio	20
Ruka-Kuusamo	19
Särkitunturi	12
Kittilä	12
Rovaniemi	12
Inari	10
Pallas	10
Lemmenjoki	10
Jerisjärvi	9
Pyhä-Luosto	9
Pajala	8
Utsjoki-Kevo	8
Pohjois-Ruotsi	7
Saana, Mallan luonnonpuisto	7
Ylläsjärvi	5
Tornio	5
Ivalo	4
Sodankylä	4
Käsivarsi	4
Kolari	3
Kiilopää	3
Ylikyrö	3
Raattama	3
Kemijärvi	3
Oulu	3
Kemijärvi	3
Teuravuoma, Kurtakko	3
Oulu	3
Kalajoen hiekkasärkät	3

LIITE 4. Matkan muita kohteita

Vuokatti	2
Kautokeino	2
Lainion lumilinna	2
Torassieppi	2
Äkäs-Torniojoki	2
Iso Syöte	2
Pöyrisjärvi	2
Pöyrisjärven erämaa	2
Kuopio	2
Särkijärvi	2
Särestöniemi	2
Huippuvuoret	2
Pakasaivo	2
Koilliskairan kansallispuisto	2
Kiuaskero	2
Liepimä	1
Vuontispiirtti	1
Jämsä	1
Oulangan kansallispuisto	1
Ylimuoniossa mökillä	1
Kainuu, Pohjanmaa	1
Hailuoto	1
Kukkolankoski	1
Ruoppaköngäs	1
Sallatunturi	1
Posio	1
Tepasto	1
Miekojärvi	1
Riisitunturi	1
Aavasaksa	1
Pellossa	1
Petäjavesi	1
Keimiöjärvi	1
Äkässaivo	1
Kemi lumilinna	1
Kainuu, Itä-Lappi	1
Pello	1
Karesuando	1
Haaparanta	1

LIITE 5. Muut vierailukohteen Pallas-Yllästunturin kansallispuiston lähellä

Muu vierailukohde kansallispuiston lähellä	kpl
Äkäsmylly	77
Pakasaivo	47
Äkässaivo	28
Kolari	15
Kittilä	14
Raattama	7
Kuertunturi	6
Jeris	5
Lainio	5
Kuerlinkat	4
Hannukainen	4
Ylläslompolo	4
Särestöniemi	3
Äkäslompolo	3
Pello	3
Enontekiö	2
Aakenusjärvi	2
Pallasjärvi	2
Kurtakko, Telatie	3
Kumputunturi	2
Levijoki	2
Kilpisjärvi	2
Leppäjärvi	1
Luosu, eräpolku	1
Pajala	1
Särkijärvi	1
Saana	1

LIITE 6. Häiriö muu

Muu häiriötekijä

kahvion puute Nammalakurussa.

pakkanen

biojätettä ei kerätä

sää, hissit, asiakaspalvelu

latuja ei ole ajettu

liikaa rakentamista

kämpän lämmitys saunan lämpötilaan (Kutujärvi)

sumu, vesisade

ulkoilumahdollisuudet koiran kanssa

turhien julisteiden kiinnittäminen puihin Jeesus!

Jeesus pelastaa laput keloissa
latukone rikki
latujen mutkat
Iso-Ylläksellä liikaa uudisrakentamista
puutteellinen ruotsinkieli
liian paljon uutta rakentamista
Latvamaja epäsiisti
moottorikelkan jäljet ladulla
sää lämpenee liikaa
pankkiautomaatti tyhjä
miinavaroitus: valkoiset nenäliinat ladulla!
hoitamattomat ladut
ajamattomat ladut
latureitit ajamatta
reitit hoitamatta
kodan epäsiisteys
kelkkailu hiihtoladuilla
ajamattomat ladut
moottorikelkat Äkäslompolon lähellä
kelkkailu latu-uralla
P-alueiden vähyyys
ladut ajamatta vk 13
kelkkailu
omien jälkien siivouspuute
Postireitin puutteellinen merkkaus
tupia ei ollut siivottu
mönkijä ajelijat
ladut ei huollettu kaikkialle
latu Pyhäjärvi - Tammitupa alempi reitti puuttuu
latukahviloiden nuiva palvelu
latukahviloiden pitäjien vakavat naamat, ei ens. kerta
latujen aukaisu
Hangaskurun laavu
ihmisten roskien heittäminen
moottorikelkkailu mm. laduilla
moottorikelkat
latujen kunto
pilvinen sää
väliladut
moottorikelkat laduilla
sumu
latujen kunto
Kellokkaan lähistön kaavoitus

latumerkit tunturissa liian harvassa
moottorikelkat, Lapponia-hiihto
merkittyjen reitin puuttuminen
nenäliinat ladulla
tupia ei kaikki kävijät siivoa!
Sioskurun sotkuisuus, vessat suhteellisen huonot
irtokoira
hyönteiset
roskaaminen + epäsiisteys
hyttyset
opasteet lähtöpisteissä esim. Totovaara
jätehuolto
viitoitus voisi olla selkeämpi
pienet kalasaaliit
joidenkin roskaaminen
liikaa mökkejä
reittikarttojen puute
poron ulosteet ladulla
parit appelsiininkuoret
poron ulosteet
poronpaskat ladulla
latujen kunto: uutta lunta, latukone rikki
saunamaksu
melu
liikaa rakennetaan, on kohta kaupunki
huono keli
poronpaskat ladulla -->menee rikki
poronpaska
porot ladulla
ladun kuluneisuus
poron papanat
ruotsinkielinen haastattelulomake puuttuu
ruotsinkieliset kyltit puuttuvat
ruotsinkielinen opastus ja kyltit puuttuvat
koiran ulosteet
poron jätökset ladulla
lankkujen liukkaus
ruokavesi
hyttyset
huonot opasteet
kelkkailu laduilla
nuotiopuut liian isoja

porot
Tappurin mökkirakentaminen
roskien jätö tuville
jotkut wc:t epäsiistejä
pitkospuut Ketomella-Tappuri
pitkospuiden huono kunto
hiekkaa ladulla
kaatuneet puut pitkospuilla
hyttyset
lahoja pitkospuita osittain
reitin kunto, ojanylityspaikat
kala ei syö
liian vähän laavuja
pitkospuita voisi olla enemmän
Pallashotellin laajennus!
Pallashotellin laajennus!
avohakkuut
mönkijät/jäljet
liian paljon rakennettu taloja
hyttyset
irtokoirat, useita
huolestuttaa palvelujen tulevaisuus
opasteet
vähän varaustupia
liika rakentamista
sade
puut polulla, rikkinäiset pitkospuut
huonot opasteet Aakenus, Ylläs, Kiirunan kieppi
local people with ATV's
kotien, laavujen ja tupien siisteys
pitkospuut liukkaita
huonokuntoiset pitkospuut
mönkijän jäljet
koirat
pitkospuiden huono kunto
nuotiopaikkojen vähyys
hotellit kiinni
väärä kämppien valtaustapa
polkujen huono käveltävyyys
epäsiisti wc

LIITE 7. Miten odotukset ylittyivät

Miten odotukset ylittyivät	kpl
----------------------------	-----

Maisemat olivat hienommat kuin odotettiin	64
Hieno sää, ruskaakin näkyvissä	39
Hyvin	32
Luonto/maisemat ylittivät odotukset	19
Hyvät reitit ja mielenkiintoiset luontopolut, opasteet	8
Erittäin hyvin	6
Luonnon kauneus ja monipuolisuus ylitti odotukset	4
Rauhallisuus, ei liikaa ihmisiä	4
Ruska kauniimpi kuin osasin odottaa	4
Ruska oli todella kaunis	4
Ei ylittynyt	3
Enemmän autiotupia kuin oletin, hienommat maisemat	3
Luonnon rauhallisuus, hiljaisuus	3
Luonto oli vieläkin upeampaa kuin muistin	3
Marjoja poimittavana yllin kyllin	3
Autiotuvat erittäin hyvin varustettuja, todella positiivista!	2
Ei ruuhkaa reiteillä, kuten talvella joskus	2
Hyvä seura ja hyvät ilmat	2
Kaunista!	2
Mökki hyvä, ilmat upeat	2
Rakentamaton, rauhallinen, siisti, luonnonmukainen ympäristö	2
Siistit hyvät opasteet	2
Tuvat todella hyvin varustettuja!	2
Upeita uusia reittejä, autiotupia, luonto yllättää aina	2
Vuokratuvan taso ylitti odotukset	2
Maisemien monimuotoisuus	2
Mökkien siisteys ja taso	2
Reittien hyvä kunto	2
Sauna Hannukurussa oli aivan mahtava ekstrapalvelu	2
Sauna ja uinti Hannukurussa	2
Siisteys, polttopuut	2
Tulet valmiina!	2
Mukana olevat lapset jaksoivat odottaa paremmin	2
Kaunis luonto, rauha. Hiljaisuus	2
Luonnon suhteen! Ruska ihana	2
Aakenuksen reitin suokohdat	1
Aina kun saa yöpyä autiotuvassa	1
Aurinko on parasta keskellä yötäkin	1
Autiotupa ja nuotiopaikka löytyivät	1

Autiotupien varustus	1
Autiotuvat ja polttopuut olivat hyvät	1
Autonsiirtopalvelu Hetta-Pallas on kätevä ja helppo tapa "liikkua"	1
Ei odotuksia, tuttu paikka. Loistavaa!	1
Ei vielä mitenkään koska ei ole tullut kalaa riittävästi	1
En ole ennen käynyt, siihen nähden ylittyivät reippaasti	1
En osaa sanova	1
En tarvitse palveluita (kauppa), odotukset ylittyivät vaelluksilla	1
Ensikertalaiselle hieno reitti!	1
Hetan palvelualltius	1
Hienot tulipaikat ja laavut	1
Hotelli todella viihtyisä	1
Huolto pelaa hyvin, vesi, puut, yms.	1
Hyvä, lämmin ilma	1
Hyvät ilmat, ei hyttysiä	1
Hyvät merkit reiteillä (monta kilometriä kohteeseen)	1
Hyvät opasteet, siisteys. Hyvät kelit vaikka oli syyskuu	1
Hyvät pitkokset	1
Hyvät yöpymismahdollisuudet vaellusreitillä	1
Ihan odotusten mukaisesti kaikki on mennyt	1
Ihmeen paljon alkuperäistä luontoa, vaikka paljon tuhottu	1
Ilma oli paras mahdollinen, joten luonnossa liikkumisesta nautti todella	1
Itikoita vähemmän kuin pelkäsin	1
Järvessä oli vaahtopäitä ja suo oli todella märkä	1
Kaikki just kuin pitääkin	1
Kauniit maisemat	1
Kaunis ilma	1
Kaunis ruska. Luontopolkujen taulut	1
Keli oli hyvä, mikä auttoi	1
Kellokas oli uusi ja moderni. Näkyi paljon poroja	1
Kesäisin vaellusmahdollisuudet - talvikeskusmaine mielessä	1
Kivaa matkaseuraa	1
Kivaa oli	1
Kokemus oli mahtava!	1
Kokemus vastasi odotuksia	1
Kota oli positiivinen yllätys	1
Grillikota oli uskomaton (Tulivuoripuito)	1
Kuivat polttopuut	1

Kävelyreittejä enemmän kuin odotin	1
Kävijöitä ennakoitua enemmän	1
Laavujen ja muiden taukopaikkojen siisteys	1
Liian kaunista	1
Likimain odotukset toteutuivat. Joissakin vessoissa mitoitusongelmia. Uudistetut tuvat loistokunnossa	1
Lintuhavainnot: pulmunen, kiiruna ja pieksus	1
Loma oli onnistunut ja rentouttava	1
Luonnon ympäristö upea, hyttysiä kiitetävän vähän	1
Luonto alueella ja patikoinnista saamani kokemus oli aivan upea	1
Luonto on todella kaunis, ihana päästä pois kaupungista	1
Luulin, että täällä olisi enemmän metsää. Upeat tunturit!	1
Maaruskan kauneus	1
Maasto oli vaikeampi kuin luulin	1
Majoitus ylitti odotukset	1
Marjastuksen mahdollisuudet paremmat kuin odotin	1
Mukava oli teltailla Mustavaaran kämpän maisemissa	1
Mukava tutkija, joka haki ystävällisesti polttopuut nuotioon!	1
Mukavia ihmisiä taukopaikoilla	1
Mustikat olivat jo kypsiä	1
Mökkimajoitus oli huippuhalvalla	1
N. 2v poika pystyi liikkumaan reittiä hyvin (Varkaankurun Velhopolku)	1
Olen ylenpalttisen tyytyväinen Pallaksen luontokeskuksen palveluihin	1
Oli autiotupia	1
Oli osin hienompaa kuin odotin	1
On ollut ihanaa!	1
Onnistunut reissu kaikin puolin	1
Paikan tunnelma on aina yhtä ainutlaatuinen	1
Paljon lapsiperheille sopivia päiväretkiä	1
Polttopuut erinomaiset!	1
Punainen hiekka ei petä koskaan. Hyvä paikka	1
Rakkaani tuli entistä rakkaammaksi - häämatka	1
Reitistö, siisteys, tuvat yms.	1
Retkeilyreittien määrä	1
Riekkaja näkyi	1
Ruska oli parempi kuin huhu tiesi	1
Ruskan kauneus. Hyvät palvelut	1

Sain mitä odotin	1
Saunomis mahdollisuus Hannukurussa + yllättävän lämmin vesi	1
Seura oli upeaa	1
Sienten runsaus yllätti	1
Siisteys, mökkien varustelu	1
Sioskurun tuvan uusi kunto	1
Sään nopea vaihtelu toi jännitystä etenkin melontaan. Autiotuvat todella hienoja ja siistejä	1
Tammikuun vaelluksella löytämättä jäänyt Rautuojan tupa löytyi	1
Tapasin hienoja ihmisiä	1
Tarvitsemani palvelut lähellä	1
Taukotuvat olivat siistit. Hannukurun sauna	1
Tiedän, mitä voi odottaa, käynyt yli 20 v 2x vuodessa	1
Tilaa oli autiotuvissa	1
Tokittain poroja, kaveri tsekeistä	1
Tulentekopaikat ja laavut: laatu ja siisteys	1
Tuli lunta	1
Tupien varustelun suhteen ja jätteen lajittelun suhteen	1
Tuttu paikka, ei odotuksia	1
Tuvat, fyysinen ja henkinen tasapainon parantuminen	1
Tämä oli tutustumisreissu, ensi vuona uusiksi	1
Täällä on aina henkeäsalpaavaan kaunistaa, rauhallista ja mukavaa	1
Ukkonen	1
Upea fiilis	1
Upea sää, paljon mustikkaa	1
Upeat ilmat tähän asti!	1
Uuden wc-siisteys	1
Varaustupien hyvä varustelutaso ja laatu	1
Vastasivat odotuksia, vaikka odotukset olivat korkealla	1
Vesipääsky	1
Yhden päivän kokemuksella hyvin	1
Yllättävän hyvin perheen nuoret jaksivat vaelttaa!	1
Yllätyin positiivisesti lapsille suunnatun tekemisen määrästä	1
Lkm	349

LIITE 8. Mitkä uudet palvelut tai toiminnot sopisivat Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon

Mitkä uudet palvelut tai toiminnot sopisivat kansallispuistoon	kpl
Ei lisää palveluja puistoon	74
Ei osaa sanoa.	20
Ei lisää matkailurakentamista	8
Opastetut pitemmät ja lyhyemmät retket kesällä ja talvella	7
Uusia reittejä, leirivaihtoehtoja	5
Vesipaikat ja niiden opasteet -lisää	4
Hotellin kunnostaminen	3
Kalastusmahdollisuuksien parempi esiintuominen+tiedotus	3
Kasvien, lintujen ja sienien tunnistuskurssit ja retket.	3
Kellokkaan vanha eläin ja luonto esittely takaisin	3
Maastopyöräily puiston alueella.	3
Useampi sauna, varaussaunoja	3
Ei moottoreita maastoon	2
Hiljaisuuden rettiitit	2
Jätehuoltopiste Ounasjärven rantaan reitin alkupäähän	2
Kahvi ja ruoka palvelut	2
Kahvilapalvelut myös kesällä	2
Lisää opasteita poluille	2
Luonnonmukaisuus parasta!	2
Opastetut kierrokset esim. Kellokkaasta. Tiedotus esim. Kuukkelissa.	2
Uimapaikkoja	2
Joku pienen pieni kioskki, kahvila	2
Lisää latukahviloita, "hyviä" mökkejä	2
Aikuisten partiotoiminta.	1
Erätaitojen opetus.	1
Autiotuvat 4-8 hengen	1
Akvaariot jos olisi paikallista kalaa. Kalastusmuseo.	1
Vene Pyhäjärvelle	1
Ei liikaa kelkkailua ja meteliä, tuvat palveluineen oltava kunnossa, kalastus	1
Eläimet ja kuvauskohteet.	1
Elämyspaikkoja	1
Enemmän kalastusmahdollisuuksia pääreitillä	1
Enemmän kesäreittejä Vuontispirtin lähistölle	1
Enemmän koirapolkuja	1
Enemmän villieläimiä vrt. USA:n ja Kanadan luonnonpuistot.	1

Hartaus, kirkkomahdollisuus.	1
Helpompi linja-autoyhteys Pallas-Hetta välillä	1
Hotelli voisi olla auki, ravintola. Enemmän reittejä, ladut auki läpi vuoden	1
Hotellin caravanalue oli tosi huonossa kunnossa ja tuulisella paikalla. Sitä voisi remontoida (yleiset huoltorakennukset)	1
Hyvät uintimahdollisuudet järvessä.	1
Illaksi vuokrattavat saunat (helposti toteutettavissa).	1
Jäteasemat	1
Kahvion palautus Nammalakuruun	1
Kaikkien lakien kautta kulkeva reitti, seitsemän laen merkki.	1
Kanootteja/lauttoja	1
Kellokkaan näyttely voisi olla lapsiystävällisempi: täytettyjä eläimiä. Reittejä on hyvä olla paljon. Bussiyhteydet ruuhka-ajan ulkopuolella.	1
Kellokkaaseen eläinten jäljet ym. tunnistusmerkit selvästi esille niin että voi käydä katsomassa mitä luonnossa on nähnyt ja tunnistamassa mikä eläin on kyseessä.	1
Kelopenkki levähdykseen, jotain tietoa ao. luontoaiheesta matkan varrella. (Äkäsmylly)	1
Kesäkelkkarata.	1
Kesällä uimalaituri (Pyhäjärvi).	1
Kesäreitti mahdollisuuksia voisi olla enemmän	1
Kokemusperäiset kuva- ja kertomusluennot	1
Kotakahvila	1
Kuivat puut/roskat pois	1
Käsidesi	1
Laavakivinäyttely.	1
Laavut	1
Lapsille ehkä vielä jotain.	1
Lapsille lyhyen matkan päässä olevia autiotupia/kota kohteita. Liikuntaesteisille mahdollisuus päästä tunturiin.	1
Laskettelurinteitä lisää. On hassua että rinteitä on vähän ja ne loppuvat jo puolen mäkeen.	1
Leirintäalue	1
Liikennöinti autottomille muu kuin kallis taksi	1
Lisää kävelyreittejä, latoja, majoitusta	1
Lisää leirikouluja.	1
Luonto on kaikki!	1
Luonto riittää!	1

Luontoa lähellä olevat palvelut riittävät, ei isoja kokonaisuuksia	1
Luontopolut myös Tulivuoripuistoon.	1
Lyhyet pistoreitit; paketti, johon sis. kuljetus Helsingistä. Yksi kioski. Tolppiin esim. 1 km välein rinkan nojaus/selän lepuutuspaikka ilman, ettei tarvitse ottaa rinkkaa pois selästä. Mahdollisen kioskin tai saunan yhteyteen saman palvelutarjoajan hieronta ja mutahoito tms. palvelu.	1
Maastokartat, opasteet, luontotaulut (mikä kasvi maastossa jne.)	1
Maastopyöräily esim. Ylläksen latuverkostossa, pohjoisessa Tappurin alueella. Maastopyöräily ei kuluta yleisesti kuvitellulla tavalla maastoa. Toisin kuin kävelijät, maastopyöräilijät pysyvät aina polulla. Tuskin maastopyöräily myöskään hallitsemattomaksi räjähtää --> merkityt reitit. Uusi nuorten ryhmä, joka ei kävelen retkeile, tulisi tutustumaan luontoon.	1
Maastopyöräily retket + vuokraus	1
Mahdollisimman paljon koskematonta luontoa säilytettävä tuleville sukupolville liittyvät.	1
Majoitustiloja ja luontonäyttelyitä voi isontaa.	1
Matkailuvaunu ja -autoparkit patikka-kohteisiin ja syyslomalaisten (koululaiset viikot 42-44) palveluiden kehittämisen: patikkareitit kuntoon.	1
Merkityt hiljaiset paikat	1
Merkityt maastopyöräreitit olemassa olevassa reittiverkostossa.	1
Moottorittomat vaihtoehdot.	1
Muutamia kotia/laavuja lisää ja ruokakioski, polkujen soraamisen/tasoittaminen	1
Mökki majoitus palveluita	1
Nostalgia-historiaa, satuja, legendoja hinta-laatu -suhde sopivaksi, perheiden kukkaroon mahtuvaksi.	1
Ohjatut linturetket/muut luonnontuntemusta lisäävät retket. Kimppakyytjärjestelyt reittien alku/loppupisteille, ettei retkeilijä olisi niin riippuvainen omasta autosta.	1
Ohjatut toiminnot pienimuotoisesti	1
Opasteet uusittava useammin.	1
Opasteet. Jätehuolto ja wc	1
Palveluja ja majoitusta esim. vuokra-kämpä koiran kanssa kulkeville. Kauppa joka olisi auki ma-su.	1
Paremmat bussiyhteydet	1
Paremmat julkiset liikenneyhteydet	1

Paremmat kalastusmahdollisuudet	1	Tunturikasvikurssi, -lintukurssi ja -retket	1
Paremmat murtomaahiihtoreitit/siis hoidetummat myös sesongin ulkopuolella	1	Tupakirjoissa voisi olla ympäristön lintuja, eläimiä, kasveja, yms. esiteltynä.	1
Paremmat opasteet, talvella latukahvilat	1	Työporukka-patikointi, kuntoremontti-patikointi.	1
Pesuvati mahdollisuus (padalla vesilämmitys mahdollisuus). Koiran kanssa liikkujille voisi kehittää palveluja - mahdollisuus vaikka yöpyä tuvissa tms.	1	Vaellusreittejä eri tuntuereille. 10-15 km ympyrälenkkejä.	1
Pidetään vanhat palvelut ja toiminnot laadukkaina ja ylläpidetään niitä. Liikuntarajoitteisille edes yksi kohtalainen reitti esim. kunnostetaan Ketomella-Tappuri reitti.	1	Vaeltamisedellytysten parantaminen	1
Pieni mutta laadukas hotelli, lisärakentamisen pitäisi huomioida luonto ja olla hillittyä ja sopia tyyliltään maisemaan.	1	Vanha Pallashotelli rakennettava uudelleen	1
Pienimuotoinen hotelli	1	Vanhusten ja liikuntarajoitteisten puistoon pääsyn mahdollistaminen	1
Pitkospuiden tilalle reittejä, joissa voisi sauvakävellä ja pyöräillä.	1	Wc-paperia voisi olla vessoissa mutta lienee toivoton järjestää.	1
Pitkospuita kunnostettaisiin useammin.	1	Virkistyskalastusalueiden lisääminen. Äkäslompolon kelkkareittien toteuttaminen.	1
Polkupyöräily	1	www-sivut: kuinka vaelletaan, kuinka kalastetaan jne.	1
Poroajelu	1	Vähän rakentamista vaativat luonto. Matkailu tms. opastuskeskusten yhteyteen.	1
Punaisen hiekan autiotuvan kaasuhelolan nupit	1	Yksittäisiä tunturimajoja voisi olla. Ei tarvitse olla tietä.	1
Puraa kuluneille poluille	1	Ylläksen alueelle jokin varaustupa lisää.	1
Pyöräilyreitit, talviulkoilureitit	1	Ylläs-Pallas pitää saada kuntoon	1
Päämäärissä halvat/ilmaiset saunat, ei kuitenkaan keskellä reittejä, kuten tuvissa	1	Ympyrälenkit. Hyvin rakennetut polut (kuten Varkaankuru) joilla vanhemmat ihmiset pääsevät kulkemaan	1
Ratsastusretket	1	Lkm	270
Ratsastusvaellukset	1		
Reitin (Ylläs-Levi) varrella WC:tä, jotka auki myös kesällä.	1		
Roskaton retkeily - jäteastiat pois	1		
Ruokakauppa (pieni), kiosk, kahvila	1		
Saunoja lisää, suurempi mökki	1		
Selkeämmät kilometritaulut	1		
Selkeämpi kesäreittikartta.	1		
Selkeät taskukokoiset kartat	1		
Street view-reiteistä, Rinkan ripustus puut, kylpytynnyri saunan yhteyteen, kioskipalvelut	1		
Sähkö, mönkijäkyyti koko alueen läpi	1		
Säilytetään luonto luontona. Hiekkateistä pitäisi huolehtia paremmin.	1		
Taideleirit.	1		
Talkoot (ennallistamista, luonnonhoitoa tms.)	1		
Tarpeeksi palveluita, eikä niitä kaipaakaan lisää.	1		
Kasvien ja eläinten tarkkailupaikkoja	1		
Tunturikahvila.	1		

LIITE 9. Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
ei määritelty	muu	Ei enää lisää palveluita
ei määritelty	muu	En kaipaa Pallakselle Levin tms. tasoisia palveluja.
ei määritelty	muu	Haemme retkeilymahdollisuuksia ja luonnonrauhaa.
ei määritelty	muu	Ei lisää palveluita
ei määritelty	muu	Jäähyväiskäynti vanhassa Pallas-hotellissa sen tuhoamista valtioneuvoston ja eduskunnan suosiollisella tuella. ja samalla näytin paikkoja lapselle, joka ensin kertaa tunturilapissa.
ei määritelty	muu	Ehdoton EI Pallas-hotellin laajennushankelle!
ei määritelty	muu	Lapsille sopivia lyhyen matkan päässä olevia yöpymispaikkoja on vähän. olisi mukava jos pienet erillään olevat autiotuvat pidettäisiin kunnossa ja säilytettäisiin seuraaville sukupolville. ketomella-tappuri retkeilyreitit voisi kunnostaa. se on ainoa "helpohko" reitti tunturiin, koska siinä ei ole jyrkkiä nousuja. nammalan-kurun ja hannukurun maastossa luonnonrauha on kaukana, koska suurin isa retkeilijöistä massaantuu niihin ->ei houkuta luonnonrauhaa hakevaa
ei määritelty	muu	Paljon kaatuneita puita poluilla, jolloin polkuja tulee monia.
ei määritelty	muu	Ei Pallashotellin laajennukselle; vanhaa on korjattava. muutoin mahtava kokemus.
ei määritelty	kehittämisehdotus	Kesänkijärvenpää kaipaa talvella lisää parkkipaikkoja
ei määritelty	kehittämisehdotus	Kävijätutkimus myös ruotsin kielellä, kiitos!
ei määritelty	kehittämisehdotus	Opastetauluja paikallisista kasveista ja linnustosta. Ehkä historiaa mm. tapahtumista, vanhoista puista yms.
ei määritelty	kehittämisehdotus	Lisää leirikouluja
ei määritelty	kehittämisehdotus	Ei kiitos mitään uutta, vähän "peruskojausta" vain, että kaikki sujuu jatkossakin hyvin
ei määritelty	kehittämisehdotus	Polkujen varrella voisi olla km-tolppia
ei määritelty	kehittämisehdotus	Ehkä lisää opastettuja luonto-/patikkaretkiä
ei määritelty	kehittämisehdotus	Opasteet teiltä merkityille reiteille voisivat olla paremmat=mistä polku alkaa? parannuksia edelliskertoihin, kiitos!
ei määritelty	kehittämisehdotus	Tauko-/nuotiopaikkoja voisi olla enemmän Hetta-Pallas välillä.
ei määritelty	kehittämisehdotus	Pieni kauppa Pallashotellin yhteydessä olisi kiva
ei määritelty	kehittämisehdotus	Kellokkaan vanha eläin/luontonäyttely takaisin
ei määritelty	kehittämisehdotus	Eläimet ja kuvauskohteet sopisivat kansallispuistoon
ei määritelty	kehittämisehdotus	Kasvien ja sienien tunnistuskurssit Ylläkselle
ei määritelty	kehittämisehdotus	Nettisivuilla voisi olla ohjeita enemmän tunturissa ääriolosuhteissa toimimiseen.
ei määritelty	valitus	Ketomella-Tappuri pitkospuut ovat huonossa kunnossa.
ei määritelty	valitus	Pitkospuut välillä Ketomella-Tappuri olivat huonoja.
ei määritelty	valitus	Ketomella-Tappuri pitkospuut olivat pahassa kunnossa.
ei määritelty	valitus	WC-istuin liian korkealla ja reikä liian kaukana ja kansi liikkuu - Suaskuru pahin.
ei määritelty	valitus	Muovi- ja foliojätteiden jättäminen tulisijoihin sekä ylenmääräinen metelöinti tuvissa häiritsevät.
ei määritelty	valitus	Vessojen istumakorkeudet voisi sovittaa paremmin kun ei riitä pituus jaloissa penkin ja jalkatuen väliin.
ei määritelty	kehu	Luonto oli upeampaa, kuin mitä muistin

ei määritelty	kehu	Hyvä näin!
ei määritelty	kehu	Tässä muodossa kaikki hyvin
ei määritelty	kehu	Tää on just hyvä
ei määritelty	kehu	Kiitos mukavalle haastattelijalle!
ei määritelty	kehu	Hyvää on se, ettei täällä voi ajella mönkijöillä yms. Hannukurun sauna oli jo luksusta.
ei määritelty	kehu	Hienoa hiljaisuutta, rauha, rinteessäkään ei ollut melua, musiikkia, upeat maisemat
ei määritelty	kehu	Ihana paikka
ei määritelty	ei määritelty	Juomaveden saannista olisi hyvä saada tarkkaa tietoa ennen vaellukselle lähtöä. Pallas Hotellista ei saanut juuri mitään tietoa; reittikarttaa, järjestyssääntöjä tms.
ei määritelty	ei määritelty	Pallaksella luontokeskus auki aika huonosti. Voisi olla jotain yhteistyötä sen vuoksi Pallas Hotellin kanssa. Pitkospuut huonossa kunnossa. Luonto aivan ainutlaatuinen ja luonnonrauha täydellinen.
ei määritelty	ei määritelty	Es gefällt uns sehr gut. Wir waten Paddeln auf dem Ounasjoki.
ei määritelty	ei määritelty	Pippovuoman suopolkua ei saa kierrättää Hietajärven kautta. Hietajärven luonto niin arkaa, ettei kestä suuria kävijämääriä. Maraston pitkospuut pitäisi kunnostaa
ei määritelty	ei määritelty	Kaksikielinen maa eli pitää olla ruotsinkielistä opastusta ja kylttejä, myös tämä tutkimus ruotsin kielellä.
ei määritelty	ei määritelty	Ketomella-Tappuri polku kuntoon. Isommat kunnostustyöt voisivat olla urakkapalkalla ja niissä pitäisi olla tulosvastuu. Rahaa voisi satsata tasapuolisesti kaikkiin kohteisiin. Huoltomiehet ovat parempia "tietolähteitä" kuin luontokeskusten henkilökunta. He käyvät kohteissa paikan päällä. Pienet reittitolpat eivät näy luonossa. Isot näkyvät ja niistä on apua.
ei määritelty	ei määritelty	Olen pohtinut joskus ajatusta "kummituvista". Idealla, että esim. Lumoilla Muoniosta tai "Tampereen retkeilijöillä" olisi nimikkotupa sopimuksella 5 v. Laatta seinään, kun ovat huolehtineet ja retkeilleet eheytävästi ko. tuvalla. Tämä ei tarkoita, että huoltomiehiltä menisi työ, vaan uusi tapa hajauttaa kävijöitä ja saada ns. vastuuta innokkaille retkeilijöille. Pientä kilpailua, kenen tupa pysyy siisteimpänä ja kohteet saisivat uuden vaellustarkoituksen "meidän paikkana"! Skierriin ja muihin luontokeskuksiin karttamuovia myyntiin!!!
ei määritelty	ei määritelty	Vessat voisi olla siistimpiä ja tyhjennettynä. Puut tuvilla olleet hienosti laitettuina ja riittävästi.
ei määritelty	ei määritelty	Vessat olivat liian täynnä. Mukavat Metsähallituksen miehet Olli Autto ja Timo Leppänen.
ei määritelty	ei määritelty	Olemme aloittamassa vaellusta juuri, joten kyselyn täyttäminen 3 vrk:n kuluttua voisi olla ihan eri asia.
ei määritelty	ei määritelty	Ei ole auki mikään paikka (palvelut).
ei määritelty	ei määritelty	Rakennettu enemmän kuin ajattelin.
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Mielummi koivuklapeja tulipaikoille, kiitos!
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla voisi olla pienempiäkin.
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Rauhajärvi kammi: kirves, saha puuttui.
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Polttopuut olivat isoja ja märkiä (Sioskuru)
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla: määrä sopiva: paitsi Saarijärvi

Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Tulisijat huonot, ei kipinäsuojaa. Aina tuhkaa täynnä. Lähialueen tulipaikat huonosti hoidettu, ei puita.
Lvk. Retkeily - Polttopuuhuolto	kehu	Polttopuut erinomaiset!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	muu	Jokainen kuljettaisi omat roskansa/olutpurkkinsa yms pois. Mitä jaksaa tuoda tänne jaksaa ne myös viedä tyhjänä pois!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	muu	Hävettää retkeilijöiden puolesta, kun roskat jätetään (jotkut) yhä tuville infosta huolimatta.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	OPASTEITA, ETTÄ ALUE ON "ROSKAAMATON" eli roskat mukana luonnosta pois. Tästä näyttävä kampanja!!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Jätehuoltoon selkeämpi ohjaus on tarpeen.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Jätteidenlajittelu käyttöön!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Jätehuolto: Enemmän voisi olla opastusta, että omat roskat pois, esim. latukartoissa
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Pallaskodan/Pallashotellin laavulla saisi olla roska-astia, koska kävijöitä on paljon ja roskaa näyttää kertyvän
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Toivoisin, että roskien ja jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen panostettaisiin huomattavasti enemmän!! Ettei kaikkia roskia laiteta ainoastaan sekajätteisiin, vaan lajiteltaisiin esim. lasi, biojäte, paperi, maitotölkit ym. erikseen!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roska-astioiden puute lisää roskausta luonnossa! Alueen jätehuollon kehittäminen --> mallin ottaminen Ekorosk-toiminnasta. Ks. www.ekorosk.fi (Pietarsaari)
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roskapaikat hiihtolenkkien varrelle.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roskiksia lisää keskustaan ja muuallekin. Koiran kakkapusseja ei käytetä, jos ei ole mihin sen jättää, tavallinenkin roskis käy.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Mökkeihin ym. biojätteen keräys
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Eniten käytetyillä alueilla roskien keräystä voisi tehostaa.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Roskiksia lisää, reilusti kierrätystä esiin, metalliroskis, pahviroskis etc useampaan paikkaan, hotellille, mökeille, kaupoille etc. ja niille tyhjennys useammin.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Olisi harkittava, onko jätehuollon järjestäminen retkeilijälle kansallispuistossa lainkaan tarpeen - ei kannusta roskattomaan retkeilyyn.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Sioskurun ja Nammalukurun wc-istuimet olivat liian kaukana
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Pullollaan oleva, muhkea kelt. roskapussi lojui tulipaikalla. (Kahvikeidas)
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Jätehuollon toteutus ja ohjaus: Hetan kirkonkylässä pääsiäisviikolla hyvin heikko
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Roska-astioita on liian vähän, luonto roskaantuu.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Lapponian jälkeen roskaa luonnossa.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Kesänkikeitaan naisten vessat (maanantaina 6.9.2010) erittäin epäsiistit.
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Jätehuollon toteutus ja ohjaus: lajittelu puuttuu
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Jätteiden lajittelu!
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	On hienoa, että kävijöitä kannustetaan kierrätykseen. Siksi onkin silmiinpistävä, että mm. Kotakahvilassa reitillä käytetään kertakäyttöisiä kermavaahtopulloja (saksal.?) Minulle ei siten jäänyt kovin uskottavaa kuvaa Ylläksen alueen "vihreydestä".
Lvk. Retkeily - Jätehuolto	valitus	Tunturijärven laavu oli kuin kaatopaikka

Lvk. Retkeily - Jätehuolto	tiedustelu	Mihin likasanko kuuluu tyhjentää?
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	muu	Autiotupien palvelut säilyttää
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Joka tuvalla pitäisi olla kaivo.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	WC-paperia voisi olla vessoissa mutta lienee toivoton järjestää.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Osa päivätuvista saisi olla yöpymisen sallivia autiotupia, varsinkin talvella. Kaikissa tuvista voisi olla uuni, joka kuluttaa vähemmän puuta, kuin takka ja on ruoanlaiton kannalta helpompi.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Tiskivätejä kaksin kappalein keittiöihin
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Lattiapesulasta Hannukurun saunan lattiaa varten.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Jakkaroita mökkeihin ja Hannukuruun emännanjatkos
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Ohjetaulut: ei koiria tupiin sisälle.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Mitkä uudet palvelut ja toiminnot sopisivat: Yöpymislaavut
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Hannukurun autiotuvan vanhan saunan voisi ehkä poistaa.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Hannukurun autiopuolella on hyvät kansiopuistosta. Samanlaisia toivon varaustupiin.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Kämppiin ohjeet, mitä saa ja ei saatehdä rajoitus- ja erityisvyöhykkeellä. Nyt tuota tietoa on vaikea löytää.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Mustavaaran kämppää pitäisi korjata. sijainti on loistava, helppo tulla lasten kanssa. mukavin kämppää puistossa.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Lapsille sopivia lyhyen matkan päässä olevia yöpymiseen soivia retkikohteita on vähän. Olisi mukava jos pienet erillään olevat autiotuvat pidettäisiin kunnossa ja säilytettäisiin seuraaville sukupolville.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Tupakansiopuistot opastetuluiksi tuvan seinälle - saattaisi edistää tuvan kunnossapitoa retkeilijöiden taholta - retkeily kulttuuri.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Vessojen aukko on aivan liian kaukana reunasta - lyhyemmällä jaloilla ei yltä pissimään / kakkimaan istuviltaan.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Kaikilla tuvilla/laavuilla/kodilla pitäisi olla sekä selkeästi merkityt että hyvät juomavedenottoaikat/hyvä vesi
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Hannukurun saunaan uudet pesuvadit+kauha. Lauteiden alle lisätukea, etteivät laudat notku.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Tuvilla ja nuotiopaikoilla on usein märkiä puita. Puuvajassa pitäisi olla selkeä järjestys ja opasteet niin, että kuivat puut löytyvät.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Enemmän laavuja, kotia ja taukopaikkoja.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Hannukurussa voisi olla kamiinan päällä vanhanajan "kuivausteline", siinä kuivuvat monet paremmin.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Miesten WC:ssä voisi olla pissauskouru tai merkitty ulkopaikka veskin takana. Nyt miehet pissivät reiän viereen.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Huomattavasti enemmän ripustuskoukkuja kuivuille vaatteille. Isot tuvat Hannukurussa --> paljon porukkaa --> vaatii myös vaatteille kuivauspaikkoja --> koukkuja!
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Tuvissa voisi olla laverien yläpuolella pienet hyllyt.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Viimevuotisen kokemuksen nojalla hätätilannetta varten voisi olla kätköpaikka varauspuolen avaimelle.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Autiotupien varustus paremmaksi, esim. lämmitysmahd. (kamiina) talvella.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Pallakselta Yläksen suuntaan välitupia.

Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Autio ja varaustupien jatkuva saneeraus
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Autiotupa-varaustupia enemmän esim. Levi-Ylläs reitille mahd. yöpymiseen tuvassa!!!
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Siivousta voisi lisätä, varsinkin Nammala erittäin sotkuinen
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Nammalan kerrossängyt pois, laverit tilalle.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Nammala (autiotupa) kuntoon.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Ei lisää palveluja
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Pesuvadit joka kämpppään tiskaamista varten.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Taukotupien hyvä huolto ja kunnostaminen tärkeää jatkossakin. Tiskivadit jokaiseen tupaan olisi hyvä hankkia.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Varaus- ja autiotupia sekä kotia myös Ylläksen suuntaan. Kotakahvilöä muistelee haikeudella.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Taukotupien huoltaminen pitäisi pitää arvossa = jatkuva tarkkailu ja kunnostus!
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Laavuille lisää/parempia makkaratikkuja
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Yksi sauna lisää pallastunturin ympäristöön ja mökit pienemmillä välimatkoilla toisistaan (korkeintaan 6km välillä)
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Hangaskurun laavulla laavun katto ja naisten vessan katto vuotaa.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Hangaskurun laavu: laavun katto vuotaa.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Autio- ja päivätuvat kansallispuistossa: Nammala huono
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	valitus	Autiotupien vessoissa on liian pitkä väli reunan ja reiän välillä pitäisi olla tosi pitkät reidet.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	tiedustelu	Läntinen tulistelukota oli sen näköinen, että sitä ei ollut siivottu useaan vuoteen. Tulipaikka täynnä tuhkaa ym. siivosimme itse.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Kämpät hyvässä kunnossa.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Autiokämpät, laavut todella kivoja ja suht' siistejä! Toivottavasti saamme nauttia niistä jatkossakin.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	puistossa parasta ovat laavut
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Punaisen hiekan tupa puolestaan huippu siisti.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Kiitos hyvistä palveluista. Todella hienoa kun Metsähallitus tarjoaa retkeilijälle reittejä, laavuja, autiotupia ym. palveluja.
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Pahakuru hieno paikka - toivottavasti kohennatte sen kuntoa hieman!
Lvk. Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Vaellan mielelläni tällä alueella koska täällä on niin hyvä autiotupaverkosto =).
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Huonot arvioit reiteistä johtuivat Tappuri-Ketomellan lahoista pitkospuista muuten ok.
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Ei häiritse muita, ajat uralla.
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Lisää määrärahoja kansallispuiston huoltoon ja kunnostamiseen, vrt Varkaankurun suosittu lenkki kävelykiellossa 9/2010
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Pitkospuut paikoitellen todella vaaralliset
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Kilometripaalut ois kivat
Lvk. Retkeily -Reitit	muu	Tulevan 5 vuoden aikana tulee latuverkko säilyttää
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Latujen kunnostusta voisi lisätä Sioskuru-Nammalankuru alueella. Montellinmajalta Hannukuruun hiihdettävä reitti, nykyinen ei ole!

Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pallas: Järven yli vedetyille latureiteille tulisi etsiä vaihtoehtoinen linjaus. Nyt esim. Sarvijärven yli menevällä ladulla vettä oli nilkkaan asti. Erittäin paha, koska metsässä oli kulkukelvoton metrinen oppohanki. Asialle pitäisi tehdä jotain jo ensikaudeksi, sillä keväällä 2011 pääsiäisesonki osuu vasta huhtikuun loppuun!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Vanhoja huonokuntoisia pitkospuita pitäisi uusia.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Olisi hyvä jos luontokeskuksesta saisi ajankohtaisen kartan tai listan autiotuvista, kodista ja laavuista ja niiden sijainnista. Myös esim. juomavesipaikoista, missä on kaivo, puro, lampi tai järvi, jotta voisi tankata vettä, koska ei voi tietää jos seuraavalla tuvala ei ole vesipaikkaa. Yksinkertainen valokopio olisi täysin riittävä. Palaute/Lisätietoja s.beese@gmx.de
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ketomella-Tappurin pitkospuut pitäisi saada kuntoon.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lumivyörykohdan kiertomahdollisuus.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lisää latuja Kukastunturin tavoin ylös tuntureiden huipulle (Äkäskero, Kesänki).
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Latu koko matkalle puistossa Hetasta - Ylläkselle.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Latujen risteyksissä hyvin merkattu etäisyydet seuraaviin kohteisiin, mutta välimatkatiedot/tolpat puuttuvat kokonaan. Ehdotan, että etäisyydet kohteisiin merkitään vähintään 1 km:n välein.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Käyn Vuotispiritin latupoolin laduilla, Pallaksen latukoneen ja Hetan latukoneen joka tulee Sioskurulle. Esim. Hannukurun ja Sioskurun väli ei ole kuulunut kenellekään. On kunnossa Lapponia hiihdossa. Toivoisin yhteistyötä latuverkoston ylläpitoon. Ovat tosin parantuneet paljon tämän 35 v aikana. Kiitos.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Latualueet saisivat olla leveämmät, nyt luisteluhiihtäjät sotkevat perinteisen latuja (vrt. Levillä Kätkänlenkki)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Laskettelu ym. tälläisenä pienimuotoisena sopii hyvin Pallakselle! Hotelli sopii myös, kulkureitit sen ympärillä merkittävä hyvin kulumisen estämiseksi. Kaikki ylimääräinen roju pois, joka detalji suunniteltava tyylikkäästi ja maisemaan sopivaksi (vrt. Jeriksen savusaunan harmonia).
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Tarkennuksia karttoihin ja väli-kilometrimerkinnot pitkille osuukille.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ketomella Maraston polun korjaus eräs tärkeimmistä hoidettavista asioista.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Aakenuksella on reittimerkkejä kaatunut ja katkennut. Sumussa mahdoton löytää eteenpäin ellei näe hiihdon jälkiä. Turvallisuuden vuoksi olisi hyvin tärkeää korjata ne ja pitkillä rasteilla. (suuren lumimäärän vuoksi). Rastit ovat henkivakuutus kulkijalle. (Ilman heikkoa hiihtojälkeä emme olisi löytäneet eteenpäin 2.4, näkyvyys 10. 20 m.)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Olen vaeltanut myös kesällä ja silloin maaston kuluneisuus on häirinnyt. Ehkä polkuja pitäisi jotenkin vahvistaa, kun kävijämäärät lisääntyvät koko ajan.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Montellin ladulle perinteisen ura.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lisää helppoja latuja Äkäslompolon ympäristöön. Kesänki-Latvamaja ladulla liikaa väkeä. Tai latu kaksisuuntaiseksi.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pippovuoman suolenkki olisi hyvä kohde säilyttää kuljettavana reittinä kesäaikaan.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatu ja määrä kansallispuistossa: reittien ja rakenteiden turvallisuus: useammin sais ajaa
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kattavampi lähilatuverkko majapaikka-alueilta latuverkkoon.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Äkäskeron alueelle lisää latuja.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Reitit ja rakenteet: poroaidat helpommin ylittäviksi.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Hannukurusta länsipuolen suolla kulkevaa latua ei ollut ajettu -> ainakin tieto karttaan kuinka usein (mikä päivä ajetaan)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Polku- ja latuviitoitukset: jos/kun yksi latu, kumpi väistyy?? -> kaksi latua olisi ok

Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kartat latujen risteyksiin!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Tehkää pls joitakin reittejä lisää missä voisi ottaa koiran mukaan. Esim Kukas suuntaan missä vähemmän porukkaa muutenkin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Merkityiltä reiteiltä tulisi poistaa kaatuneet puut, jotta vältettäisiin lukuisien polku-urien syntyminen esteiden kohtalle - turhaa maaston kulumista
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Leveät koneladut eivät ole niin tarpeellisia, yksinkertaista, kapeaa latupohjaa voisi olla enemmänkin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kelkkaurat Jounin kauppaan + mökille ajot.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Puraa kuluneille poluille
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Talviulkoilureitit; Reitti, jota pääsee talvella käveleen esim. tunturiin. Pyöräilyreittejä.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lisää kävelyreittejä, latuja, majoitusta. Palvelut huononemassa, huoltomiestä ei tunnu löytyvän, pitkospuut lahoamassa, lisää henkilökuntaa matkailun satsaamiseen
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Tiedotus paikallislehteen (Kuukkeliin) kunnostuksen alla olevista luontopoluista.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Hotellista lisää informaatiota reiteistä ja opastettuja retkiä
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Reiitien ja polkujen opasteiden yhteensopivuutta parannettava
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Aakenuksen vaellusluontopolku voisi olla opastettu myös vastaapäivään. Nyt lähtö on hyvin epäselvä.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuut kaipaavat huoltoa.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Uusi reitti Torassiepistä Sammaltunturille tai vastaava poikkireitti
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Maastopyöräily esim. Ylläksen latuverkostossa, pohjoisessa Tappurin alueella. Maastopyöräily ei kuluta yleisesti kuvitellulla tavalla maastoa. Toisin kuin kävelijät, maastopyöräilijät pysyvät aina polulla. Tuskin maastopyöräily myöskään hallitsemattomaksi räjähtää - merkityt reitit. Uusi nuorten ryhmä, joka ei kävelen retkeile, tulisi tutustumaan luontoon.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kilometri tolpat olisivat mukavat reitillä
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Poronportit kuntoon. Talvella Mäntyrovaan menevän ladun toinen portti vaarallinen. Jeris-Mäntyrova
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ketomellasta opasteet Tappuriin ja pitkospuiden korjaus.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ketomella-Tappuri retkeilyreitit voisi kunnostaa, se on ainoa "helpohko" reitti tunturiin, koska siinä ei ole jyrkkiä nousuja. hankurun ja Nammalakurun maastossa luonnonrauha on kaukana, koska suurin osa retkeilijöistä "maassaantuu" niihin. Ei houkuta luonnonrauhaa haluavia tulemaan toista kertaa.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Syksyn retkelläni totesin runkoreitin kovin kuluneeksi, mikä johtui poromiesten mönkijöistä. Olisi hyvä, jos tuo liikenne ja kävelypolut eriytettäisiin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Esim. Pyhäjärven ylitys keväisin usein hankalaa --> vesi jäälle. Metsään saisi tehtyä myös toisen reitin, tällöin hiihtokausi jatkuisi sielläkin pidemmälle.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Hiihtäjän toive: Hiihtoreittien opasteviitat ajantasalle sekä matkojen että ulkoisen kunnon suhteen. Muuten olen sitä mieltä, että latureitit ovat Suomen ylivoimaisesti parhaat ja kaiken lisäksi Ylläksellä osataan ladut hoitaa hyvin, Kiitos niistä jo 10 vuoden ajalta.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ladun tekijät voisivat tarttua myös lapioon! Esim. tien ylitykset syksyisin ja keväisin. Vai ovatko liian laikoja?
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkien reittien ladut saisi ajaa useammin. Esim. latu Leville, Lainiolle, Äkäsmyllyn reitti Äkäskeron kautta, eikä vain ajeta ns. turistilatuja.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lahonneet ja katkeilleet pitkospuut olisi hyvä kunnostaa, eikä luontoon saisi jättää roskia. roskakoreja voisi olla tiheämmässä.

Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Varkaankurun Velhopolku: Talvella viette rikkinäisten pitkospuiden tilalle kulkulla uudet ja naputtelette ne kuntoon lumien suluttua. Nykyinen kunto on puutteellinen, ei ole iso homma! Tsemppiä! Yleinen siisteys alueella oli loistava!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Varkaankurun suojelualueen poluilla: Infotauluihin voisi kirjoittaa tarkemmin, mitä suojelualueella voi tehdä. Esimerkiksi voisi laittaa, että lintujen rauhan takia ja lintujen tarkkailun vuoksi olisi hiljainen alue. Hiljaisuus kouluryhmien vierailun ajan ja heille tieto, että kasveja ei saa poimia.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Erämaataluihin karttoihin merkintä voiko hiihtää myös vapaalla vai vain perinteisellä.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kilometritietoja laduille
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Paremmiin hoidetut murtomaahiihtoreitit myös sesongin ulkopuolella.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lyhempien lenkkien hiihtäjille vaihtoehtoja saisi olla enemmän.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ilmoitukset siitä, että latukone onkin rikki ja latuja ei ole ajettu. Vaarallisia laskuja ilman latua.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kilometri kyltit Ylläs-Levi välille!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Reittejä, missä pyöräily on sallittua
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Reittien vaikeusaste olisi hyvä ilmoittaa kartoissa, pientä vinkkiä varustetasosta jne.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lasten rattailla hyödynnettäviä reittejä (sepeli-/ purupolkuja, leveitä pitkoksia)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Polut olisi hyvä luokitella vaativuuden mukaan ja osa jättää luonnontilaan (ei pitkoksia kaikkialle).
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Hiihtolatu Vuontisjärvelle (Pallaksen länsipuoli)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Istumapaikkoja latujen varrelle.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Olisi hyvä saada esim. vihko, johon olisi merkitty kaikki puiston ympyräreitit (kilometrit, miten sinne pääsee, kuinka kauan kierrokseen menee)
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Jokin kohta pitkospuista kaipaisi kohennusta.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuita reiteille Pyhäjärveltä Niitypirtille Kutujärvelle (pohjoinen reitti) sekä välille Niitypirtiltä Peurakaltiolle (reitti puiston puolella hiihtoreittiä). Oli melkoista räppimistä suopaikoissa, varrelliset vaelluskengätkin olivat niukin naukin riittävät.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Ainoa, mitä ikääntyvänä toivon, on kulkureittien tasaisuus, ettei tossu tötkää!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kansallispuistossa ei mitään valittamista. Reittiopasteet melko hyvät Äkäsmylly-Linkukero ei niin hyvä.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuista osa lahoamassa - turvallisuuden vuoksi pitäisi uusia.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuissa olisi joissakin kohdissa korjauksen tarvetta.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuita kunnostettaisiin useammin
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuut ja tulentekopaikat olivat paikoion huonossa kunnossa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Hiihtoladut huonommin hoidetut 2010 kuin ennen
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuut ovat huonossa kunnossa monissa paikoissa (esim. Hangaskurun laavun kohdalla)
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Kumputunturin tiedot heikot, samoin Särkitunturin reitin pituus jäi epäselväksi.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Kotamajan ja Pyhäjärven reitin varrella paljon kaatunut pitkospuille puita.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Latujen määrä liian pieni -> lisää latuja.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Reitti Ketomella-Tappuri on kamalassa kunnossa! Asialle olisi pitänyt tehdä jtn jo aikaa sitten! Nyt osa ihmisistä ei käytä reittiä, koska se on niin surkeassa kunnossa!

Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Latureittien hoito etäladuilla (II ja III luokka) huonoa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Ketomella-Tappurin reitin rapistuminen.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pippovuoman suopolun hoitamattomuus. Polulla riittäisi kulkijoita, jos pitkospuut olisivat kunnossa. Suopolun opastustaulut olivat upeita ja todella luettavia. Nyt jäljellä vain kehikot, aika ja sää hävittäneet taulut. Tietokoneelta löytyy varmasti entiset taulut, joten uusien laatiminen ei ole suuri taloudellinen rasite.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Linkokeron reitillä näkyi hevosten aiheuttamaa kulumista poluilla, esim. puiden juurissa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Osa kävelee laduilla => ulkolaiset exreame hiihtäjät omistavat latuosuudet kun menevät ahkinoineen
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Joulun aikaan heikko latuveikko.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Ladut huonoimmat v. 1982 jälkeen.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Erämaaladut täysin hiiht. ulkopuolella. Jopa Kotamaja-Pyhäjärvi ja Kotamaja-Peurakaltio ajamatta la-ti.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Vk 13 eli sesonkiviikolla ladut ajamatta! Ulkomaalaiset turistitkin ihmettelivät asiaa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Polku- ja /tai latureitistö: sohjo
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuiden parantamista kaivataan
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Ladut olivat huonoimmassa kunnossa vuosiin. Viime vuonna parhaimmat.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Sammalvaaran latumerkinnät huonot.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Latureitit Hetasta huonosti merkitty aloittelijoille.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Erytistarpeiden huomioon ottaminen kansallispuistossa: määrä liian pieni, koiraladut
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Perinteiset ladut pitäisi olla kumpaakin puolta (näin on ollut Vuontispiirtillä ainakin mutta ei enää)
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Latuja osin ajettu kelkalla. Varsinkin "koivukuja" täten vaarallinen.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Tämän loman ajan (pääsiäisen) ladut poikkeuksellisen huonosti hoidettu!
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pettymys oli kun ei voinut kulkea polkujen ulkopuolella.. mutta ymmärrettävää.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Vko:lla 13 latuja ajettiin vähän sivummalla huonosti esim. Tovaaran seudulla ja jopa valaistulla ladulla Ylläsjärveltä Tunturijärvelle. Tosin alkuvuokosta runsasta lumentuloa useana päivänä. Rihmakuruun ei ole latua.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Huonokuntoiset pitkospuut
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Aakenustunturin luontopolku (reitti 31) osittain huonokuntoinen, märkä.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Aakenuksen reitit epäselvät. Kartoissa ei reitit kun merkitty.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Murtomaahiihdon ladut ja reitit huonontuneet.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Hillapolulla (Kesänkijärven eteläpuoli)puita kaatunut polulle ja pitkokset rikki
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Valkoiset nenäliinat ovat miinoja laduilla. Olen poiminut niitä useita tänäänkiin. Hiihto tyssää kuin seinään! Varoittakaa ihmeessä heittelemästä niistä laduille.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Ladut tänä vuonna huonosti ajettu. Omia latuja joutunut tekemään tunturiin yms.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pitkät koiraladut puuttuu.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Huonot opasteet/reitimerkinnät verrattuna muualle. Tätä kuuli myös muilta. Kartta ja tuntureiden tuntemus auttoivat.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Erytistarpeiden huomioon ottaminen/reittien ja rakenteiden turvallisuus: vaaralliset ladut
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Lisää resursseja polkujen ja tuopien tulipaikkojen (penkit olivat suureksi osaksi aika onnettomia) huoltoa ja ylläpitoa. Monet pitkospuut olivat kohtuullisen huonossa kunnossa.

Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Pippovuoman pitkospuut huonossa kunnossa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Ketomellan pitkospuupolku huonossa kunnossa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Polku- ja/tai latureitistö: määrä liian pieni: länsipuoli Hannukurulta
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Reittien ja rakenteiden turvallisuus: koirat (osa irti)
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Kaatuneita puita jäänyt ladulle lähinnä puiden tynkiä, vaarallisessa laskussa.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Puut osittain liian lähellä latua (mutkat, alamäet).
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Reittien opastetaulujen kilometrimäärät eivät vastaa todellisuutta --> ajantasaistaminen.
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Kelkat urittavat ladut!
Lvk. Retkeily -Reitit	valitus	Latujen hoiti olisi voinut olla parempi.
Lvk. Retkeily -Reitit	tiedustelu	Koskahan hiihtoverkosto laajenee Kuertunturin ympäri ja sinne suuntaan muutenkin?
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Varsinaisen k-puiston vuoksi emme tänne tulleet. Upeita latuja on puiston ulkopuolellakin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Miten odotuksesi ylittyivät: Hienot ladut.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Miten odotuksesi ylittyivät: Ladut upeat.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Maisemien jylhyys yllätti myönteisesti ja kivat info taulut!
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos monipuolisesta ja hyväkuntoisesta latuverkostosta! Tänne on ilo tulla hiihtämään.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Varkaankuru: Kaikki toimi (grillaus, polku, maisema). Kannattaa satsata (sepeli, helppo, polku) tälläisiin rakenteisiin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Ladut pehmeät mutta hyvin ajatut
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos hyvistä palveluista. Positiivinen haastattelija.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Hyvä näin
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Reittien kunnot suurimmalta osin paremmat kuin olin kuvitellut
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos Metsähallitukselle. Pidetään reitit kunnossa jatkossakin.
Lvk. Retkeily -Reitit	kehu	Kotamajan pohjoispuolella pitkospuut huonossa kunnossa, muuten hyvin hoidettu. Kiitokset!
Lvk. Retkeily -Reitit	ei määritelty	Käytettyjen palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatu ja määrä: reittien ja rakeiteiden turvallisuus: Ounasvaaran latu!
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	muu	We are missing the maps for latu (slopes) at the crossings of the slopes
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien merkinnät selviksi ja yksiselitteisiksi.
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Merkitäkää luontopolun alkupiste paremmin reittimerkillä.
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Vähän rakentamista vaativat luontomatkailun tms. opaskeskusten yhteyteen
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Lumivyöryvaaroista ym pitäisi olla ilmoitukset reittien lähtöpisteillä.
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kutujärven risteyksestä Kotamajalle kesäreitin merkitseminen paremmaksi.
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Totovaaran pirtin luota opastus Aakenustunturille hieman epäselvä.
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Enemmän englannin kielisiä käännöksiä (infotauluihin)
Lvk. Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien opastetaulut: kylälle tarkemmat

viitat

Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Englannin kieliset luonnonsuojelu taulut
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien alkujen opastukset esim. Ylläs-Saaga ja Taiga-alueelta; samoin Eelin kaupalta
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Laavupaikoille opasteet lähimpään vedenottoaikkaan (puroon)
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Merkinnät vesipaikoista.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Vedenottoaikat voisivat olla merkitty tarkemmin. ei vain viitta esim. 100m vaan itse vedenottoaikka voisi olla merkitty epäselvyyksien välttämiseksi.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Patikkareiteille selkeämpiä viittoja, joissa näkyy "päämäärä", matkan pituus ja laavujen yms. sijainti km:ssä reitin varrellakin.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Puiston länsiraja: voisi laajentaa käsittämään äkässaivon ja äkäsmyllyn alueet.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Latumerkinnät paremmiksi esim. vaarallinen lasku (myös englanniksi)
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Karttoja enemmän, TÄSSÄ OLET!
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien ja rakenteiden turvallisuus: viitoitukset voisi olla paremmat
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kilometripylväät
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opastetaulut selkeämmiksi
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	"Tässä olet" tauluja enemmän.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Karttataulut pitäisi olla taukopaikoilla, opasteet (kesä/talvi) välillä hämääviä.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Loipenkarten an den Kreuzungspunkten aushändigen! Ripustakaa latukartat risteyskohtiin!
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Latujen varrella olevat A4 latukartat heikossa kunnossa, tulisi poistaa kokonaan tai uusia.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Latukartat aina ajantasalla!
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Risteyksiin viittoja!
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opastetaulut ja kartat ajantasalle.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien opastetaulut: Vuontispirtin läheisyydessä pitäisi olla karttoja.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Karttataulujen uusiminen ajankohtainen. Esim. Vuontispirtin ympäristössä ei ole karttaa mistä näkee matkan Hannukuruun jne.

viitat		Täällä Telakodassa ei minkäänlaista karttaa.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Laduilla pitäisi olla enemmän väliviittoja.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kylttejä; mitä missäkin (myös englanniksi).
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Geologinen polku opaste/selostetauluineen kuten Utsjoella
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Välimatkatauluja voisi olla enemmän reitin varressa. Korkeutau- luja tunturin huipulle.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kilometrimääriä voisi ilmoittaa kohteisiin useammissa paikoissa. Korkeuseroja ilmoittavia kylttejä tuntuureihin.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kilometrimääriä kohteista (= paljonko on reittiä kävellyt ja mitä jäljellä), enemmän merkkitolppiin. Korkeus merenpinnasta tuntu- reiden huipulla olisi mielenkiintoista tietää.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Hieman enemmän kilometrikylttejä pidempien matkojen varrelle.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kesäreittien viitoitukset selkeämmiksi, että tietää mikä on hiihto- reittien viitta ja mikä kesäreitin viitta.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittimerkinnot enemmän näkyville ja merkkaukset tarkemmaksi.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Jotkut kyltit aurinko polttanut näkymättömiin.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Viitoitukset ensikertalaiselle puutteellinen.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Nammalan kahvila-kyltit (kahvila ei ollutkaan auki).
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Reittien opastetaulu: usein juuri tärkein kohta usein sotkettu lu- kukelvottomaksi.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Polku- ja/tai latuviitoitukset: tauluja on ollut aikaisemmin + kilo- metrimäärät rietin välillä
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Reitti Latvamajalta Hangaskurulle (Kesängin ja Lainion) välistä huonossa kunnossa (pitkokset) ja epäselvästi merkitty. Polku johtaa suolle. Aakenuksella huonosti merkitty tunturin yli menevä kesäreitti.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Pahakurun likavesikyltti puuttuu
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Opasteet osalla reiteillä huonot tai olemattomat esim. Aakenus, Kiirunankieppi, Ylläksen ala-asemalta lähtiessä puuttuu, monet harhailevat suotta/käykää läpi reitit
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Tunturin alhaalla ei Kiirunan kiepin opastetta
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Opastus Kiirunankiepile huono. se oli huono myös v. 2009. muu- ten hyvä opastus.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Marasto P (Ketomella) ja Sioskuru puuttuu reittien opastetaulu.
Lvk. Retkeily -	valitus	Viitoitus Tahkokurulta Hangaskurulle virheellinen (väärät kilo-

Maasto-opasteet ja viitat		mertit)
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Reittien merkitsijöiden ja kartantekijöiden yhteistyötä. Esim. Totovaaran pirtin reittien taulu ja viimeinen uusi kartta: n. 20 reittiä, vaan moniko on kartassa ja taulussa nimellä? (vastaus: ei yksikään!)
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Opasteet Kiirunankiepile Hotelli Saagalta päin ontuu pahasti.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Matkalla Nammalukurulle Vuontispiirtä (ei Montellin kautta) oli tunturin laella liian vähän latumerkkejä. Vaarallista!
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Aakenukselle mennessä Totovaaran pirtin luona opastus epäselvä. Siis mistä mennään Aakenukselle parkkipaikalta. Yksityistilaisuus ja läpimenokielto vähän hämäävät.
Lvk. Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Latuviitoitukset olivat hyvät.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Pitäkää kunnossa puisto ja leiri- ja pysähdyspaikat ja autiotuvat ja reitit. Kulttuuritieto voisi olla enemmän tarjolla.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kämpin tärkeimpiä palveluja on vaatteiden kuivausmahdollisuus. Tänne Hannukuruun kaipaisin vanhaa kunnan tappikehikkoa mihin saa myös raskaammat jalkineet kuivumaan lähelle kaminaa.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Tulispaikkoja tupien läheisyyteen (esim. Nammalakuru, Montelli...)
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Jos mahdollista; useampi kahvila Äkäslompolon lähelle että kotamajan ja latvamajan ladut eivät olisi niin tungoksissa. Kiitoksia.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Makkaranpaistopaikkoja voisi olla enemmän.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Nammalan naisten vessaan koroke.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Nammalan alueella olisi kiva olla kahvila.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Penkkejä varsinkin Ylläksen laavuille ja muutenkin pitkille taukopaikottomille väleille.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ulkomaan kielellä opastus (esim. liikavesi).
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää laavuja tai muita eväs- ja tulentekopaikkoja latujen varrelle, mahdollistaisi paremmin retkeilyn lasten ja eri-ikäisten seurueriden kanssa.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lumikuruun olisi mukava saada tulipaikka ja Pallaksen luontokeskukseen kahvio.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Huuseihin erillinen kusilaari.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Haavepalon päälle laavu näköalapaikalle.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Syrjäisemmällä taukopaikoilla voisi olla myynnissä nokipannukahvit, korppu/rinkeli, suolakurkkua eli vaatimaton ja halpa tarjonta.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Sesonkiaikana kioskiyrittäjät keskeisille pysäköintipaikoille, jotka pitävät nuotiotulet ja myyvät kahvia, ohukaisia jne. (vrt. Levi jälleen)
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Mitkä uudet palvelut ja toiminnot sopisivat: Kohtuulliset hinnat.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Mitkä uudet palvelut ja toiminnot sopisivat: Parempi ettei niitä lisätä.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Omatoimimatkailijat kaipaavat retkiä -> Villi pohjola.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavuja pari lisää ja wc:t kuntoon
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Helsingin sanomien säätiöihin olisi hienoa saaha Länsi-Lapin sää.

Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lämpimät grillimakkarat maistuisivat, samon lämmitetyt WC:t olisivat välillä tarpeen.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Peurakaltion wc vaatii huoltoa.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Taukopaikkoja pitäisi olla ehdottomasti enemmän.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Takkikoukut käymälään.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää yksinkertaisia penkkejä ladun varteen esim opastetaulujen yhteyteen. Voisi pitää pieniä taukoja lasten kanssa pitkin matkaa.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Juomaveden täydennysmahdollisuus tarpeellista alueelle missä ei latukahviloita ja yleensäkin. Nykyisen Karhukodan lähteen tapainen järjestely mainio.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Nammalan kotakahvila takaisin.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Tutustumista poronkasvatukseen -> esim. luontolatu/-polku
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ei enempää palveluita nämä riittää hyvin.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Nykyiset palvelut ok. Pallakselta voisi saada kahvia silloinkin, kun hotelli on kiinni.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Sammalvaaran reitti on niin pitkä, että yksi WC olisi tarpeen. Paras paikka olisi laavulla Postitupajärvellä.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Varkhaankämpälle tarvitaan puu-c, kauhea sotku! (siis Vuontis-pirtiltä 5 km Hannukurulle)
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Pienempiä levähdyspaikkoja (reiteillä)voisi olla enemmän.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	WC-paperia yleisökäymälöihin --> t lumen luonti käymälöihin.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Hannujoen ja Siosjoen yhtymäkohtaan olisi hieno saada laavu.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Telakota: sinne pitää saada WC. Myös kirves ja saha. Myös vieraskirja on loppu
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Saarijärven laavu: puita
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Yleisökäymälät myös laavuille.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kahvion palautus Nammalakuruun
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	WC:hen ripustuskoukku takeille Pyhäkerolle.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	WC-istuimen mitoitus väärä -> liian kaukana etureunasta.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Luontokeskuksen hinnoittelu hintava. Ostin samat rukkaset Äkäslompolon turistikaupasta 18 " ja hinta I-keskuksessa 25 " .
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Hangaskurun laavu: WC:ssä ulosteet istuintason korkeudella.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Kauppoja ja kaupunkisuutta on niin paljon. Alkoholiamyymälä ihan joka paikassa, -ihme.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Yleisökäymälät alueella: määrä liian pieni: Telakota
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Siivotkaa WC:t. Aivan törkeässä kunnossa. Pakko kohta paskoa nurkkiin, kun on niin saastaisia ja täynnä!!
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Varkaankierros (Telakota) ei puuseetä.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Telakodassa ei WC:tä!
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Peurakaltion majalta puuttui kahvilanpitäjä (huono info).

Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Nammalan kahvio pitäisi olla auki
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Hannukurun kaivo ei toimi (ilmoitettu eteenpäin).
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Pallaksen kota huono lattia!!
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Purkinpuristimet tulisi olla kunnossa ei rikki!
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Kahvikeitaan vessasta lukitushaka puuttui naisten puolelta.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Yleisökäymälät alueella: astiat (reiät) kaukana reunasta.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Kahviloita ei ole lainkaan.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Puu-C:n pöntön reikä liian takana. Sama vika kaikilla tuvilla.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Latukahviloita ja palveluja puiston ulkopuolella hyvin.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Ympäristön palvelut hyvät.
Lvk. Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Olemme kulkeneet 33 v linja-auto ryhmänä Ylläs, Olos, Pallas, Hetta tuntureille hiihtämässä, palvelut ovat pelanneet... Kiitokset.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Soratiet kaipaavat parannusta lähialueella.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Moottoroitu liikkuminen luonnonsuojelualueelta (on moottorikelkat ym. mökäpelit) mahdollisimman vähiin.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Mönkijäurille on tehtävä jotain maisemien ja liikkumisen vuoksi!
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Keep snow mobiles out of the park, they destroy the quiet enjoyment of nature and pollute the air
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Moottorikelkkailu kokonaan pois
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Myös haastattelija olisi voinut tulla hiihtäen kelkan sijaan.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	No snowmobiles inside nationalpark
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Ei kelkkoja, valjakoita
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	kehittämisehdotus	Ei kelkkoja
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Ei moottorikelkkoja puisto-alueelle eikä muuallekaan.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Snow mobiles are noisy and stinky! They disturb the environment (sleeping animals) They are a contradiction to a Nature Park.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Mönkijöiden jäljet Ounastuntureilla.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Mönkijöiden jäljet maastossa häiritsevät eniten.
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Totovaaran kämpälle johtava tie pitäis lanata!
Lvk. Retkeily -Maastoliikenne	valitus	Kansallispuistossa kelkkailijat pitäisi saada kuriin, joukossa on varmasti - ei työliikkujia, poronhoitoa harrastavia. Ollut useita vaaratilanteita kelkkailijoiden kanssa, nuoriso ajellee kovaa vauhtia hiihtoreiteillä. Muutoin upea puisto-Kiitos palveluista tuvilla!
Lvk. Retkeily -Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Kalastuslupia pitäisi saada muutenkin kuin kännykällä.

Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Enemmän istutus kalaa jokiin, jotka ovat syötävän kokoisia.
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Jos kalastusmatkailua aiotaan kehittää, pitää kalaa myös istuttaa. Esim. Pyhäjärvi Aakenustunturissa on pelkkää rahastusta. Itse ainakin siirryn pois näistä maisemista. Esim. Ruotsissa kalastusmatkailu on hoidettu huomattavasti paremmin. Samaa voi sanoa Suomessakin yksityisten kalastuskuntien hoitamista paikoista. Esimerkkinä Immeljärvi Levillä.
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Kalastusmahdollisuuksien parempi esiintuominen + tiedotus
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	valitus	Kalastus maksu suhteessa saalis varmuuteen on kallis.
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	valitus	Metsähallituksen kalastuslupa todella hankala ja monimutkainen. Luvat saa eri paikoista, osa netistä, osan tietyistä luontokeskuksesta. Joutuu matkaamaan luvan takia pitkiä matkoja!
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehu	Tekstiviesti kalalupa on loistava!
Lvk. Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehu	Jerisjärvestä tuli yksi siika!
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Laskettelurinteet ja hissit tärkeitä harrastuksen vuoksi.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Kelkkailija tuo rahaa = yritysasiakas (esim. iglut Ylläsjärvi)
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Jättää puisto nykyiselleen
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Mielestäni laskettelu ei kuulu kansallispuistoon.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Tällä käynnillä kansallispuistossa minulle oli tärkeää luonnon läheisyys.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Puisto on hyvä paikka nuorten opetella ja vanhojen lopetella vaellusharrastusta, pitäkää se sellaisena, että voi edes kuvitella olevansa erämaassa.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	"Kotakahvila"
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Offarilunta ja aurinkoa
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Olisi mukava saada retkiluistelurata!
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Ei koskaan musiikkia tai muuta meteliä Pallaksen laskettelurinteisiin!
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Aikuisille lumikenkiä Luontokeskus Kellokkaaseen
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Ei meteliä laskettelurinteisiin.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Huom! Pankkoja tuletetkopaikoille!
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Allowing snow monbiles in a national park is strange, disturbs the 99% of the other visitors and certainly also fauna!

Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Koirat pitäisi pitää kiinni.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Nammalakurun kotakahvio ollut kiinni 2 vuonna hiihtolomaviikolla (vko 10).
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Koiria ei saisi tuoda puistoon laisinkaan.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Metsähallitus rahastaa kalastusluvilla törkeästi. Hintoja kyllä nostetaan, mutta esim. istutuksia Kesänkijärveen vain vähennetään.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Tämä on niin upea tapa saada ihmiset liikkumaan ja huolehtimaan kunnostaan, että satsaukset eivät mene hukkaan. Puiston alueelle ehdottomasti lisää resursseja. Huoltohenkilöstöä pitää palkata lisää.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno alue, mielenkiintoien historia, tarujen kohde! Kiitos, säilyttäkää, kehittäkää matalalla profiililla! EI LEVI-SYNDROOMAA!!
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Tämä tämmösenään hyvä.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno alue.
Lvk. Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kokemus kansallispuistosta oli upea. Alkuun oli hyvä sää hiihtää ja katsella maisemia. Toisena päivänä nousi lumimyrsky ja Hannukurusta yritimme valloittaa kukkuloita. Teimme Hannukuruun lumimajan ja yövyimme tuvassakin. Matka jatkuu kohti Pallas-tunturia, jos lumimyrsky ei yllätä.
Lvk. Aspa-Luontoneuvonta	kehittämisehdotus	Tiedottamista myös pitäisi lisätä.
Lvk. Aspa-Luontoneuvonta	kehittämisehdotus	Pyhäjoen 3 km luontopolkua kannattaisi mainostaa lapsiperheille. se on vaihteleva ja sopivan pituinen niin että lapsen kinnostus säilyy
Lvk. Aspa -Luontopastus	kehittämisehdotus	Kokemusperäiset kuva- ja kertomusluennot
Lvk. Aspa -Luontopastus	kehittämisehdotus	Kellokkaaseen tunturien opaspöytä takaisin / olisi tosi helppo opastaa ryhmäkin tunnistamaan eri tunturien paikat ja muodot.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	muu	Kellokkaan vanha näyttely oli parempi.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Palauttakaa Kellokkaan vanha näyttely. Pidimme siitä paljon.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Kellokkaan sis. pääsymaksu pois, muuallekin pääsee ilm.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Kellokkaan näyttelyt ilmaisiksi
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Luontokeskukset maksuttomiksi.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Luontokeskusten tulee olla maksuttomia!
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Kellokkaan näyttelyn pitäisi olla ilmainen.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	kehittämisehdotus	Kellokkaan vanha eläin- ja luontoesittely takaisin.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	valitus	Luontokeskus Kellokas: Miksi maksullinen! Perusnäyttelyt ovat yleensä ilmaisia.
Lvk. Aspa -Näyttelyt	valitus	En ole tyytyväinen Kellokkaan nykyiseen näyttelyyn! Ennen oli luontoystävällisempi, näki luukuista eläimiä ja kuuli niiden äänet.

Lvk. Aspa -Näyttelyt	valitus	Vanha Kellokas oli miellyttävämpi!
Lvk. Aspa -Näyttelyt Lvk. Aspa - Tapahtumat	kehu kehittämisehdotus	Kellokkaan näyttely erinomainen samoin palvelut Hartaus, kirkkomahdollisuus
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Mukana kuljetettava opaslehtinen Tulivuoripolulla
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Mukana kannettava opaslehtinen Tulivuoripolulla.
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Laduilla voisi olla korkeusmerkintöjä esim ladun korkein kohta m/merenpinnan yläpuolella
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Opastustaulut hyviä, lisää niitä
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Hiihto tai latukartta uudelleen
Lvk. Aspa -Muu opastusaineisto	valitus	"Reittipainekartta" oli epäselvä, liian tumma.
Lvk. Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Mainostakaa, markkinoikaa Pallaksen alueen rauhaa. Hyvä vastapaino isojen lomakeskusten levottomuudelle.
Lvk. Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Huom! Markkinoikaa paremmin aluetta - profiloitukaa, ottakaa riskejä että ihmiset löytää tämän ihanan paikan!
Lvk. Käytön kestä- vyys	kehittämisehdotus	Kaikki liikkuminen pitää taphtua reiteillä, ettei luontoa vaurioiteta.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Asuntovaunualue tulisi säilyttää Pallas-hotellilla
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Vastustan Pallastunturin hotellin laajentamista.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Pallaksen hotellia ei saa laajentaa.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Ja Pallas-hotellin liian suuri laajennus pitäisi saada estettyä.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Wir hoffen, das keine weiteren Chalets an Iso-Ylläs gebaut werden!!! (Toivomme, ettei Iso-Ylläkselle rakenneta yhtään lisää huoneisto-hotelleja)
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	En halua uusia palveluja. en halua Pallasta rakennettavan vaan vanhaa on korjattava!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	muu	Ei uutta hotellia Pallakselle!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Majoilla mahdollisuus myös omien eväiden syömiseen (esim. terveysyistä joillekin ainoa mahdollisuus) kuten Kesängin keitaalla!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Pallas-hotellin pihan parkkipaikat erikseen päiväkävijöille ja asukkaille.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Hotelli Pallaksen aluetta tulisi kehittää retkeilykeskuksena ei tulisi laajentaa hotellia yli 500 paikkaiseksi --> nykyisen peruskorjaus esim. valtion kiinteistöomistajan (Mandatum!) turvin (sis. max 200 huonetta lisää)--> remontoitulle kiinteistölle operaattori (esim. Lapland hotels).
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Hotelli pitäisi korjata nykyaikaiseen malliin.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Pallas-hotellin laajennus saisi toteutua.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Hotelli remontoitava.

Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Ei lisärakentamista (isoa) Pallakselle. Hotellyrittäjä tiesi ostaessaan ostavansa vanhan pienen hotellin kansallispuistossa.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Markkinoinnin yhdistäminen ohjelmatoimistojen kesken. Ohjatun toiminnan monipuolistaminen (ei vain moottorikelkkailua, ohjattuja lumikenkäretkiä eritasoisia)
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Tanssia sekä Pallakselle Jerishotelliin.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Älkää rakentako uutta hotellia Pallakselle! Joku paikka pitäisi jättää rauhaan!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Äkäslompoloon elokuvia (nyt kipsi enkä voi enää hiihtää).
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Makkaramyynti tuville.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Majoituspalvelujen lisäys kansallispuistoalueen ulkopuolelle!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Asuinalueelle kelkkojen varastohotelli.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Ylläksen kiertävän murtomaaladun varressa ei ole yhtään kahvilaa tms.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Eikös Maisemantien hiihtotunneli Ylläsjärvellä voitais suojata auraushiekalta. Aurauksen kehittäminen tai kaiteiden kehittäminen.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Ovatko kahviloiden kertakäyttöastiat ekologisia? Ehkä ekologisempia kuin tiskaus? Voiko ne polttaa?
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Enemmän paikallisia palveluita (esim. ruokapaikkoja ei ole, kiinni kesäkuussa) ei ole selvää mitkä paikat ovat auki, mitkä kiinni
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Lisää latukahviloita
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Latukahvilat voisivat olla auki myöhempään.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Karavaanarialue Äkäslompoloon!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	MM-kisa baari
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Hetassa ei ole Camping aluetta. Oli vaikea löytää esim. kaasupulloa.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Hotelli Pallaksen korjaus
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Haluaisin puistoon mökki majoituspalveluita
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Kylällä olisi kiva olla autonpesupaikka
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Paremmat aukioloajat myös kesäisin, esim. monet ravintolat Ylläskellä kiinni kesäisin.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Omat eväät tulisi sallia ostettujen ohessa kuten Kesängin keitaalla. Tylyt kiellot karkottavat asiakkaat. (Latvamaja?)
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Ohjatut patikka- ja laturetket sekä vaellukset (yöpyminen maastossa)
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Tunturijärven kahviota kaivataan
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Iso Hotelli Pallakselle
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Karttaan parkkipaikat selkeämmin, opastus lenkkien/reittien alkuun (Ylläksen matkailuyhdistyksen kartta)
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Kesä-toukokuu ruokapaikkoja ei ole (kylät ja kansallispuisto)

Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Palveluita on todella paljon, mutta näin kesäaikaan eivät ole au-ki.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Latukahviloiden WC:t siistimmiksi, käsihuuhdetta!
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Kesänginkeitaan munkit oli vanhoja ja pulla kuivaa.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Hintataso yrittäjien palveluista paikoitellen suhteettoman korkea.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Majalla ihmiset ostavat mehuja, munkkeja yms yms. Ei ole sopi-vaa kieltää omien eväiden syöntiä näiden ohella. En noudata kieltoa ja toivon, että se poistuu.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Latvamaja "Iaputtaa" mauttomasti, ettei omia eväitä saa syödä. Syövät eväänsä kuitenkin ja ostavat lisätarpeet esim. kahvin, munkin jne yrittäjältä.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Warme Speisen (Suppen!) fehlt in Latukahvila. (Lämpimiä ruokia (keittoja!) puuttuu latukahvilassa.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Äkäsloppoloon terveiset. Loma-asuntojen vuokrauksessa on vuokrafirmoilla rahat pois -periaate. Laatu on huonoa!!! Voipi olla että oli viimeinen kerta.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	valitus	Majoittuminen on liian kallista.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehu	Yrittäjien tuottamat palvelut Hetan päässä ok.
Lvk. Matkailuyritysten toiminta	kehu	Kesänginkeitaalla on Suomen parhaat munkit!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Ei hotellirakentamista kansallispuiston alueelle.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallashotellia ei saa laajentaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallastunturin laajennus on tarpeeton.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Toivottavasti Pallasta ei rakenneta.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Ei liian isoa hotellia Pallakselle.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallaksen hotellia ei saa missään nimessä laajentaa!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallaksen rakentamista vastaan.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallasta ei saisi rakentaa, toivottavasti alue pysyy entisellään.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Vastustan Pallaksen hotellin laajennusta (taikka uudisrakennus-ta).
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Toivottavasti täällä jatkossakin säilyy luonnonrauha ja riittävä koskemattomuus =)
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Pallasta ei saa rakentaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Ympäristöministerin aikeet rakentaa kansallispuiston alueelle on torjuttava!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Toivon Pallaksen alueen pysyvän luonnomukaisena hiihtäjien paratiisina!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Sää ja ympäristö oli hieno. en kaipaa mitään lisää, luonto luon-tona.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Älkää tehkö Ylläksen alueesta samanlaista kuin Levi.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Ei rakenneta uutta Pallashotellia.

H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	muu	Mielestämme Pallaksen hotellihanke pilaisi ympäristön täysin. Kansallispuistoa ei saisi rakentaa enempää. Levi, Ylläs ja Olos ovat lähellä ketkä kaipaavat isoja keskuksia.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Hotelli kaipaa remonttia, mutta ei suurta laajennusta.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pallasta pitäisi laajentaa / kehittää, mutta kuitenkin säilyttää paikka rauhallisena kohteena.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pidetään tämä linja. Pallastunturin hotellia voi laajentaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pitäkää Pallas ilman isoa uutta hotellia! Keskittäkää rymymeno Leville.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Lyhytmatkailijoiden (päiväreppulaisten) 1-2 yön retkien lenkkireitit. nyt vain yksi ura. ei rakentamista, ei hotellia!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Mahdollisuus tehdä 1-2 yön kiertovaellus esim. Ketomellasta Hietajärven ja Tappurin kautta takaisin. palvelisi aloittelevie sekä ikääntyviä vaeltajia.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Puusee, pitää olla pissakouru. Reiän ympärys aina kusessa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Uus hotelli (ei liian iso kuitenkaan)
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Caravanparkki on karmean näköinen - ehdottomasti poistettava alueelta. Pilaa maiseman.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Uuden hotellin voi rakentaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Majoituspaikkoja voisi lisätä kansallispuiston rajalle, eikä esim. Pallas-hotellia tulisi laajentaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Mökkitontteja, kun kaavoitetaan pitäisi olla mahdollista ostaa maapohja.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pallakselle 2 km Raattaman tielle päin hotelli
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Hotelli tulisi korjata.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pallaksen luontokeskuksen saneeraus ja laajennus.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pitäkää alue entisellään.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Karavaanialue rajattava nykyisellään tai pienempänä.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Ei lisärakentamista Pallakselle, paitsi lisää vessoja voi laittaa.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pallakselle isompi hotelli
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pallasta pitäisi kunnostaa
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Hissit pois Pallaksen rinteiltä -> luonnontilaiseksi
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Ei pidä liikaa kehittää. Tämä mitä nyt on, on valtti.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Säilyttäkää edes tämä alue!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pitäkää Ylläs murtomaahiihtokohteena, sijainti ja luonto siihen on erittäin hyvä.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Pienimuotoinen hotelli sopisi Pallakselle.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Kiinnittäkää huomiota opasviittojen/karttojen kilometrimäärien paikkaansapitävyyteen kummastakin kulkusuunnasta, tarkkuus sadoissa metreissä, ei vain puolissa ja kokonaisissa kilometreissä. kunnan kyltit kämpille osoittamaan mistä löytyy huussi, jätevesien kaatopaikka ja tuhka-astiat.

H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Hotelli voisi olla auki. ladut auki läpi vuoden. ravintola.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Toinen sauna Pallastunturin maastoon
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	valitus	Ylläs laskettelukeskus kasvanut ehkä liikaakin.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	valitus	Pallashotellista kansallispuiston sisällä, ei lisää rak.oikeutta. Kansallispuiston ulkopuolella on tilaa. Kunnat fuusioituvat lähiaikoina joten markkinapaikkoja alueella riittää. Luontomatkailu kasvussa, hotellilaajennus vie asiakkaita pikkuryityksiltä, jotka palvelevat luontovaeltajia.
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	ei määritelty	Pallakselle ei saa rakentaa mitään lisää!
H. Alueiden hallinta ja suunnittelu	ei määritelty	Ei lisää rakentamista!
H. Erävalvonta	valitus	Siisteys heikentynyt puistossa.
Ls. Lajien ja luontotyyppien hoito	valitus	Mielestäni porot ovat täysin pilanneet alkuperäisen aluskasvillisuuden ja sen myötä muut alkuperäiset tunturieläimet hävinneet.
Ls. Lajien ja luontotyyppien hoito	valitus	Porot pilaavat kasvillisuuden, porot pois metsäpeurat tilalle.
Turvallisuuteen liittyvä kehittämisidea	kehittämisehdotus	Turvallisuutta voisi parantaa hätäpuhelimilla.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	muu	Metsähallituksen pitää pysyä valtiolla.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	muu	Metsähallitusta ei saa jakaa kahtia.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Metsähallituksen palvelut tulisi säilyttää!
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Olisin valmis maksamaan luontopalveluista verovaroin. Olisin valmis alentamaan MH:n puuntuotantotavoitteita.
Yleinen kehittämisidea Metsähallitukselle	kehittämisehdotus	Kellokkaaseen eläinten jäljet ym. tunnistusmerkit esulle että voi käydä katsomassa mitä luonnossa on nähnyt ja tunnistamassa mikä eläin on kyseessä.
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	The bus should stop at the Kellokas visitor centre. (Skibussi voisi pysähtyä Kellokkaassa)
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	Bussikyty Pallas-Enontekiö, jotta voisi tehdä retken toiseen suuntaan. -> samoin voisi olla bussikyty Äkäslompolo -> Olos, jolloin voisi hiihtää sen välin. Nämä voisi toteuttaa esim! vain tiettyinä viikonpäivinä, jolloin ladut olisivat auki!
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	valitus	Melkein lähdin makalle autolla, jolloin olisin ajanut 2500 km ja käyttänyt matkustukseen 2 täyttä päivää. Syynä oli julkisten kulkuyhteyksien kehittymättömyys. Erityisesti Pallakselle on vaikea päästä. Vielä vaikeampi -lähes mahdotonta- oli päästä Peltovuoman tien varteen. Se onnistui taksilla, mutta matkasta tuli aika kallis. Paluumatka onnistui vain Hetasta, vaikka olisin toivonut sen järjestävän Vuontispiirtä tai Raattamasta.
Muu	muu	Kyllä luonto kestää täälläkin
Muu	muu	Olemme käyneet kesälläkin ja uusi rakennettu laavu oli tukikohdamme, laitoimme ruuat laavulla ja patikoimme.
Muu	muu	Käynnillä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tärkeää: kämpä-elämä
Muu	muu	Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa häirinyt: maaston roskaantuneisuus: poron jätökset
Muu	muu	Luonnossa liikkumiseen vaikuttaa eniten oma perhe.

Muu	muu	Tärkeää tällä käynnillä kansallispuistossa: muu: tressin poisto (erittäin tärkeää)
Muu	muu	Toivottavasti pysyy entisellään.
Muu	muu	Lähialueen tiestö: Äkäslompolo-Muotkavaara
Muu	muu	Tänne pitää saada lisää turisteja.
Muu	muu	Olisi hyvä tietää missä se tällainen Pallas-Yllästunturin kansallispuisto on. Karttaa ei ollut käytettävissä. Oletin olleeni puiston alueella.
Muu	muu	Käytössäni ei ollut mitään "oheista karttaa", joten en ihan täsmällisesti tiennyt, mitä aluetta tarkoittit.
Muu	muu	Liikaa kysymyksiä!
Muu	muu	Kuulkaas - melkein kuin veroilmoitus tämä!
Muu	muu	Pitäkää luonto kunnossa!
Muu	muu	Tärkeää tällä käynnillä kansallispuistossa oli Majatalo
Muu	muu	Kansallispuiston tarkoitus on luonnonsuojelu ja luonnossa virkistytymisen mahdollistaminen. Toivottavasti puistossa ei sallita esim. turistien moottorikelkkailua, eikä sitä tule massaturismikohde Levin tapaan.
Muu	muu	Toivottavasti alue säilyy mahdollisimman luonnon tilassa - ei rakenneta/muokata liikaa
Muu	muu	Pallaksen Hangaskuru ihana! (Toki huolto tarvitaan).
Muu	muu	Pitäkää puoliamme, jotta saamme pitää ihanan rauhallisen luonnon!
Muu	muu	Haluamme, että alue säilyisi nykyisellään rauhallisena, ei moottoreiden pärinää, viihdepalveluja, diskoja tms. nämä em palvelut näitä kaipaaville ovat Levillä, kohtuullisen lähellä. Jos luonnonrauha tuhoutuu tai rakennetaan, maisema yms. on menetetty lopullisesti.
Muu	muu	Metsälinnut piilossa tai vähissä koko viikon. Kesyt lapintiaiset mukava piriste tunturijärven laavulla.
Muu	kehittämisehdotus	Luontokeskus Kellokkaan pidempi aukioloaika
Muu	kehittämisehdotus	Parempi hotelli Pallakselle.
Muu	kehittämisehdotus	Palveluita ja majoitusta, esim. vuokrakämppejä koiran kanssa kulkeville. Kauppa joka olisi auki MA-SU. Pallastunturista ei saa tehdä Levin kaltaista kaupallista paikkaa, mutta reittejä voisi opastaa paremmin ja paikalliset voisivat (poromiehet) olla vähän ystävällisempiä koirien kanssa kulkijoille.
Muu	kehittämisehdotus	"Etelän" lasten kulkumahdollisuus koko hiihtokauden. Perheet eivät pääse kuin lasten hiihtolomalla kansallispuistoon, ja silloin on kaikki paikat sekä junat + lennot täynnä = kallista (hiljaisenaikin kautena perheet voisivat tulla lomallemaan pohjoiseen.)
Muu	kehittämisehdotus	Toivoisin tonttimaata myyntiin! Ostamme perheelle tontin tai talon Äkäslompolosta heti kun sopiva löytyy.
Muu	kehittämisehdotus	Pallas saisi olla auki myös jouluna (myös suomalaiselle mahdollisuus majoittua).
Muu	kehittämisehdotus	Kyselykaavakkeiden jakelupalvelu (ja keräily) tulee ostaa latukoneyrittäjältä eikä möyhentää latuja moottorikelkalla

Muu	kehittämisehdotus	Kunnollinen "patikkakartta" ei latuja yms. siinä sotkemassa.
Muu	kehittämisehdotus	Toivottavasti Pallaksen uusi hotelli toteutetaan luontoarvoja kunnioittaen
Muu	kehittämisehdotus	Pallaksen hotellia ei pitäisi laajentaa
Muu	kehittämisehdotus	Kahvi- / ruokapalvelut
Muu	kehittämisehdotus	Vanhojen palveluiden kunnossapito riittää. Joku paikka saisi säilyä luonnollisena / ilman kaupallisuutta.
Muu	kehittämisehdotus	Vene olisi ihan kiva tossa rannassa.
Muu	kehittämisehdotus	Toivon, että maamme kaksikielisyys (lain mukaan 2 valtakielta) otettaisi huomioon siten että lomakkeet olisivat myös ruotsinkielellä. Olisi myös naapurimaittemme matkailijoille ystävällinen ele!
Muu	kehittämisehdotus	Ruotsinkieliset kyselyt, kiitos.
Muu	kehittämisehdotus	Ei saa vähentää resursseja kansallispuiston huollosta - eläviä ihmisiä töissä tarvitaan.
Muu	kehittämisehdotus	Toivottavasti ei pilata paikkoja liialla rakentamisella.
Muu	kehittämisehdotus	Lisää lapin tietoutta uusille turisteille yms.
Muu	kehittämisehdotus	Viikko 39 myös palvelut auki!
Muu	kehittämisehdotus	Polkupyörä.
Muu	kehittämisehdotus	Huoltomiehille riittää tehtävää, esim. vanhojen tulipaikkojen uusimisessa. Polkuteiden vanhat kyltit voisi laittaa paikalleen ja viereen esim. infotaulu - ne ovat myös kulttuurihistoriaa. Onko taukopaikoilla liikaa puita kun lahoavat kasoihin? Ikkunat pesuun autiotuvilla. Jossain huussit liian pimeitä (naiset). Pitäisikö taukopaikoilta poistaa lajittelu/roskapisteet kokonaan? - Mönkijäralli jäisi vähemmälle?
Muu	kehittämisehdotus	Kuivikepudeihin kauhat, esim. mehutölkistä 1,5 litran pullosta.
Muu	kehittämisehdotus	Pallakselle ei mitään lisää
Muu	kehittämisehdotus	Uudet palvelut ja toiminnot (k.21): Autonpesumahdollisuus (asianmukaisesti järjestettynä)
Muu	kehittämisehdotus	Hiekkateistä voisi huolehtia esim. lanata.
Muu	kehittämisehdotus	Pieni mutta laadukas hotelli, lisärakentamisen pitäisi huomioida luonto ja olla hillittyä ja sopia tyyliltään maisemaan.
Muu	kehittämisehdotus	Kaikkia paikkoja ei kannata rakentaa ja tuotteistaa liikaa, hyvä jäädä väljyyttä ja erämaatakin.
Muu	kehittämisehdotus	Kysely lyhyempi
Muu	kehittämisehdotus	Mökkejä ei saa rakentaa enään yhtään lähemmäs tunturia!
Muu	kehittämisehdotus	Asuinalueelle kelkkareiteille lähtöalueita parkkipaikkoineen
Muu	kehittämisehdotus	Kittilän Pyhäjärvellä olisi kiva jos olisi uimalaituri.
Muu	kehittämisehdotus	Vesisateen voisi jättää pois.

Muu	kehittämisehdotus	Lapset kaipasivat kunnan leikkipuistoa Ylläksen alueella. Ihas- tuivat Levin Gondolialueen leikkipalveluihin (liikennepuisto + kiipeilytelineet).
Muu	kehittämisehdotus	Kannattaisi panostaa kaiken muun aktiviteetin rinnalla myös hil- jaisuuden tuotteistamiseen ja sen markkinointiin.
Muu	kehittämisehdotus	Pallaksen lisärakentaminen ei saa tapahtua!
Muu	kehittämisehdotus	Paremmat merkinnät huonokuntoisista teistä.
Muu	kehittämisehdotus	Teille merkkejä routa, kulumis jne. vaurioista.
Muu	kehittämisehdotus	Bensa-automaattiin ei käy Saksalainen Visa-kortti
Muu	kehittämisehdotus	Toivon, että tämä ei siirry enempää yksityis omistukseen, vaan pysyy tavallisten käytettävissä.
Muu	valitus	Pallas-hotellin laajennus on tarpeeton!
Muu	valitus	Hannukurun saunamaksu on yllättävän korkea.
Muu	valitus	Tällaisiin kyselyihin menee liikaa aikaa, kun kämppäkirjakin on lukematta, reittisuunnittelu päivälle tekemättä, kämppä siivoa- matta jne. Seuraavaan etappiinkin pitäis ehtiä.
Muu	valitus	Porojen heinäruokinta Ounastuntureilla (--> vieraat kasvilajit).
Muu	valitus	Liian paljon vastattavaa hiihtolenkin lomassa
Muu	valitus	Palveluita vähän (varsinkin illalla kaupat kiinni)
Muu	valitus	Eipä noita roskia paljon ole, mutta joka roska luonnossa häirit- see.
Muu	valitus	Kalastuslupa toimii vain Sonera liittymällä Pyhäjärven parkkipai- kalla, ei Dna. Sonerallakin huono kenttä.
Muu	valitus	Taukopaikkojen kirveet ovat useimmiten tylsät.
Muu	valitus	Avohakkuut häiritsevät
Muu	valitus	Liian laaja kysely, liikaa kysymyksiä. Ei jaksa paneutua vastaa- maan...
Muu	valitus	Äkäslompolon jalkakäytävät auraamatta. 10 cm sohjokerros kas- telee kengät!!
Muu	valitus	Kysymykset hieman vaikeasti luettavia (osa kysymyksistä), aja- tukset ovat lomatunnelmissa, hieman liian laaja
Muu	valitus	Kysymysten asettelu hieman erikoinen, jää epäselväksi varsinai- nen tarkoitus. Mikäli näiden mukaan karsitaan palveluja on tosi huono asia.
Muu	valitus	Moni asia on heikentynyt huomattavasti vuosien varrella.
Muu	valitus	Kemiötunturin laelta näkyi selvästi levälauttoja Keimiöjärvessä 21.. 22.7.2010. Järven vesi oli samea. Keitin sitä 5 min, enkä vielä ole tullut kipeäksi.
Muu	valitus	Liikaa rakennetaan.
Muu	valitus	Tie Kesänkijärven mökkialueelle usein huonossa kunnossa asfal- tin loputtua Kansallispuiston parkkialueelle.
Muu	valitus	Opasteet uusittava useammin. Liian laaja kysely kaavake!

Muu	valitus	Tiet lanaamatta.
Muu	valitus	Hiihtolomaviikolla ravintola myi ei-oota.
Muu	valitus	Käymälän mitotus! Aukko liian kaukana ja korkealla.
Muu	valitus	Koska Ounastunturit on puiston paras osa, on ikävä että sen jätetty nimestä pois.
Muu	valitus	Pallastunturin alueelle ei lisää rakentamista! Säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena. Ylläsjärven puoli pilattu rakentamisella.
Muu	valitus	Talvikuukausina laavu ja wc huolto puutteellista.
Muu	valitus	Joillain taukopaikoilla oli ylimääräistä "roinaa"
Muu	kehu	Pallas is the best :)!
Muu	kehu	Kiitos oli ihana käydä
Muu	kehu	Odotukset ylittyivät: Ystävälliset palvelut. Lompolon puolella hyvät tavara löytyy.
Muu	kehu	Kiitos virkistävästä hetkistä!
Muu	kehu	Mahdollisimman paljon koskemattoman luonnon säilyttämiseen tuleville sukupolville liittyvät. Metsähallitus toimii, olosuhteet ja mahdollisuudet huomioon ottaen hienosti täällä ja muuallakin.
Muu	kehu	Hyvä paikka, pitääkää vain samassa kunnossa.
Muu	kehu	Toivottavasti ei suuria rakennusmassoja rakenneta tänne tuntiin. Ihanan kaunis luonnonympäristö täällä.
Muu	kehu	Kiitos, mukava ja rauhallinen paikka nimeomaan Äkäslompolon puoli. Ylläsjärven puoli ja palvelut eivät kiinnosta!
Muu	kehu	Kiitos!
Muu	kehu	Ylläs on edelleen ykkönen mielestäni
Muu	kehu	Luonnon kauneus ja koskemattomuus tärkeää.
Muu	kehu	Lastenkirjojen valikoima hieno Metsähallituksen luontokeskuksen myymälässä.
Muu	kehu	Kokonaisuutena olin kuitenkin ympäristön ja palvelujen laatuun/määrään tyytyväinen.
Muu	kehu	Hieno paikka!
Muu	kehu	Ylläsjärvellä rakennukset sijoitettu hienosti. Mahtava paikka!
Muu	kehu	Thank you for the interest of us
Muu	kehu	Hyvä kysely. Pallas on paras! Mäntyrova hieno, vielä kuivikopönttö myös miehille
Muu	kehu	Täysin tyytyväinen nykyisiin palveluihin!
Muu	kehu	Hyvät kysymykset.
Muu	kehu	Hienommat maisemat kuin odotin. Ruska!

Muu	kehu	Kiitos ylläpidosta ja eniten mahtavasta ilmapiiristä.
Muu	ei määritelty	Yleistä kyselylomakkeesta: kummallista, että taustakysymykset ovat vasta lopussa + koulutukseen ei voi valita ylioppilastutkintoa.
Muu	ei määritelty	Erätaitojen opetus

Liite 10. Suomenkielinen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävija	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Pallas-Yllästunturin kansallispuisto

Kävijätutkimus 2010

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Pallas-Yllästunturin kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa (ks. oheinen kartta).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai sille osoitettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Jari Ylläsjarvi p. 0205 64 7041 (jari.yllasjarvi@metsa.fi)

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon (ks. kartta)?
päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä
a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?
(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)
noin _____ vrk tai _____ tuntia

b. yhteensä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ja sen lähistöllä, esim. matkailukeskuksessa (ks. kartta)?
noin _____ vrk tai _____ tuntia

→ **Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) enemmän kuin 1 vrk, niin kuinka monena päivänä olet vieraillut tai suunnittelet vierailevasi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tämän matkasi aikana?**
_____ päivänä

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä
(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)
a. Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa, niin montako yötä vietit tai vietät

autiotuvassa _____ yötä vuokratuvassa _____ yötä
varaustuvassa _____ yötä laavulla _____ yötä
omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
muualla, missä? _____ yötä

3b. Matkailukeskuksessa (ks. kartta), niin montako yötä vietit tai vietät

hotellissa _____ yötä omassa mökissä _____ yötä
vuokra- _____ yötä asuntoautossa tai
mökissä _____ yötä -vaunussa _____ yötä
lomaosak- _____ yötä muualla, missä _____ yötä
keessa _____ yötä

4a. Missä päin kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?
(ks. kartta 1, merkitse tarvittaessa useampi kohta)

Kesänki, Kellostapuli Keimiötunturi, (Jerisjärvi)
 Kukastunturi, Lainio Pallasjärven seutu
 Pyhätunturi Mäntyrovan seutu
 Lainiojoen seutu Pallastunturin seutu
 Aakenustunturi Vuontiskeron seutu
 Äkäskeron seutu Piippokero, Hietajärvi
 Pahtavuoma, (Rauhala) Pyhäkero, Ounastunturi
 Outakka
 muualla, missä? _____

4b. Missä muualla kansallispuiston lähistöllä vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?
(ks. kartta 1, merkitse tarvittaessa useampi kohta)

Levi Olos
 Ylläs Muonio
 Hetta Särkitunturi
 Äkäs-Kuerjoki Jyppyrä
 Tomio-Muoniojoki Ounasjoki
 muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi kansallispuistoon? (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
 2 henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
 3 linja-auto
 4 tilausbussi
 5 juna
 6 lentokone
 99 muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?
 Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

- olen yksin → siirry kysymykseen 8.
 seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna) joista
 alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
 alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos
 kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin
 syntymävuosi) _____
 liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
 muista sukulaisista
 ystäväistä
 työtovereista
 koululuokasta
 päiväkotiryhmästä
 opiskeluryhmästä
 eläkeläisryhmästä
 ohjelmalveluyrityksen asiakkaista
 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 jostakin muusta, mistä? _____

8a. Kansallispuistossa kulkemanne reitit tai reitit joita aiotte kulkea? (aineiston kerääjä täyttää, ks. kartta)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

8b. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muu, mikä? _____	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa tällä käynnilläsi? (merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	11 ☐ sienestys	21 ☐ murtomaahiihto
2 ☐ sauvakävely	12 ☐ kasviharrastus	23 ☐ murtomaahiihto latujen ulkopuolella
3 ☐ lenkkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	24 ☐ laskettelu
4 ☐ retkeily	14 ☐ käynti luontokeskuksessa	27 ☐ lumikenkäkävely
5 ☐ luonnon tarkkailu	15 ☐ luontovalokuvaus	31 ☐ moottorikelkkailu
6 ☐ eväsretkeily	16 ☐ partioetki	64 ☐ melonta
7 ☐ pyöräily	17 ☐ leirikoulu	84 ☐ maastopyöräily
8 ☐ kalastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	86 ☐ opastettu retki
9 ☐ lintuharrastus	19 ☐ suunnistus	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
10 ☐ marjastus	20 ☐ telttailu tai muu leirytyminen maastossa	218 ☐ yrityksen virkistys- tai koulutus
		999 ☐ muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämäsi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta ja määrästä

tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa? Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen **laatu**. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, jätä laadun arviointikohta tyhjäksi ja rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua". Palvelun tai rakenteen **määrän** voit arvioida aina.

Laadun arviointi asteikolla 5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

Määrän arviointi asteikolla 3 = liian suuri, 2 = sopiva, 1 = liian pieni, eos = en osaa sanoa

	käyttämäni palvelun, rakenteen tai ympäristön laatu					en ole käyttänyt	palveluiden tai rakenteiden nykyinen määrä				eos		
	erittäin hyvä	5	4	3	2		1	erittäin huono	liian suuri	3		2	1
pysäköintipaikat		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
lähialueen tiestö		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
reittien opastetaulut		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latureitistö		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latuviitoitukset		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
tulentekopaikat ja laavut		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
yleisökäymälät alueella		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
jätehuollon toteutus ja ohjaus		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
autio- tai päivätuvat kansallispuistossa		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
varaus- ja vuokratuvat kansallispuistossa		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
Luontokeskus Kellokaan palvelut		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
Pallastunturin luontokeskuksen palvelut		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
Tunturi-Lapin luontokeskuksen palvelut		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. latukahvilat ja ohjelmapalvelut kansallispuistossa)		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐							
yleinen turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐							
yleinen siisteys		☐	☐	☐	☐	☐							
maiseman vaihtelevuus		☐	☐	☐	☐	☐							
jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐			☐	☐	☐		☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan alueen palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen erittäin tyytymätön

11a. Täytyivätkö tähän käyntiisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö		☐	☐	☐	☐	☐	
harrastusmahdollisuudet		☐	☐	☐	☐	☐	
reitit ja rakenteet		☐	☐	☐	☐	☐	
palvelut		☐	☐	☐	☐	☐	

11b. Miten odotuksesi ylittyivät?

12. Onko Pallas-Yllästunturin kansallispuisto tällä matkalla...

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö
 Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella (ks. karttarajaus)?

kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
 en (→ siirry kysymykseen 14a)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä
 henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
 perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
 → Ilmoita tämän lisäksi alla muut kulusi kansallispuistossa ja sen alueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14a. Kuinka usein olet käynyt Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?
 (vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)
 tämä on ensimmäinen kerta → siirry kysymykseen 14b
 viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
 milloin ensimmäisen kerran? v. _____
 milloin viimeksi? v. _____

14b. Millainen on tämänkertainen käyntisi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa?

omatoiminen retki merkittyjen reittien ulkopuolella
 pitkä (yli 10 km) omatoiminen retki merkityillä reiteillä
 lyhyt (alle 10 km) omatoiminen retki merkityillä reiteillä tai tutussa maastossa
 osallistun opastetulle retkelle
 muu, mikä? _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
 (5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = en osaa sanoa, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lain- kaan	5	4	3	2	1	erittäin paljon
maaston kuluneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
maaston roskaantuneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnonympäristön käsittely		☐	☐	☐	☐	☐	
liiallinen kävijämäärä		☐	☐	☐	☐	☐	
muiden kävijöiden käyttäytyminen		☐	☐	☐	☐	☐	
jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐	

16. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?
 [_____] _____

17. Sukupuoli?
 mies nainen

18. Syntymävuosi?
 [_____]

19. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

ammattikoulu
 opistotasoinen tutkinto
 alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
 ei ammatillista tutkintoa

20. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?
 (5 = samaa mieltä, 4 = lähes samaa mieltä, 3 = en osaa sanoa, 2 = hieman erimielä, 1 = täysin erimielä)

	samaa mieltä	5	4	3	2	1	täysin eri mieltä
luonnonympäristö virkistää enemmän kuin rakennettu ympäristö		☐	☐	☐	☐	☐	
työpaikka/koulu kannustaa luonnossa liikkumiseen		☐	☐	☐	☐	☐	

21. Mitkä uudet palvelut ja toiminnot sopisivat mielestäsi Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon?

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Liite 11. Kestävän luontomatkailun mittarit Pallas-Yllästunturin kansallispuisto

YLEINEN PERIAATE (TAVOITETILA)	MITTARI	MITTAUSTAPA	VERTAILU-ARVO	ARVO 2010	HYVÄKSYTÄVÄN MUUTOKSEN RAJA	TOIMENPITEET
1. Luontoarvot säilyvät ja toiminta edistää luonnonsuojelua: matkailu ja virkistyskäyttö eivät vaaranna uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymistä, luontomatkailu edistää tai ei ainakaan huononna maisema-arvoja.	Suurten petolintujen pesinnän onnistuminen	Vuotuinen pesäseuranta	10 + 3 kpl toimivia revierejä	9 + 3 kpl toimivia revierejä	12 + 5, sen tason säilyttäminen	1. Muutokset reiteissä tai palvelurakenteissa 2. Valistuksen ja valvonnan lisääminen
	EU:n luontodirektiivissä mainittujen tärkeiden ja Suomessa uhanalaisiksi määriteltyjen luontotyyppien määrän ja pinta-alan säilyminen	Matkailun vaikutusalueessa % koko luontotyyppin pinta-alasta	ka. 24,8 %	ka 24,8 %	Vaikutusalueella alle 30 % luontotyyppin pinta-alasta	Palvelurakenteiden kunnostaminen kulkua ja käyttöä paremmin ohjaaviksi
2. Ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän: maaston kuluneisuus on hyväksyttävissä rajoissa, käytetään merkittyjä reittejä ja huollettuja rakenteita silloin kun niitä on, ympäristöä säästävä retkeily on yleisesti käytössä, polttopuun käyttö on säästävää.	Maaston kuluneisuuden estossa onnistuminen: Kysymys 15/1 kävijätutkimuksessa (maaston kuluneisuus häiriötekijänä)	Kävijätutkimus	Indeksin arvo 4,25/5	Maaston kuluneisuus 4,29/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Reittien ja tauko- paikkojen rakentaminen ja vaurioiden korjaaminen 2. Reittien muuttaminen
	Palvelut ja niiden hoito on suhteutettu kävijämääriin	Palvelurakenteiden ylläpidon resurssit suhteessa kävijämääriin	Retkeily 1,30 e / käyntikerta, asiakaspalvelu 3,78 e / käyntikerta		minimi 1,40 ja 3,80	1. Resurssien puutteessa palveluita karsittava 2. Kehitettävä hoidon yhteisvastuullisuutta
	Kävijöiden kokemus maaston kuluneisuudesta ja roskaantumisesta: Kysymys 15/2	Kävijätutkimus	Indeksin arvo 4,43/5	Maaston roskaantuneisuus 4,40/5 maaston kuluneisuus 4,29/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Alueiden puhdistus 2. Kävijöiden opastus 3. Valvonnan lisääminen
	Polttopuun kulutuksen kokonaismäärä / käyntikerta	Polttopuun kulutuksen seuranta, REISKA	1,36 m ³ / 1000 käyntikertaa (yht. 450 m ³)	1,13 m ³ / 1000 käyntikertaa (yht. 494 m ³)	max 1,4	1. Tulentekopaikkojen rakenteelliset muutokset ja määrän vähentäminen
	Metsähallituksen luontopalveluiden ympäristöauditoinnit	Säännölliset ympäristöauditoinnit		Ei negatiivisia poikkeamia	Ei negatiivisia poikkeamia	1. Poikkeaman aiheuttaja on korjattava välittömästi
3. Arvostetaan paikallista kulttuuria ja perinteitä: asiakkaat tutustuvat paikallisen kulttuurin erityispiirteisiin luontokeskusten näyttelyissä ja oppivat arvostaakseen enemmän perinteitä.	Kävijät vierailivat luontokeskus Kellokkaan Meän elämää -näyttelyssä	käyntikertojen määrä ja myytyjen lippujen määrä, ASTA	59400 / 7600 (2008)	70100 / 7300 (2010)	Tavoitteena vuotuinen 3 % kasvu	1. Markkinoinnin tehostaminen 2. Yhteistyön kehittäminen
	Kävijät vierailivat Tunturi-Lapin luontokeskuksen Vuovijuz - Kulkijat -näyttelyssä	käyntikertojen määrä ja myytyjen lippujen määrä	24300 / 5000 (2008)	24800/4000 tarkista liput	Tavoitteena vuotuinen 3 % kasvu	1. Markkinoinnin tehostaminen 2. Yhteistyön kehittäminen
4. Asiakkaiden arvostus ja tietämys luonnosta ja kulttuurista lisääntyvät: asiakkaat tuntevat paikallisen kulttuurin erityispiirteet, asiakkaat ovat kiinnostuneita luonnosta ja alueen kulttuuriperinnöstä ja kyselevät sekä hankkivat lisätietoa, luonto ja kulttuuri ovat matkan tärkeitä motiiveja.	Kansallispuiston kolmen luontokeskuksen käyntimäärät	Jatkuva käyntikertojen seuranta, ASTA	1. Kellokas, 59400 käyntikertaa 2. Pallastunturi, 39900 käyntikertaa 3. Tunturi-Lappi, 24300 käyntikertaa (2008)	1. Kellokas, 70100 käyntikertaa 9 % kasvua vuosittain 2. Pallastunturi, 34200 käyntikertaa 7 % laskua vuosittain 3. Tunturi-Lappi, 24800 käyntikertaa 1 % kasvua vuosittain (2010)	Tavoitteena vuotuinen 3 % kasvu	1. Markkinoinnin tehostaminen 2. Yhteistyön kehittäminen
	Kuinka tärkeää kävijöille on luonnon kokeminen (kysymys 8, koodi 1)	Kävijätutkimus	Luonnon kokeminen on erittäin tai melko tärkeä käynnin syy 97	Luonnon kokeminen on erittäin tai melko tärkeä käynnin syy n. 97 %:lle	yli 90 %:lle kävijöistä	1. Yhteistyö yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa

	Kuinka tärkeää kävijöille on kulttuuriperintöön tutustuminen (kysymys 8, koodi 15)	Kävijätutkimus	%:lle kävijöistä (kysymys otetaan seuraavaan kävijätutkimukseen vuonna 2010)	kävijöistä Kulttuuriperintöön tutustuminen on erittäin tai melko tärkeä käynnin syy n. 40 %:lle kävijöistä	yli 20 %:lle kävijöistä	1. Tiedotus ja yrittäjien opastus 2. Yhteistyö yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa
5. Asiakkaiden mahdollisuudet luonnossa virkistytymiseen paranevat: ylläpidetään laadukasta ja viihtyisää virkistysympäristöä, otetaan huomioon muut asiakkaat.	Kävijätyytyväisyysindeksi	Kävijätutkimus	4,32 ja 4,35/5	Kävijätyytyväisyysindeksi 4,15/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Rakenteiden, palvelujen ja hoidon kehittäminen
	Asiakkaiden arvio häiriötekijöistä (oma indeksi kävijätyytyväisyyden osana, kysymys 15)	Kävijätutkimus	4,43/5	Häiriötekijät 4,37/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Rakenteiden ja palvelujen kehittäminen 2. Kävijöiden opastus ja neuvonta
	Asiakkaiden arvio virkistysympäristön laadusta (oma indeksi kävijätyytyväisyyden osana, kysymys 15)	Kävijätutkimus	4,32/5	Ympäristön laatu 4,26/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Rakenteiden ja palvelujen kehittäminen 2. Kävijöiden opastus ja neuvonta
	Asiakkaiden arvio palveluiden laadusta (oma indeksi kävijätyytyväisyyden osana, kysymys 10a, koodit 1-10)	Kävijätutkimus	4,03/5	Palveluiden laatu 3,94/5	Indeksin arvo 4,0/5	1. Rakenteiden ja palvelujen kehittäminen
6. Asiakkaiden henkinen ja fyysinen hyvinvointi vahvistuvat: kävijät tuntevat rentoutuvansa ja virkistytävänsä luonnossa, kävijät saavat henkilökohtaisia luontokokemuksia ja elämyksiä, palvelurakenteiden turvallisuus taataan.	Kuinka tärkeää kävijöille on henkinen hyvinvointi (kysymys 8, koodi 4)	Kävijätutkimus	Henkinen hyvinvointi (94 %) on erittäin tai melko tärkeitä	Henkinen hyvinvointi on n. 85 %:lle erittäin tai melko tärkeitä	Yli 90 %:lle kävijöistä	1. Markkinointi ja viestintä 2. Yhteistyö yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa
	Kuinka tärkeää kävijöille on rentoutuminen (kysymys 8, koodi 6)	Kävijätutkimus	Rentoutuminen (96 %) on erittäin tai melko tärkeitä	Rentoutuminen on n. 90 %:lle erittäin tai melko tärkeitä	Yli 90 %:lle kävijöistä	1. Markkinointi ja viestintä 2. Yhteistyö yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa
	Rakenteet ovat hyväkuntoisia ja turvallisia	Ajantasaiset kuntoarviot REISKA	rakennukset: keskinkertaisia 53 % huonoja 6 % muut rakennelmat keskinkertaisia 22 % huonoja 7 %	rakennukset: hyvät 37 % keskinkertaisia 61 % huonoja 2 % muut rakennelmat: hyvät 67 % keskinkertaisia 24 % huonoja 9 %	Kunniltaan keskinkertaisia rakenteita < 30 % Ei huonoja	1. Rakenteiden ja palvelujen laadun ylläpito ja nosto
7. Vaikutetaan myönteisesti paikalliseen talouteen ja työllisyyteen	Asiakkaiden paikkakunnalle jättämä rahamäärä	PAAVO -järjestelmä	11 500 000 e	Paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset 30 600 000 e Työllisyysvaikutukset n. 402 htv	Ei laske nykytasosta	1. Yhteistyön lisääminen yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa
8. Viestintä ja markkinointi ovat laadukasta ja vastuullista: kerrotaan avoimesti ja kattavasti mitä eri suojelualueilla saa ja on soveliaista tehdä.	Miten luonnonympäristö, harrastusmahdollisuudet ja palvelut vastaavat kävijöiden ennako-odotuksia (kysymys 11)	Kävijätutkimus		Ennako-odotuksien täyttyminen 4,48/5	Yli 80 %:lle kävijöistä	1. Lisätään yhteistyötä yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa 2. Kehitetään markkinointia
9. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä: Metsähallituksen ja matkailuyritysten yhteistyö on luontevaa ja vuorovaikutteista, asiakaspalaute kerätään ja se käsitellään, sidosryhmäyhteistyö on hyvää ja säännöllistä.	Yritystutkimusten ja sopimusyrittäjien vuotuinen palaute Metsähallituksen toiminnasta	Yrityspalaute ja tutkimus	(otetaan käyttöön seuraavassa yritystutkimuksessa 2010 - 2011)		3,5/5	1. Tiedotus ja yrittäjien opastus 2. Yhteistyö yrittäjien kanssa tuotteistamisessa ja markkinoinnissa

